

List

LETO XI
ŠT. 10
27. OKTOBER 2005
300 SIT

ISSN 1581-8373

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

Stran 18
Porušene domačije
Janova domačija

Stran 38
Reportaža

Stran 44
Otvoritev!

D r o b n a

Jaz sem droben,
droben list,
ki drevo mu daje hrano.
To drevo
iz zemlje rase,
zemlja
pa je vir življenja
in življenje
vir človeštva
in človeštvo

to je hrast,
ki človeku
daje rast.

OBČINA ŠOŠTANJ

UPRAVA

Trg svobode 12, Šoštanj telefon: (03) 89-84-300 fax: (03) 89-84-333

OBVESTILO

Obveščamo vse občane, fizične in pravne osebe, da Občina Šoštanj na podlagi nove zakonodaje pripravlja

Strategijo prostorskega razvoja občine in Občinski prostorski red,

ki bosta nadomestila sedaj veljavni dolgoročni in srednjeročni družbeni Plan prostorskega razvoja.

Prosimo vas, da vse svoje predloge in pobude glede dolgoročnega prostorskega razvoja oziroma kakršnih koli prostorskih sprememb tako v kraju Šoštanj kot na področju celotne občine posredujete pisno ali ustno Upravi Občine Šoštanj ali po elektronski pošti: obcina@sostanj.si

v čim krajšem času.

Vaše pobude bomo zbirali do konca leta 2005, jih obravnavali in uporabili kot eno od analiz prostorskega razvoja.

Za vse vaše predloge in pobude se vam zahvaljujemo.

OBČINA ŠOŠTANJ

OBČINA ŠOŠTANJ

Trg svobode 12, 3325 Šoštanj,
tel.: (03) 89-84-300, fax: (03) 89-84-333

Na podlagi Zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih (Uradni list SRS, št. 18/74 in 34/88) in 6. člena Pravilnika o pogojih za oddajo poslovnih prostorov v najem in določanju najemnin za poslovne prostore (Uradni list občine Šoštanj št. 4/97)

objavlja

JAVNI RAZPIS ZA ODDAJO POSLOVNIH PROSTOROV V NAJEM

Predmet oddaje sta 2 (dva) poslovna prostora v III. nadstropju občinske stavbe na Trgu svobode 12 v Šoštanju, z možnostjo souporabe sanitarij in skupnih prostorov, in sicer:

1. poslovni prostor I - skupne površine 16,60 m² z izključno najemnino 18.571,00 SIT; (brez DDV), in
2. poslovni prostor II (dva povezana prostora) - skupne površine 46,04 m² z izključno najemnino 60.926,00 SIT; (brez DDV).

Osnova za izračun najemnine poslovnih prostorov je metodologija o merilih in načinu ugotavljanja vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš oz. skladno z določbami Pravilnika o pogojih za oddajo poslovnih prostorov v najem ter o določanju najemnin za poslovne prostore (objavljen v Uradnem listu Občine Šoštanj, št. 4/97).

Poslovna prostora sta primerna za poslovne storitve oz. mirno dejavnost in se oddajata za nedoločen čas.

Interesente Vabimo, da pisne ponudbe dostavijo osebno v tajništvo občine ali priporočeno po pošti na naslov: Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, s pripisom: »Ne odpiraj - ponudba, Javni razpis za oddajo poslovnega prostora v najem«.

Upoštewane bodo vse ponudbe, ki bodo v tajništvo Občine Šoštanj dostavljene najkasneje do vključno **petka, 11. novembra 2005, in sicer do 10. ure**. Za dodatne informacije in ogled poslovnih prostorov se lahko zainteresirani oglasijo v tajništvu Občine Šoštanj.

V ponudbi je potrebno navesti dejavnost ponudnika in višino ponujene najemnine, ki ne sme biti nižja od izključne najemnine. K ponudbi je potrebno priložiti:

- dokazilo o resnosti ponudbe - potrdilo o plačani varščini treh mesečnih najemnin na transakcijski račun Občine Šoštanj, št.: 01326-0100018560, odprt pri Banki Slovenije.

Uspelemu ponudniku bo varščina obračunana pri najemnini, neuspelemu pa vrnjena v roku 3 dni od izbire najugodnejšega ponudnika.

Odpiranje ponudb bo opravila komisija, ki bo hkrati izločila prepozno prispele in nepopolne ponudbe. O izbiri najemnika bo na predlog komisije odločil župan. Vsi ponudniki bodo o izbiri pisno obveščeni v roku 8 (osmih) dni po zaključku javnega razpisa.

Vabljeni k oddaji ponudbe.

Uprava Občine Šoštanj

List

Revija za kulturna in druga vprašanja Občine Šoštanj in širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča Občina Šoštanj, zanjo Milan Kopusar, župan.

Uredništvo

Jožica Andrejč, Milojka Komprej, Tjaša Rehar, Peter Rezman in Rafko Srebernjak

Fotografija na naslovnici:

Dejan Tonkli

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejč
(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprej

Oblikovanje in prelom

Vinko Pejovnik ml.

Tisk

Grafika Gracer Celje

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 11 (november 2005), pošljejo ali dostavijo najkasneje do 12. novembra 2005.

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Foto: Arhiv

Prostor, stran 16.

- 4
- 5
- 6
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 14
- 16
- 18
- 20
- 21
- 22
- 24
- 26
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 38
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44

VSEBINA

- Fotografija meseca
- Uvodnik
- Naša občina
- Šolski utrip
- Naša Šola
- Krajevna skupnost Šoštanj
- Politika
- Varnost
- Dogodki in ljudje
- Prostor za komentar
- Porušene domačije
- Janova domačija
- Dogodki in ljudje
- V spomin
- Sredina
- Podoba kulture
- Intervju
- Pogovor z dr. Urošom Rotnikom
- Vošnjaki
- Zopet doma
- Prostor za komentar
- Naša naravna dediščina
- Slovenj Gradec
- Slovensko ljudsko gledališče Celje
- Iz prejšnjega stoletja
- Kmet, oficir, general al' feldmaršal
- Knjige
- Čez Uršljo goro
- Reportaža
- Sarajevo
- Svetloba
- Križanka
- Horoskop
- Listnek
- Otvoritev

V novi šoli letimo!

Foto: Jože Miklavc

Kaj lahko storimo?

Rafko Srebernjak

Ste v zadnjem času odhajali k zasluženemu spancu s tesnobo in strahom v srcu? Ste se ponoči prebujali in prisluškovali zvokom okolice?

Moram priznati, da sem se v preteklem obdobju večkrat zalotil ob misli: kaj pa, če požigalec nocoj napade tu pri nas ali kje v bližini. Kaj bi storil sam, če bi sredi noči zaslišal strašljiv zvok ognjenih zubljev in predirno zavijanje siren pred hišo?

Ne glede na to, ali so požigalca že ustavili ali ne, si lahko priznamo: po zaslugi naših vrlih gasilcev posledice teh dogodkov še zdaleč niso tako tragične, kot bi lahko bile.

Številni izredni dogodki, ki tako ali drugače ogrožajo našo lokalno in globalno varnost, so obeležili to leto. Teroristični napadi, cunamiji, požari, potresi, orkani, pri nas pa še poplave, toča in zemeljski plazovi. Zda se nam nezadržno bliža še pandemija ptičje gripe.

Število dogodkov, ki nas ogrožajo, v našem primeru niz nepojasnjenih požarov, kaže na to, kako občutljiv in ranljiv je naš svet. Na večino od teh dogodkov kot posamezniki nimamo nobenega vpliva. Narava, izzvana tudi s številnimi nespačetnimi posegi v njeno obličje, je vedno močnejša od človeka. Sistemsko zagotavljanje globalne in lokalne varnosti pa lahko zelo hitro privede do omejevanja človekove svobode in kršitve osnovnih pravic. Zato je postavljanje te meje lahko zelo občutljivo vprašanje.

Kaj pa bi v prid večje varnosti lahko storili sami, vsak posameznik med nami? Največji nevarnosti smo po statistiki izpostavljeni doma in na cestah. Slednje so že nekaj časa bojno polje redkih posameznih objestnih in nadutih šoferjev. Večina vas, ki ste redni udeleženci prometa tudi v najbolj prometnih urah, ve, kaj mislim. Pa ni treba, da gremo do zatrpanih cest in križišč, lahko ostanemo kar v Šoštanj: voznja v prepovedani smeri po enosmernem Trgu bratov Mravljak, polno parkiranih vozil na ulici med Blagovnico in bivšo Kovinotehno (nanizanih za znakom »prepovedano ustavljanje in parkiranje«), zaradi parkiranih vozil neprehodni pločniki nasproti stare bencinske črpalke, vesele in glasne avtomobilске in motoristične dirke mladcev v nočnih urah ipd. Očitno je marsikateremu od nas odveč prepešačiti nekaj deset metrov od napol praznega parkirišča do izbrane trgovine ali lokala.

Drugi pa se lotijo upravljanja vozila kar iz dru-

gega sveta: med vožnjo vneto telefonirajo (seveda ne prostoročno - le kaj so počeli med vožnjo pred iznajdbo GSM tehnologije?) ali npr. ne uporabljajo smerokazov, ker so z mislimi kilometre proč. Tako tudi ne morem razumeti lastnikov prestižnih avtomobilov, ki si ob obilici opreme v svojih galejah niso omislili udobja prostoročnega telefoniranja.

Lahko bi se vprašali, kje je policija. Ali res policisti pridejo šele potem, ko je treba po izvršenem dogodku izpeljati policijski postopek?

Kdo je nazadnje videl policista, ki bi šel peš v nočnih urah na obhod po najbolj razvpitih šoštanjskih ulicah in parkih? Nedvomno je lažje kot slednje postaviti npr. radarsko kontrolo v Pesju, Lokovici, na Partizanski ali pa izvesti vsakoletno nekajdnevno kampanjsko akcijo ob začetku šolskega leta.

Kakor koli že, policisti vseeno niso tisti, ki bi jim naprtili odgovornost za varnost nas in naših bližnjih. Odgovorni smo najbolj mi, občani in predvsem starši.

Če skupaj z otrokom z roko v roki na hitro prečkamo cesto zunaj prehoda za pešce, potem kasneje pač ne moremo pridigati svojim zanamcem, kako nevarna je cesta in kako previdni naj bodo na poti v šolo. Nestrpno prehitevanje »zmučkanih« šoferjev pred nami, voznja na razdalji pet metrov za obotavljivci, ki nas spravljajo ob pamet (ob podpori obilice svetlobnih in avdio efektov) seveda ni dobra osnova za podajanje napotkov o zlobnem svetu in zagotavljanju varnosti v njem.

Varno ravnanje je predvsem znak spoštovanja do nas samih in naših soljudi, objestnost pa kaže na samozadostnost in nadutost (neverjetno je, kako se nekateri ljudje spremenijo, ko sedejo za volan). Spreminjanje navad in naših miselnih vzorcev je proces, ki bo trajal še zelo dolgo. Več generacij bo potrebno, da bomo dosegli nivo kulture in spoštovanja, kot ga imajo nekateri severozahodni evropski narodi, ki si jih večkrat jemljemo za zgled. To pa seveda še ne pomeni, da je za našo generacijo vse izgubljeno. Veliko dela nas še čaka. Lahko začnemo takoj, in to pri naših otrocih.

PS: Ob oktobru, mesecu požarne varnosti, našim gasilcem iskreno čestitam!

Za deseti rojstni dan

Svečana seja sveta s podelitvijo priznanj Občine Šoštanj

Letošnji nagrajenci: Peter Radoja (za govornico), Marijan Penšek, predstavnik Gorenja d.d., Bernard Skrlavnik in Stanislav Mazej z županom in predsednikom občinske komisije za priznanja.

Milan Kopusar: »Čestitam vam ob prazniku Občine Šoštanj, še posebej letošnjim nagrajencem.«

Kraje občine Šoštanj so simbolno predstavljali otroci, ki so bili rojeni istega leta, kot občina.

Občinski praznik vedno napolni dvorano kulturnega hrama.

Foto: Dejan Tonkli

Letošnji občinski praznik, ki ga praznujemo 30. septembra, se je tematsko navezoval na 10. let Občine Šoštanj. Praznovanje je bilo v Kulturnem domu dan prej, ko so na svečani seji Sveta Občine Šoštanj podelili tudi občinska priznanja in plakete.

Rdeča nit programa uvodnega dela proslave je bila desetletnica občine. Zgodba je tekla v programu, ki so ga izvedli otroci. Ti so predstavljali devet krajevnih skupnosti in občino. Za vsako krajevno skupnost je bila preko zgodbe predstavljena njena

Naj se ob koncu ponovno dotaknem začetnih ugotovitev o dolžini desetih let. Starost je relativen pojem - v veliki meri odvisen od tega, kaj kdo do določene starosti doseže: direktor pri tridesetih je mlad, študent je v teh letih že star. Isto velja tudi za občino in z gotovostjo trdim, da je Občina Šoštanj v zadnjih desetih letih dosegla že ogromno, da je bil začetni strah pred novim odveč, odločnost številnih poplačana. Na prehajajo pot moramo biti vsi skupaj ponosni, z nadaljnjim dobrim delom pa se ne bojim niti za našo prihodnost. Idej in energije imamo še veliko. Čestitam vam ob prazniku Občine Šoštanj, še posebej letošnjim nagrajencem. Kot vedno do sedaj sem tudi tokrat prepričan, da gredo nagrade v prave roke. Župan je nato skupaj s predsednikom komisije za

priznanja Petrom Turinekom podelil priznanja in plakete letošnjim nagrajencem. Častnega občana letos niso imenovali.

Priznanje Občine Šoštanj je na predlog Krajevne skupnosti Šoštanj prejel Peter Radoja. Radoja je aktiven na več področjih že od mladih let, ko se je vključeval v gasilsko društvo. Izkazal se je tudi kot poveljnik civilne zaščite, je pa tudi predsednik Turistično olepševalnega društva Šoštanj, preko

katerega je uvedel mnogo novih aktivnosti. Je dober organizator in je s svojim delom veliko prinesel mestu Šoštanj in občini kot celoti.

Ravno tako je priznanje na predlog LDS Šoštanj prejelo Gorenje d. d., Velenje. V obrazložitvi je bilo zapisano, da je Gorenje veliko pripomoglo k ureditvi industrijskega kompleksa na zemljišču bivše tovarne usnja, saj je bil projekt zelo zahteven. V letu 2004 je na isti lokaciji zaživel nov industrijski kompleks, ki ga je zgradilo ravno podjetje Gorenje. Nastale so nove proizvodne površine, kjer je lepe prostore dobilo okoli 450 zaposlenih, veliko tudi iz Občine Šoštanj. Planirana je dodatna razširitev. Poleg zaposlitvenih mest pa je urejena vsa potrebna infrastruktura. Priznanje je v imenu Gorenja prejel Marjan Penšek.

Komisija za priznanja je svetu občine predlagala tudi dobitnike plaket. Plaketo je tako prejel Bernard Skrlavnik na predlog Krajevne skupnosti Gaberke. Bernard Skrlavnik je vseskozi aktiven v krajevni skupnosti in v odboru ZZB. Vključuje se v delo gasilskega društva in delo društva upokojencev. Kot gonilna sila je deloval

pri izgradnji doma krajanov in daje svoj pečat tudi na ostalih področjih v kraju in med krajanji.

Prejemnik plakete pa je tudi Stanislav Mazej, katerega predlagatelj je bilo Društvo upokojencev Šoštanj. Stanislav Mazej je rojen v Zavodnjah in je do upokojitve delal v Rudniku Mežica, kjer je opravljal projektantska in nadzorniška dela. Po letu 1986 se je aktivno vključil v društvo upokojencev, kjer je duša tega društva. Tam opravlja dela tajnika že skoraj 20 let in je s svojim delom in znanjem vedno pripravljen priskočiti na pomoč.

Nagrajenci so se ob koncu zahvalili za priznanje in zaupanje ter si hkrati naložili obvezo za dobro delo tudi vnaprej.

Milojka Komprij

Obvestilo

Obveščamo vse občane, da bo v prostorih Občine Šoštanj - I. nadstropje, Trg svobode 12, Šoštanj v času od 02.11.2005 do 16.11.2005 javno razgrnjen predlog sprememb in dopolnitev Odloka o zazidalnem načrtu stanovanjskega Kareja ob Paki v Šoštanju z grafično prilogo in povzetkom za javnost.

Javna obravnava razgrnjenega dokumenta bo organizirana v sredo, dne 9. 11. 2005 ob 17.00 uri, v prostorih Občine Šoštanj, sejna soba, 2. nadstropje.

V času javne razgrnitve lahko k dokumentu podajo svoje pripombe in predloge vsi občani, organi in organizacije ter drugi zainteresirani oziroma prizadeti subjekti.

Pisne pripombe in predlogi, poslani na naslov Občine Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj, ali vpisane v knjigo pripomb, ki bo ves čas javne razgrnitve na voljo v prostorih uprave Občine Šoštanj, kakor tudi ustne pripombe, podane na javni obravnavi dne 9. 11. 2005, bodo posredovane v obravnavo županu Občine Šoštanj, ki bo do njih zavzel stališča ter nato predlog odloka posredoval v sprejem Svetu občine Šoštanj.

Povzetek

Obravnavano območje predstavlja zemljišče parcel št. 1115 in 1114 v katastrski občini Šoštanj in se sedaj ureja z Odlokom o spremembi odloka o zazidalnem načrtu Šoštanj (stanovanjski kare ob Paki), ki je bil objavljen v Uradnem listu Občine Šoštanj št. 5/2000 z datumom 10.05.2000 (v nadaljevanju osnovni odlok o ZN).

Sedaj veljavni osnovni odlok o ZN na teh parcelah ne omogoča gradnje nove stanovanjske hiše.

Na podlagi pobude lastnikov obravnavanih parcel je predlagana sprememba osnovnega odloka o ZN, ki bo omogočala gradnjo nove individualne stanovanjske hiše.

Vse ureditve oziroma načela ostalih določb osnovnega odloka ostanejo še naprej v veljavi.

Predviden je skrajšan postopek spreminjanja osnovnega odloka o ZN v skladu z določbami 34. člena ZUreP-1.

Občina Šoštanj
Področje za okolje in prostor

Obvestilo

Obveščamo vse občane, da je v prostorih Občine Šoštanj - I. nadstropje, Trg svobode 12, Šoštanj v času od 02.11.2005 do 16.11.2005 javno razgrnjen predlog sprememb in dopolnitev Odloka o PUP za območje urejanja S4/32, Pohrastnik pri Šoštanju z razlago in povzetkom za javnost.

Javna obravnava razgrnjenega dokumenta bo organizirana v sredo, dne 9. 11. 2005 ob 16.00 uri, v prostorih Občine Šoštanj, sejna soba, 2. nadstropje.

V času javne razgrnitve lahko k dokumentu podajo svoje pripombe in predloge vsi občani, organi in organizacije ter drugi zainteresirani oziroma prizadeti subjekti.

Pisne pripombe in predlogi, poslani na naslov Občine Šoštanj, Trg svobode 12, Šoštanj, ali vpisane v knjigo pripomb, ki bo ves čas javne razgrnitve na voljo v prostorih uprave Občine Šoštanj, kakor tudi ustne pripombe, podane na javni obravnavi dne 9. 11. 2005, bodo posredovane v obravnavo županu Občine Šoštanj, ki bo do njih zavzel stališča ter nato predlog odloka posredoval v sprejem Svetu občine Šoštanj.

Povzetek

Obravnavano območje se ureja na osnovi določil Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za območje urejanja S4/32, Pohrastnik pri Šoštanju (v nadaljevanju PUP S4/32, Pohrastnik). Odlok je bil objavljen v Uradnem listu Občine Šoštanj, št. 6/99.

Sedaj veljavni Odlok med drugim določa tudi gradnjo različnih objektov ter njihov odmik od sosednje meje. Objekte obravnava splošno in zanje predpisuje najmanj 4,0-metrski odmik od sosednje meje, ob soglasju sosedja lahko tudi manj, vendar ne manj, kot 1,5 metra.

V praksi se je izkazalo, da zahtevanih odmkov ni mogoče upoštevati pri izgradnji podpornih zidov, saj v tem primeru ti ne bi več služili svojemu namenu preprečevanja erozij in plazovitih pobočij. Funkcionalno in smiselno je, da v škarpah oziroma podpornih zidovih ni razmakov zaradi meja, saj ti morajo neprekinjeno podpirati plazovit teren, dokler to zahtevajo geološke razmere.

Na podlagi pobude je predlagana sprememba Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za območje urejanja S4/32, Pohrastnik pri Šoštanju, ki bo omogočala gradnjo podpornih zidov ne glede na odmike od sosednje meje tam, kjer je to zaradi geoloških razmer in varnosti nujno potrebno.

Programska izhodišča, oz. načela ostalih določb veljavnega Odloka o PUP S4/32, Pohrastnik, se ohranijo.

Predviden je skrajšan postopek spreminjanja odloka, v skladu z določbami 34. člena ZUreP-1.

Občina Šoštanj
Področje za okolje
in prostor

Kaj se bo zgodilo z 'Biba Röckom'?

Na zgornje vprašanje smo slišali že vsaj deset različnih odgovorov, ki krožijo po Šoštanju in begajo občane, zato smo se odločili, da napišemo, kakšni so naši načrti s prostori bivše Osnovne šole Bibe Röcka.

Najprej je potrebno narediti oceno stanja konstrukcije objekta, ki bo povedala, katere dele stavbe bi bilo nujno zrušiti in katere ne ter katere je možno sanirati in na kakšen način. Za to smo z izbiranjem ponudb že dobili najugodnejšega izvajalca, tj. inštitut ZRMK iz Ljubljane, ki bo oceno naredil v začetku novembra. Ko bomo to oceno imeli, bomo lahko začeli pridobivati vso potrebno dokumentacijo za gradbeno dovoljenje za rušenje (najprej projekt rušenja...), šele nato se bo lahko tisti del objekta, ki ni več uporaben, dejansko tudi porušil. Ta ocena se bo naredila samo za šolski objekt, telovadnica bo ostala. Že s samim rušenjem pa so povezani izredno visoki stroški. Do rušitve pa bo šola varovana s tehničnim in video nadzorom.

Predvidevamo, da bo prostor, kjer so bili prvi in drugi razredi ter avla, lahko ostal. Gre ravno za del, ki se drži telovadnice. Kaj bo nato v teh prostorih, se še dogovarjamo. Idej imamo že kar nekaj, nič pa še ni gotovo. Ravno zaradi tega pa smo še zmeraj odprti na predloge in seveda tudi (realne) želje, kaj bi lahko v teh prostorih bilo.

Zato torej pozivamo vse, ki takšne želje in predloge imate, da **pisne** pobude dostavite na Občino Šoštanj, in sicer do konca letošnjega leta.

Tjaša Rehar, odnosi z javnostmi

Občina Šoštanj obvešča, da bo razpis za neprofitna stanovanja objavljen v novembrski številki Lista.

Uprava Občine Šoštanj

V Šoštanju, v restavraciji Rednak je bila dne 21. 10. 2005 krvodajalska akcija za potrebe Bolnice Maribor. Akcije se je udeležilo 104 krvodajalcev.

OZ RK Velenje

Šolski utrip

Po dolgih počitnicah in nestrpnem pričakovanju, kakšno bo šolsko leto v novi šoli, je prvi šolski dan minil, kot bi trenil. Pred šolo se je trla množica otrok, ki smo veselo zakorakali po dolgih, svetlih hodnikih novim znanjem naproti.

Ana Jakob, 3. e

Ko sem prvič videla šolo, se mi je zdelo, da se ta stavba sploh ne konča.

Ana Urbanc, 4. c

Najbolj mi je všeč, da ima vsak otrok svojo garderobno omarico. Učilnice so lepo opremljene z novim pohištvom in računalnikom. V učilnici za biologijo je akvarij z ribicami, terarij s paličnjaki in želvami.

Gašper Rednak, 4. c

Vnovi kuhinji kuhajo zelo dobra kosila, ki nam v novi jedilnici še posebej teknejo. Učiteljice in učitelji so prijazni, zato se imamo lepo. Imamo dva ravnatelja, dva hišnika, dve računovodji dve tajnici in dve knjižničarki.

Mari Lah, 3. e

Ob šoli stojita tudi nova telovadnica in igrišče. Upam, da ju bomo kmalu začeli uporabljati. Da bo šola ostala tako lepa in čista, moramo vsi učenci paziti nanjo.

Matic Lihteneker, 4. c

Nad šolo smo učenci navdušeni, ker hitro prestavljajazkazalec na uri in je pouka kmalu konec. Med vikendi se šola malo oddahne in premišljuje, kaj se bodo otroci učili naslednji teden.

Tožmaz Sovinc, 3. e

V novo šolo smo stopili polni sveže energije in odprtih glav za novo znanje. Pri medsebojnem spoznavanju učenci nismo imeli težav, saj smo že po prvih dneh postali prijatelji. Pri učnih urah si pomagamo, po končanem pouku pa radi o marsičem poklepeta. Odmori pa so tako prekratki. Moti me le to, da moramo včasih v petih minutah prehoditi pot iz pritličja v drugo nadstropje in pri tem paziti na druge učence, da jih ne pohodimo ali oni nas.

Damjan Jelenko, 9. r.

Šola šole

Ob prebiranju komentarja Srečen dan sem se spomnil na čas, ko sem kot fantič menjaval gramofonske plošče z borbeno muziko, ki so bodrile samoupravljavske referendnike. Ti so v bližnji preteklosti na videz odločali in določali »samoprispevke«. »Volišče« je bilo v starem gasilskem domu v Gaberkah. Doma ni več, saj naj bi se zemlja tam pogreznila zaradi odkopavanja premoga, pa se za čuda ni in je sedaj na tisti lokaciji postavljen kozolec z Goric, ki naj bi se tudi pogreznil zaradi izkopavanja premoga. Sem zašel od načrtovane teme? Ne. Odkopavanje premoga in pogrezanje zemljišč je skupni imenovalec »razvoja« Šaleške doline, pa naj govorimo o samoupravnih referendu-

Foto: Jože Miklavc

Šlišal sem, da je bilo včasih med učenci šoštanjskih šol sprisotno rivalstvo, posebno na športnem področju. Sedaj, ko smo združeni, pa to usiha in postajamo pravi prijatelji. Učenci obeh šol smo ostali združeni v svojih oddelkih, vendar prav prijetno sodelujemo združeni pri nivojskem pouku in izbirnih predmetih. Žal mi je, da se bomo ravnoma navadili na novo šolo in sošolce, pa se bomo morali posloviti, saj zaključujemo osnovno šolo.

Miha Drev, 9. r.

Po dvajsetih letih

Začelo se je s presenečenjem - telefonskim klicem bivšega sošolca, ki vabi na srečanje osnovnošolcev Bibe Roecka. Ja, Franci Pungertnik pravi, da nikogar od sošolcev ni srečal, odkar je pred 20 leti odšel iz Šoštanja, zato je tudi sam pobudnik, da se po toliko letih vidimo. In res smo se dobili, ajevci, bejevci in razredničarka Reharjeva, vsi »naštamani« in v pričakovanju lepega večera, v soboto, 3. septembra, pri Acmanu. Objemi, veliko veselja, presenečenja, vsega je bilo, predvsem pa čvakanja; toliko smo govorili, da smo komaj utegnili plesati ob dobri glasbi. Bilo je že jutro,

Foto: Arhiv

mih iz obdobja socialističnega komunizma bivše Jugoslavije ali o izgradnji nadomestne šole v Šoštanju v času potrošniškega kapitalizma samostojne Slovenije. List pod moj uredniško roko v obdobju izgradnje šole tega dejanja ni jemal kot osrednjo investicijo, ki bi v reviji morala biti deležna toliko in takšne pozornosti, kot so jo gradnji posvečali tisti, ki z upravljanjem občinskega proračuna kreirajo razvoj občine. Dejstvo, da je vir izgradnje šole isti, kot je vir izhajanja »našega« Lista, mi samo po sebi ne pomeni nič. Celo več! Prepričan sem, da finančni vir za izgradnjo šole ne bi smel biti v Šoštanju na Trgu svobode 12, temveč na Partizanski cesti 78 v Velenju. Tam, pod vznožjem lokoviškega hriba, tik pred tablo »Šoštanj«, a kljub temu

muzikanta sta nam že ušla, mi pa bi še kar feštali in čvekali. Pa smo določili Francija L. in Andreja, da nas čez pet let »na kup zbobnata«, da nadaljujemo, kjer smo ostali. Tistim, ki jih ni bilo, je lahko resnično žal, saj smo preživeli čudovit večer (noč), zato - vabljeni na naslednje snidenje.

Franci, tebi pa iskrena hvala!

Marjana L.

Trojčki v 1. razredu

»N« aše« trojčke smo poiskali v prvem razredu. Saj veste, to so tisti trije korenjaki iz Zavodenj, ki so se pred šestimi leti rodili mami Olgo Siherl in očetu Alojzu Hermanu. Takrat smo jih slikali za naš časopis, vse majhne in srčkane v naročju staršev in bice.

Foto: M. K.

Zdaj so že zakorakali v šolo in v hramu učenosti v Topolšici se je za njih začel nov svet. Očitno so se dobro znašli v njem, saj so se prav nasmejanih lic stisnili k svoji učiteljici Nuši Kugovnič in pozirali za naš časopis. Da je torba kar težka in da je treba zjutraj zgodaj vstati so povedali in da je v šoli »fajn«, tudi. Trojčki Lavra, Sara in Žan so prijetni in prijazni otroci, ki so se v novem okolju in z novimi obveznostmi očitno že dobro znašli. Zakaj pa ne? Saj so že veliki.

Milojka Komprej

- v Velenju! Razlog je seveda jasen. Novo šolo bi moral zgraditi tisti, ki je povzročil propad obeh starih, ne pa da se direktor povzročitelja razvojne blokade Šoštanja in podiranja starih dobrih šol znajde v prvi vrsti najbolj zaslužnih in čaščenih, ker je blagovolil podpisati dokumente, s katerimi je vsaj delno poravnana škoda, ki jo podjetje še vedno povzroča temu delu Šaleške doline!

Druga zamera ob gradnji pa je ta: če bi šolo gradil Premogovnik Velenje in če bi jo gradila prejšnja vodstvena garnitura, bi zanesljivo lahko računali na »svetovljanstvo« ljudi, ki so razumeli priložnosti, ki izhajajo iz degradacije okolja tudi na način, da se v procesu sanacij »profilirajo domači strokovnjaki« na vseh področjih. Tudi arhitekture! Tu se skriva

Srečen dan

Zgodil se je lep petkov dan, s soncem obsijan, šoštanjska svetloba pa je še posebej slovesno osvetljevala obraze ljudi, ki so hiteli k novi osnovni šoli. Pozno popoldne je prispel na slovesnost tudi slavnostni gost minister za šolstvo dr. Milan Zver, ki je kasneje nagovoril Šoštanjčane, učiteljski zbor in učence. Županu Milanu Kopušarju in njegovi ekipi, ki je vodila gradnjo nove šole in telovadnice, je čestital je k veliki delovni zmagi.

30. september 2005 je za Šoštanj in Šoštanjčane v širšem pomenu praznični dan, ki bo ostal zapisan z besedami naddekan Šaleške dekanije Jožeta Pribožiča: »... naj bo blagoslovljeno delo, ki je bilo tukaj vloženo za to plemenito poslanstvo ...«

Krajane in goste je pred šolo, ki je kar sijala od novega, pričakala Pihalna godba Zarja Šoštanj s prazničnimi zvoki. Minister Zver si je v spremstvu župana Milana Kopušarja ogledal šolske prostore in odkrito izražal zadovoljstvo nad podobo in opremo. Svečanost se je nadaljevala v telovadnici, polni navdušenih učencev, učiteljev in krajanov. »Janezek« in Tajda Lekše sta po slovenski himni povzela besedo in dogajanje je steklo kot šolski dan, ki je bil postavljen v bližnjo zgodovino, ko so šolske klopi gulili še na slovesnosti prisotni Uroš Rotnik, Evgen Dervarič in Milan Kopušar. Šegavo so se predstavili učenci, zanosno mešani pevski zbor Svoboda Šoštanj z Lep je ta dan in drugimi pesmimi, otroški pevski zbor Osnovne šole Šoštanj, učenci Glasbene šole Frana Koruna Koželjskega iz Velenja, oddelka Šoštanj, plesna skupina OŠ Šoštanj in nato je vzel v roke škarje in platno eden najbolj zaslužnih za najlepšo slovensko osnovno šolo, župan Občine Šoštanj Milan Kopušar. V daljšem nagovoru se je zahvalil vsem, ki so kakor koli prispevali k izgradnji šole, krajanom, sosedom, Ministrstvu za šolstvo in šport RS, svetnikom Občine Šoštanj, gradbenemu odboru in osrednjemu izvajalcu Vegrad d. d.

Povzeto po županovem nagovoru: »Odločitev za izgradnjo ene nove namesto dveh šol ste doprinesli skoraj vsi Šoštanjčani, več kot stoletna tradicija obeh osnovnih šol pa se bo nadaljevala v eni, združeni šoli, ki bo omogo-

čala sodoben, prijeten in varen pouk še veliko desetletij. Ponosni smo lahko na šolo, ki je imela korenine v prvi osnovni šoli v Šaleški dolini že od leta 1777 in v redni šoli že od leta 1799. Tej tradiciji smo zavezani tudi zdaj, ko živimo v informacijski dobi in učeči se družbi. Barva nove šole ni naključna, združena je iz barv, ki sta bili simbolični za obe prejšnji šoli. Tako bo duh »rekovcev in kajuhovcev« še dolgo prisoten v podobi in simboliki nove šoštanjske šole. Sodobna šola danes pomembno vpliva tudi na razvoj in vsebino kulture, gospodarsko in politično življenje ter samozavest ljudi. Izjemen objekt je timsko delo mnogih, ki se jim ob tem svečanem trenutku še posebej iskreno zahvaljujem.«

Foto: Jože Miklavc

Nato je v družbi s tribarvnim trakom slovenske zastave povezanih otrok Milan Kopušar prerezal trak in tako tudi simbolično predal šolo namenu. Blagoslov šole sta opravila poslanec DZ Drago

Koren (z branjem berila iz Svetega pisma) in naddekan Jože Pribožič. »Lepa in prostorna šola je okras in ponos ter hasek tega kraja, ponosni bodimo nanjo. Učiteljski zbor naj častno opravlja svoje poslanstvo v teh posvečenih prostorih. Kakor je sonce ogrevajoče za zemljo, naj bo vsak učitelj osvetljujoč za šolo in učence. Vam, učenci, pa želim, da bi napredovali v umnosti, modrosti in srčni kulturi ...«

Športno dvorano so nato preizkusili še akrobatski košarkarji Froggy, ki so navdušili s svojimi adrenalinskimi skoki pod koš, nad koš in skorajda »skozi« koš. Ogled šole in družabno srečanje pa je bilo nato še pristno nadaljevanje praznika Občine Šoštanj, ki je s tako obsežno in pomembno nalogo zagotovo ustvarila zaupanje med občani in krajanji Šoštanja.

Jože Miklavc

njegovi nasprotniki niso bili sposobno spraviti skupaj niti enega argumentiranega odgovora na njegove trditve. Na ta način so se odrekli možnosti konstruktivne polemike in so ostale zgolj zamere, užaljenost in osebna prizadetost, včasih celo na obeh straneh. Sam se zavedam, da sem pogosto ravnal zaščitniško do »svojega« komentatorja - kar pa je bila moja dolžnost. Dolžnost urednika namreč. Ter prijatelja. Šola zdaj stoji in zame je res največja škoda ta, da vložena denarja nismo znali oplemenititi z arhitekturno-umetniško kvaliteto in se tudi z njo postaviti kot generacija razgledanih intelektualcev pred prihajajočimi rodovi. Pa v tem hipu nimam v mislih Korpnika, ker je problem v tem, da investitor sploh ni imel v

mislih arhitekturno estetskih razsežnosti projekta, ki bi moral imeti to dimenzijo na prvem mestu! Zato bo novi šoštanjski kolos (p)ostal popolnoma anonimen. Kot bi na primer založnik Krsta pri Savici in Zdraviljice napisal, da je avtor teh umetnin pač en pesnik (z Vrbe na Gorenjskem). Zato tudi ni čudno, da šoli nismo znali najti niti imena. »Ime« Šola za šolo je namreč tako, kot bi svojega otroka krstili z imenom Človek.

Nova šola zdaj stoji in deluje. List pa zaključuje pisanje o njeni izgradnji v trdni veri, da to ni zadnje pisanje o šoli, saj šola v resnici ni hiša, temveč življenje (v njej).

Peter Rezman

Govor predsednice Sveta KS Šoštanj dr. Cvetke Tinauer na proslavi ob krajevnem prazniku 8. oktobra 2005

Znanje je neprecenljivo

V letošnjem letu se ponovno spominjamo časov, ko je Šoštanj postal mesto, pa kasneje občina, okraj, in tudi časov, ko smo svojo občino izgubili. Vsi ti spomini so močnejši tudi zato, ker letos praznujemo 10. obletnico ponovne pridobitve svoje občine.

Predsednica dr. Cvetka Tinauer s Petrom Radojo, ki ga je KS Šoštanj predlagala za občinsko nagrado.

Na proslavi KS Šoštanj je doživeto nastopila Dušanka Simonovič.

Na današnji dan pa naše mesto praznuje tudi svoj praznik, ob katerem se spominjamo osvoboditve mesta Šoštanj izpod okupatorjeve oblasti.

Prihodnje leto bomo praznovali 95 let, odkar je Šoštanj postal mesto. Tudi starost nekaterih naših društev, ki dosegajo 100 let, kaže na to, da ima Šoštanj za seboj močno mestno tradicijo. Prav v letošnjem letu smo v mestu odprli vrata v novi osnovni šoli, ki bo nadaljevala delo prejšnjih dveh osnovnih šol, ki sta svoje delo vzorno opravljali 100 let.

Te številke nam ponujajo odgovor na vprašanje, zakaj je Šoštanj preživel, kljub časom, ki so mu sledili od leta 1964, ko je izgubil svojo občino, pa vse do leta 1995, ko jo je ponovno pridobil. Kljub 10. rojstnemu dnevu, ki ga letos praznujemo, pa Šoštanj še ni dosegel ravni, ki jo je imel pred vojno, tako v kulturnem kot tudi v gospodarskem smislu. Strateška analiza občine Šoštanj, ki je sestavni del Dolgoročne strategije občine Šoštanj, iz leta 2001, je pokazala, da sodi občina Šoštanj na sam rep oz. najnižjo točko v Sloveniji, glede na izobrazbene strukture prebivalstva. V Sloveniji ima visoko izobrazbo 9,2% zaposlenih, v Savinjski statistični regiji, kamor sodi tudi občina Šoštanj, le 6,7%, v občini Šoštanj pa le 1,7%. Delež visoko izobraženih na 1000 prebivalcev znaša v občini Šoštanj 12, medtem ko znaša v Mesti občini Velenje 26, torej več kot dvakrat krat več. Vse to seveda več kot kot pomembno vpliva na razvoj vsakega kraja, občine, gospodarstva.

Pa pogledjmo še nekaj drugih pomembnih podatkov. Indeks staranja v občini Šoštanj znaša 76,2 medtem ko znaša v Mestni občini Velenje 46. Indeks staranja nam pove, kolikšen je delež starejših od 65 let v odnosu na delež mlajših od 14 let.

Iz teh podatkov lahko celo laično ugotovimo, da imamo v občini Šoštanj resne probleme, ki jih ne moremo reševati s kratkoročnimi posamičnimi projekti. Gre za velik razvojni problem, saj nimamo mladih ljudi. Tisti, ki pa smo tukaj, pa imamo premalo znanja, da bi občino Šoštanj dvignili na višjo stopnjo razvoja oziroma svoje znanje razdajamo izven naše občine.

Prvih 10 let smo posvetili obnovi. Obnavljamo ceste, obnavljamo objekte, obnavljamo fasade, nenazadnje je tudi nova šola le obnova prejšnjih dveh. Kako izboljšati izobrazbeno strukturo, kako pridobiti mlade, kako ob termoelektrarni pridobiti še kakšno večje podjetje, s sedežem tukaj pri nas. Šoštanj je že nekaj desetletij mesto obratov in poslovnih enot. Pri nas večja podjetja iz drugih občin, odpirajo le svoje poslovne enote. Prihodki teh enot so del bilance drugih občin, prav tako število zaposlenih. Seveda smo veseli, da imamo usaj to, toda to ni rezultat naše aktivne razvojne politike, temveč njihove.

Krajevna skupnost Šoštanj je v letošnjem letu predlagala ustanovitev strateškega sveta, v katerem so vključeni vsi tisti, ki imajo ustrezno znanje iz gospodarskega, kulturnega, vzgojno-izobraževalnega in drugih področij. Gospodarski razvoj in napredek sta podlaga tudi za razvoj ostalih področij, zlasti kulturnega. Gospodarskega ravoja si brez znanja ni mogoče zamisliti. V procesu globalizacije bo imel strateško prednost tisti, ki bo imel več znanja. Znanje še nikoli ni imelo take vrednosti, kot ga ima danes. Navdušenost prisotnih ob ustanovitvi strateškega sveta občine Šoštanj potrjuje pravilnost in aktualnost ideje sveta krajevne skupnosti Šoštanj. Končno smo začutili potrebo,

da podjetniki, kulturniki, učitelji, vzgojitelji in drugi, tudi sami kaj storimo; sami zase in drug za drugega. Odločili smo se, da se povežemo, da skupaj načrtujemo in nenazadnje tudi skupaj kaj novega ustvarimo. Razvojni načrt TES-a ima zagotovo vpliv tudi na razvojni načrt npr. Term Topolšica, na moj in vaš. Tudi razvojni načrti podjetij Andrej, Rednak, Cigrad vplivajo na delo in vizijo drugih podjetij, zato je prav, da med seboj sodelujemo. Premogovnik Velenje zapušča naše 'podzemlje', pa vendar bodo njegovi razvojni načrti še naprej vplivali na življenje naše občine. Precejšen delež zaposlenih na Premogovniku je iz naše občine, zato je zelo pomembno, da vemo kakšna bo usoda Premogovnika v prihodnje. Tudi Gorenje ima pomemben vpliv na našo občino in naše mesto, zato moramo dobro poznati tudi njihove namere.

V Šoštanju slišimo, da potrebujemo kakšen velik trgovski center, pa podjetniško como itd., toda kdo je tisti trgovec, ki bo zgradil trgovski center in zakaj ga ni, kdo so tisti podjetniki, ki želijo pri nas odpreti podjetje in zakaj jih ni. Občina Šoštanj in krajevne skupnosti moramo zagotoviti potrebno infrastrukturo, torej zemljišča, ceste, predvsem pa podjetništvu prijazno okolje (postopki, cene,...). Vsebinsko pa moramo zagotoviti tisti, ki tukaj živimo in delamo.

V lokalnem časopisu smo lahko prebrali, da so velenjski svetniki sprejeli ustrezne prostorske akte, ki omogočajo ob velenjskem jezeru izgradnjo vodnega mesta, pikine dežele, hotela, v industrijski coni pa se bo gradil Merkurjev center. V ta namen so že predvideli spremenjen cestno prometni režim ter povezavo z našo sprehajalno in kolesarsko potjo. Čestitke kolegom v Velenju! Čestitamo jim tudi za čudovito novo knjižnico, ki z roko v roki s kavarno in drugimi lokali, na sredini mesta, prav v centru, privablja ljudi k knjigi, torej k znanju.

Bomo v Šoštanju znali zagotoviti take vsebine in programe, ki bodo omogočili, da bo promet po kolesarki in peš poti potekal v obe smeri? Bomo konkurirali ali se samo v naprej predali? To je le retorično vprašanje.

Če bomo poskušali le ohraniti to, kar imamo, bomo zagotovo to tudi izgubili. Namesto, da bi privabili zasebne investitorje, ki bi naredili kaj iz bazena, le tega s težavo vzdržujemo, ne vemo kaj bi z roketnim igriščem, in nenazadnje so to vidi pri naši edini trgovini, ki ni prislutila našim potrebam in jo kupci zapuščamo in hodimo v trgovske centre v druge občine.

Vprašanje prihodnosti je mnogo težje od vprašanja preteklosti in sedanjosti. Daleč naprej vidijo le ljudje, ki imajo dovolj znanja, teh pa ni veliko, še zlasti ne pri nas. Zato bomo mi vsi naredili največ, če bomo tistim, ki zanje, zmorejo in hočejo, dovolili delati. Velikokrat se upiramo novim stvarim samo zato, ker jih ne poznamo in ne razumemo. Vloga in pomen nedavno ustanovljenega strateškega sveta bo prav to: pogledati daleč naprej, definirati cilje in vzpostaviti pogoje za njihovo realizacijo. Pri tem pričakujemo najširšo podporo.

Foto: Dejan Tonkili

Foto: Dejan Tonkili

Kakšni naj bodo župani občin?

Vsak župan bi se moral zavzemati za hitrejši razvoj v svoji občini, v kateri bi bili zastopani vsi občani enakomerno. Na vseh področjih je potrebno postoriti mnogo stvari, ki jih župan brez dobre ekipe ne more sam opraviti. Takoj ko nastopi nov župan, bi moral sklicati lokalne strokovnjake, ki bi zastopali vsak svoje področje. Če župan misli, da ve vse, potem na takšnega župana ne moremo računati.

Foto: Arhiv

Nekateri župani imajo prevelika usta. Biti župan je odgovorno delo in ga je treba odgovorno opravljati. Marsikateri župan bi rad postal še poslanec ali obratno, direktor kakšnih zavodov, vodja vseh projektov, vodja na komunalnem področju, takšen župan ima samo velika usta in nič vs glavi. Zaradi prevelikih obremenitev mu uhajajo pomembni projekti, pogajalski uspehi in posluš do občanov.

Seveda je moj cilj drugačen. Cilji morajo biti opredeljeni s projekti dolgoročnega, srednjeročnega in prioritarnega plana.

Če hočemo občino razvijati po nekem ključu, je treba vedeti, kaj želi občina imeti na dolgi rok in kako pristopiti h kratkoročnim načrtom, ki morajo biti vezani na dokončni cilj razvoja. Nekateri župani razvijajo občino po ključu strankarske pripadnosti, vez in predvolilnih obljub. Na takšen način občina ne more imeti razvojne strategije niti upanja o razvoju, lahko pa ima dolgoročno slabega župana. Vedno smo služabniki tistih, ki niso domačini, znajo pa veliko obljubljeni pred volitvami. Trdno sem prepričan, da se da voditi občino v duhu zadovoljstva vseh občanov, treba je doseči največji konsenz vseh strank, ki so pripravljene sodelovati za naš skupni cilj. V velikih primerih odloča o razvoju občine župan z občinsko upravo. Občinski svetniki, ki so jim ljudje zaupali na volitvah, samo potrjujejo že prej pripravljene akte. Po moje je to enoumje. Če misliš drugače, si preglasovan. Če hočeš drugače, te vržejo iz koalicije. Tudi cerkev se ne bi smela mešati v politiko. Vsi smo do neke mere verni, eni to pokažejo, drugi pač ne. Ocenjevanje župana in njegovih sposobnosti ni stvar cerkve. Res pa je, da občina in cerkev v kraju morata sodelovati.

Kaj vidim v Šoštanju:

1. Občina Šoštanj nima trgovskega centra, v katerem bi dobil od šivanke do avtomobila.
2. Nujno potreben je nadvoz preko železniške proge pri TUŠ in naprej proti Podgoršku do križišča ceste Ravne-Zavodnje. Tudi zaradi železniškega prehoda, ki je ovira hitrih prevozov reševalnih vozil v Bolnišnico Topolšica.
3. Sanacija okoli jezera v Šoštanju mora biti takoj izvedena, to je obljuba premogovnika. Če ne bomo znali zahtevati že zdavnaj obljubljenega, ne bo v Občini Šoštanj nikoli nič.
4. Vse plazove, ki tarejo občane, je treba sanirati.
5. Obnoviti je treba ceste, ki se posedajo; makadamske ceste še vedno niso asfaltirane; narediti moramo red pri vzdrževanju javnih poti, lokalnih in regionalnih cest, prav tako tudi samega mesta in strnjjenih naselij.
6. Mesto Šoštanj mora biti osvetljeno, čisto, varno in morda tudi z občinsko stražo.
7. Zgraditi moramo več stanovanj.
8. Nujna so poceni socialna stanovanja za mlade družine.
9. Urediti in zagotoviti je treba prostore za majhna in srednja podjetja, da bodo mlade družine imele delo in stanovanje v kraju.
10. Potreben je mladinski center in prostori za delovanje vseh društev.
11. Šport v Šoštanju mora živeti, da bodo mladi zaposleni in športno vzgojeni. Če tega ne bomo zagotavljali, bodo mladi svojo energijo trošili z vandalizmom, drogo ... To pa je dolgoročni načrt, ki zahteva celotno generacijo, da se obnovi, ker smo, na žalost, to vsa leta vede ali nevede pozabljali.
12. Nujno je sodelovanje s kmetijskim ministrom, Kmetijsko zadrugo Šaleška dolina, da se bo kmetijstvo obdržalo. V dolini, žal, ne moremo govoriti o ekološkem kmetovanju zaradi spornih industrijskih gigantov. Treba je oblikovati poseben zakon za kmetijstvo v tej dolini in poskrbeti za večje subvencije našim kmetom.
13. Pri temeljitem razvoju mesta Šoštanj je potrebno enako razvijati tudi Topolšico, ki razvija turizem in zdravstvo. Tudi v Topolšici je treba sklicati vse odgovorne, opraviti temeljite raziskave o videnju razvoja in narediti dolgoročni načrt, po katerem se bo razvijala Topolšica.
14. Pogledati je treba v vsako krajevno skupnost, jim omogočiti, da se njihovi kraji hitreje razvijajo, jim finančno in strokovno pomagati.

Predsedniki krajevnih skupnosti naj bi sodelovali kot poslušalci na vseh občinskih sejah, da bi lahko sprotno obveščali svoje krajanje o vseh dogajanjih v Občini Šoštanj.

Ker vem, da ste vi enakega mnenja, pa morda še bolj izpolnjenega, vas vabim k sodelovanju. Šoštanjčan mora odločiti o usodi Šoštanja.

Predsednik OO
Slovenske Nacionalne Stranke
Marjan Vrtačnik

Šoštanjčan na vrhu regije

Letošnja jesen se je pričela kar pestro in politika je to pestrost začinila še z referendumom o RTV-ju. Kaj je javno in kaj državno, ali je zakon ustaven ali ne, ali je evropsko primerljiv in sprejemljiv in še bi se dalo razpredati.

Volivci so zakon potrdili in s tem jasno izrazili tudi zahtevo po boljšem programu radiotelevizije, za ločitev informacije od komentarja, za pravico novinarjev do svobodnega poročanja. Skratka to je bila tema meseca septembra, ki je na političnem področju prevladovala in okupirala vse Slovence. O tem referendumu velja zapisati še rezultate glasovanja. Večini je znan rezultat na nivoju celotne države, manj znani pa so rezultati na lokalnem nivoju. Rezultat v občini Šoštanj je bil visoko nad republiškim povprečjem, saj se je za zakon odločilo malo manj kot 68 %. Večina rezultatov je primerljivih z rezultatom strank na državnozbornih volitvah.

Ob tem pa koalicijska vlada na čelu s SDS uspešno izpolnjuje načrtovane cilje, ki si jih je zadala ob nastopu mandata. Začelo se je z malimi koraki, sedaj pa prihaja do ključnih reform, tako gospodarskih in socialnih v smislu povečanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in povečanje blaginje v Sloveniji.

September pa je tudi mesec, ko praznuje naša občina svoj praznik in temu primerno je bilo tudi slovesno. Ob občinskem prazniku je bila otvoritev nove šole Šoštanj, ki je za našo občino največja investicija, odkar je Šoštanj samostojna občina. Obisk ministra za šolstvo in šport dr. Milan Zvera ob tej priliki pa bi občina kot ustanovitelj zavoda nove šole lahko in morala bolje izkoristiti. Je pač tako, da občinsko vodstvo na čelu z županom podpira ideje iz sosednjih občin, ki sta nasprotovale obisku ministra že pred časom v Vinski gori in se nista hoteli sestati z njim. Takšna ignoranca ne more koristiti našemu novemu zavodu osnovne šole Šoštanj. Da bo le-ta zaživel tako kot si želimo in da bodo naši otroci imeli možnost za kvalitetno učenje v šoli, pa žal niso dovolj samo zidovi in oprema. Pravijo, da je šola nadstandardna, pa je res tako? Pri tem ne bomo mogli mimo dejstva, da bo potrebno dobro sodelovati tudi z ministrom za šolstvo in šport.

Jesen pa je prinesla tudi nekaj sprememb v organih stranke na lokalnem nivoju. Tako je bilo na novo izvoljenih nekaj predsednikov občinskih odborov in predsednikov regij. Naš občinski odbor SDS Šoštanj spada v Savinjsko - šaleško regijo. Ta regijska koordinacija šteje trinajst občin. Tako je v poletnih mesecih potekalo evidentiranje kandidatov za predsednika Savinjsko - šaleške regijske koordinacije. Na pobudo izvršilnega odbora občinskega odbora SDS Šoštanj je naš predsednik g. **Vojko Krneža** kandidiral za mesto predsednika Savinjsko - šaleške regijske koordinacije. Poleg predsednika občinskega odbora SDS Šoštanj je za to mesto kandidiral še predsednik mestnega odbora SDS Velenje g. Franc Sever. Volitve so se opravile na seji regijske koordinacije, ki je bila 16. 9. 2005. Naš kandidat je dobil večino in v volilnem boju premagal protikandidata g. Franca Severja iz MO SDS Velenje in tako postal še predsednik regijske koordinacije. Dne 21.10. 2005 pa je njegovo izvolitev po volilnih pravilih potrdil še vrh stranke SDS.

Dosedanje delo predsednika občinskega odbora SDS Šoštanj Vojka Krneža je bil tudi poglaviti vzrok, da se mu zaupa tudi vodenje regijske koordinacije. Rezultati, ki jih dosega OO SDS Šoštanj so plod resnega in odgovornega dela.

Vsi ti dogodki tudi govorijo, kako aktiven je bil mesec september. V bodoče se napovedujejo nove aktivnosti tako na lokalnem kot državnem nivoju. Prihodnje leto so lokalne volitve in dela bo veliko, priprave na volitve pa so že v teku.

Gorelo je v Gorenju

Nesreča nikoli ne počiva, zato se človek poskuša nanjo pripraviti, če je že ne more preprečiti. Mesec oktober je namenjen požarnemu varstvu in v tem mesecu gasilci še posebej poskrbijo za preventivo in razne vaje.

Šoštanjsko poveljstvo se je tokrat odločilo, da bo vaja skupna za vsa štiri društva, sodelovala pa je tudi Poklicna gasilska enota Gorenje, ki je vajo tudi pripravila. Predpostavljalo se je, da je zagorelo v prostori tiskarne v Gorenju IPC, ki je na lokaciji bivše tovarne usnja. Prostor tiskarne so v zgornji etaži stavbe. Javljalniki požara so najprej opozorili dežurnega v Poklicni gasilski enoti Gorenje, ta je alarmiral dežurnega v poklicnem jedru v gasilskem domu Velenje, nato pa je bilo sproženo javno alarmiranje. Vajo je vodil Stane Goltnik, vodja gasilske izmene v Gorenju. Šoštanjski gasilci so z lestvijo rešili pet oseb, ki so bile v gostem dimu v prostoru, kjer je gorelo. Tam sta ostali še dve poškodovani osebi, ki ju ni bilo mogoče evakuirati z

lestvijo, zato so izvedli notranji napad z dihalnimi aparati in rešili tudi oba ponesrečenca. Še en notranji napad so pripravili lokoviški gasilci, ostali pa so poskrbeli za napajanje avtolestve. Ko so sporočili, da je žarišče pogášeno, je bila vaja zaključena.

Vajo si je ogledal župan Občine Šoštanj Milan Kopušar, prisoten pa je bil tudi poveljnik Gasilske zveze Velenje, predstavnik gasilcev iz Gorenja in Poklicne gasilske enote Velenje. Po prvih ocenah je bila vaja uspešno izvedena. Namen vaje je, da v dejanski situaciji pokaže morebitne pomanjkljivosti, ki se jim v primeru resnične intervencije nato lahko izognejo. Temeljita pisna analiza pa bo izdelana naknadno.

Marija Lebar / Foto: Dejan Tonkli

Privlačnost gozdarskih tekmovanj

Preko poletja se vrstijo številne turistično-etnološke prireditve, kjer potekajo tudi tekmovanja, največkrat v kmečkih veččinah. V krajih z gozdarsko tradicijo pa se lastniki gozdov pomerijo v gozdarskih spretnostih. Tako se sicer odmaknjena gozdarska opravila prikažejo širši javnosti. Na tekmovanjih je velik poudarek namenjen varnosti, saj je obvezna uporaba zaščitnih sredstev. V slovenskih gozdovih se zgodi letno 15 do 20 nesreč s smrtnim izidom, glavnina teh so ravno zasebniki, ki imajo nemalokrat premalo gozdarskega znanja. Zavod za gozdove želi preko izobraževanj o varnem delu kot tudi preko tekmovanj, ki zahtevajo pravilno izvajanje raznih postopkov, to številko zmanjšati.

Letos poleti so se v naši širši okolici zvrstila kar tri gozdarska tekmovanja, pika na i pa je bilo 7. državno sekaško tekmovanje lastnikov gozdov v Gornji Radgoni. Tekmovanje poteka v šestih gozdarskih disciplinah: menjavi verige in obračanju letve, kombiniranem rezu, preciznem rezu, v zaseku in podžaganju, v kleščanju in v podiranju na balon. Ekipe OE Nazarje je na državnem tekmovanju upravičila vlogo favoritov in premočno opravila s konkurenco, med posamezniki je postal državni prvak Janko Mazej, Stanko Goličnik je bil tretji, Jure Solar pa sedmi med 42 tekmovalci. Prvič so tekmovali tudi tri ženske ekipe, najboljše so bile Nazarčanke, med posameznicami pa so Nataša Zamernik, Berta Voler in Pavla Voler zasedle mesta od drugega do četrtega.

Kmetje in lastniki gozdov iz Krajevne enote Šoštanj so bili na letošnjih tekmovanjih

najuspešnejši do sedaj, saj so pobrali številna najboljša mesta tako med posamezniki kot ekipno. Na tekmovanju ob občinskem prazniku Gornjega Grada je zmagal Stanko Goličnik, ekipno je bila ekipa Šoštanj - Duseti druga (Stanko Goličnik, Janko Mazej in Jože Podvratnik), ekipa Šoštanj 2 pa osma. Na izbirni tekmi za državno tekmovanje v Lučah je šla dvojna zmagava v Šoštanj, prvi je bil Janko Mazej, drugi pa Stanko Goličnik; ekipno prvi Šoštanj - Duseti pred Gornjim Gradom in Lučami, ekipa Šoštanj 2 (Alojz Hriberšek, Mirko Komprej in Jože Krt) je zasedla 6. mesto. V Črni na Koroškem je bil Stanko Goličnik četrti, Janko Mazej peti, ekipno so bili prvi Šoštanj - Duseti, ekipa Šoštanj 2 je bila šesta.

Za nami je uspešno tekmovalno leto, pred nami pa zahteven organizacijski zalogaj, saj bo izbirno tekmovanje drugo leto na območju Krajevne enote Šoštanj.

Milan Pogorelčnik / Foto: Arhiv

Naredi sama

Gasilska zveza Velenje vsako leto v mesecu oktobru, ki je, kot vemo, mesec požarne varnosti, za svoje članice priredi srečanje s poučno vsebino. Tokrat so se dobile v četrtek, 20. oktobra, v gasilskem domu v Šmartnem ob Paki. Zbralo se je kar 74 članic iz vseh društev zveze. Tema večera je bila izdelava voščilnic.

Voditelji so po mizah razdelili kartone, lepila, bleščice, serviete in delo se je začelo. Večina nas je bilo začetnic, a smo hitro premagale tremo in pod pridnimi rokami so nastajale unikatne voščilnice. V uri in pol smo izdelale vsaka po tri voščilnice v različnih tehnikah in seveda vsaka po svojem okusu in zmožnostih.

Nekatere so bile tako navdušene, da bodo odslej noveletne in druge voščilnice izdelovale kar same.

Za zaključek pa, kot se spodobi, malica z domačim kruhom, manjkal pa ni niti kostanj niti sladek jabolčnik, skratka, prijetno s koristnim!

Marija Lebar / Foto: Marija Lebar

Očividci! Pomagajte!

(Poročilo Policije za minulo časovno obdobje)

S področja prometne varnosti moramo ponovno omeniti hujšo prometno nezgodo, ki se je zgodila na relaciji Lokovica – Gorenje. V prometni nezgodi so bila udeležena tri vozila, ob tem je nezgodo povzročil voznik belega vozila znamke VW, bele barve, karavan izvedbe, ki je nepravilno prehiteval pred seboj vozeče vozilo. Njegovega nepravilnega prehitevanja se je ustrašila nasproti vozeča voznica, ki je pričela zavirati. Ob tem jo je zaneslo in je s svojim vozilom udarila v prehitevano vozilo. Potniki v obeh vozilih so bili telesno poškodovani in odpeljani v bolnišnico, voznik belega vozila pa je s kraja pobegnil. **Morebitne očividce nezgode naprošamo, da podatke, ki bi pripomogli k odkritju voznika belega vozila, posredujejo na Policijsko postajo Velenje, ali na telefonsko št. 113.**

Mnogi udeleženci v cestnem prometu v zadnjem času ob cestah po območju Občine Šoštanj opazijo maketo policista z laserskim merilnikom in službenega vozila. Z maketama preventivno izvajamo projekt umirjanja prometa, s katerim želimo umiriti hitrost vožnje voznikov v cestnem prometu na odsekih, kjer najpogosteje prihaja do prometnih nezgod in na odsekih kjer se najpogosteje gibajo pešci. Sprva bo na kritičnih mestih postavljena maketa, občasno pa bodo na teh odsekih stali tudi pravi policisti s laserskim merilnikom.

Na področju javnega reda in miru smo v večini primerov posredovali v družinskih prepirih, kjer pri kršiteljih kot vzrok botruje prevelika količina popitega alkohola. V podobnih primerih se bodo kršitelji morali zavedati, da če bodo s kršitvami nadaljevali, bomo izvedli poleg izrečene denarne kazni še dodatne varnostne ukrepe, ki nam jih dovoljuje zakon in sicer izrek varnostnega ukrepa **PREPOVEDI PRIBLIŽEVANJA**, ki se v takšnih primerih lahko izreče. V preteklem obdobju smo ga izrekli kar v dveh primerih.

Delo na področju kriminalitete je letnemu času primerno. Tako kot že prejšnja leta tudi letos v teh mesecih obravnavamo tatvine dizelskega goriva iz tovornih vozil in delovnih strojev. Do sedaj je še NN storilec kar v sedmih primerih olajšal lastnike vozil za gorivo, ki so ga imeli v rezervoarjih svojih vozil. Očitno si poskuša NN storilec pred zimo priskrbeti zadostno količino kurjave ali pa ga je k temu prisilila neprestana rast cen nafte na tržišču.

Obravnavali smo tudi vlom v cerkev v Gaborkah in vlom v osebni avtomobil v Šoštanju. Pri vlomu v vozilo je lastnik storilca kmalu za tem zalotil z ukradenimi predmeti v parku v Šoštanju. Lastniku je ukradene predmete uspelo dobiti nazaj, storilca pa smo nato pri begu prijeli policisti.

Med mnogimi obravnavanimi požari v preteklem obdobju na območju Policijske postaje Velenje pa je tudi požar na gospodarskem poslopiju v Topolšici, na Ocepku. Vzrok požara še ni znan, obstaja sum, da je bil podtaknjen. Najemnik in lastnik sta bila oškodovana za cca 4.000.000,00 SIT.

Vodja policijskega okoliša:
Zoran STOJKO-KREVZEL

Aktualno

Delo vodij policijskih okolišev in drugih policistov v policijski pisarni

Prve policijske pisarne so bile ustanovljene leta 1993 na območju Policijske uprave Kranj, ki so jim kmalu sledila še območja drugih policijskih uprav. Policija jih je začela vzpostavljati na osnovi projekta Javna varnost, tako da je ukinila policijske oddelke in vzpostavila policijske pisarne, ponekod pa so bile policijske pisarne ustanovljene tudi na pobudo lokalne skupnosti. Glavni namen vzpostavitve njihovega delovanja je bil ljudem čim bolj približati delo policije.

Glede na dolgoletni obstoj policijskih pisarn nas je v upravi uniformirane policije na generalni policijski upravi (UUP GPU) zanimalo, ali policijska pisarna kot oblika dela služi svojemu namenu, ali pa jo je potrebno preoblikovati oziroma kako drugače zasnovati.

Na podlagi ankete leta 2004 smo namreč ugotovili, da je mnenje lokalnih skupnosti in krajanov o policijskih pisarnah različno. Nekateri so bili nezadovoljni zaradi ukinitve policijskih oddelkov, drugi so bili zadovoljni z že ustanovljenimi pisarnami, vendar so želeli povečati prisotnost vodij policijskih okolišev (VPO) in drugih policistov med ljudmi, spet drugi so izrazili željo po ustanovitvi novih pisarn, medtem ko se nekateri anketiranci do tega vprašanja sploh niso opredelili. Tudi mnenje policijskih uprav je bilo različno. Nekateri uprave so želele določene policijske pisarne ukiniti, ker niso videle pravega pomena njihovega obstoja, druge so jih želele spremeniti v policijske oddelke.

Zaradi tako različnih mnenj smo se v UUP

GPU odločili, da pripravimo pilotski projekt, s katerim bomo poskušali popestriti delo policijskih pisarn. Za učinkovito in uspešno delovanje policijske pisarne je namreč potrebno najprej na novo opredeliti njeno vlogo, zagotoviti pogoje za njeno delovanje in nato oblikovati različne metode in oblike dela, ki bodo dosegle cilje in namen delovanja policijske pisarne. Projekt oživljanja preventivnega dela v policijskih pisarnah je bil namenjen prav temu: da bi policijske pisarne učinkovito in uspešno delovale oz. da bi policijo povezovala s prebivalci lokalne skupnosti in jim tako zagotavljale večji občutek varnosti. S projektom Delo vodij policijskih okolišev in drugih policistov v policijski pisarni smo želeli ugotoviti tudi, ali lahko z večjo aktivnostjo VPO-ja v policijski pisarni dosežemo večji obisk občanov in s tem tudi upravičenost obstoja policijskih pisarn. Cilji projekta so bili naslednji: večja prepoznavnost VPO-jev in drugih policistov in njihovega dela med ljudmi, višja stopnja zaupanja v policijo, boljše partnersko sodelovanje in večji občutek varnosti v lokalni skupnosti.

V enoletnem projektu (od 1. 4. 2004 do 1. 4. 2005) je sodelovalo pet policijskih pisarn: Divača, Ivančna Gorica, Bohinjska Bistrica, Šoštanj in Mislinja. Kriteriji, na podlagi katerih so jih policijske uprave izbrale za sodelovanje v projektu, so bili: nezadovoljstvo javnosti zaradi odsotnosti policije v okolišu in slabega dela policijske pisarne, povečanje varnostnih problemov ali strahu pred kriminalom in prostorska primernost pisarne za različne aktivnosti.

Projekt smo vrednotili na podlagi razgovorov z župani, komandirji, vodji policijskih okolišev ter na podlagi rezultatov dveh javnomnenjskih anket; prva je bila izvedena še pred začetkom projekta, druga pa ob njegovem zaključku. Ugotovili smo, da je policijska pisarna primerna in ustrezna oblika dela policije, s katero lahko zagotovimo še boljše varnostne razmere in povečamo občutek varnosti med lokalnim prebivalstvom. To pa bomo dosegli tako, da bomo policijsko delo prilagodili lokalni varnostni problematiki, kajti obstoj policijske pisarne na nekem lokalnem območju sam po sebi še ni garancija za dobre varnostne razmere. Odločilnega pomena je vsebina policijskega dela na območju policijske pisarne, zlasti samoiniciativnega in kreativnega dela VPO-jev ter partnerskega sodelovanja občanov in predstavnikov lokalnih skupnosti s policijo pri preprečevanju različnih negativnih varnostnih pojavov. Le skupno delo na tem področju nam lahko zagotovi boljše varnostne razmere in večji občutek varnosti.

Marija Mikulan

Oddelek za preventivo, analitiko in informatiko v UUP GPU

Drobtinica

Območno združenje RK Velenje je skupaj s prostovoljci sredi oktobra izvedlo akcijo Drobtinica, ki je bila tudi v Šoštanj. Prostovoljci so prodajali kruh, sredstva od prodaje in drugi prispevki pa gredo za potrebe prehrane otrok. Tako so ta dan na vseh prodajnih mestih v dolini prodali 338 štruc in hlebcev kruha in zbrali 203.674 tolarjev, od tega od kruha 101.400, ostalo pa so sredstva iz hranilnika. Zbrana sredstva pomenijo pretvorjeno v prehrano 509 kosil ali 1198 malic.

Foto: Milojka Komprel

Občani so se akcije več ali manj dobro udeležili, organizatorji pa se zahvaljujejo za pomoč.

MK

Mihaelov sejem

Turistična društva šoštanske občine se tudi letos niso izneverila večletni tradiciji in so priredila Mihaelov sejem, ki se je med Šoštanjčani in okoličani že dodobra »prijel«. Na »štantih« je bilo mogoče marsikaj kupiti, veliko pa je bilo tudi paše za oči. Manjkala pa je ena od glavnih sestavin nekdanjih sejmov, to je »glihanje«, saj je bilo zanimanje za pristne domače izdelke, zlasti tiste prehranske, veliko in se zaradi nedvomne kvalitete (ki jo je bilo mogoče preizkusiti na mestu samem) cene niso zdele previsoke. Prikazanih je bilo tudi precej kmečkih ali rokodelskih opravil, kot so krtačenje volne, preja, izdelovanje košar, pletenje slamic, čevljarstvo in podobno.

Sv. Mihael je sicer znan po tem, da malico »odžre«, to pomeni, da od tega dne naprej dninarji niso več dobili popoldanske malice, ker je bil dan prekratek in je bila večerja zgodnja. Tudi letos, kot že več let poprej, pa je prirediteljem in obiskovalcem postregel z lepim jesenskim vremenom.

So se pa tudi Pristavčani, zbrani v turističnem društvu, letos pripeljali na Šmihelov sejem kar s konjsko vprego. Za furmana so najeli sokrajana Toneta Plazla, ki je v voz vpregel svoji dve iskrivi kobilici. Naključni mimoidoči bi morda ob srečanju vpreženega voza pomislili celo na to, da so eni že začeli na svoj način varčevati z gorivom. Tiste dni so cene goriva namreč rušile rekorde. A šlo je

Foto: A. Grudnik

Foto: A. Grudnik

Foto: Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

le za turistično atrakcijo in zabavo. Svojo stojnico so Pristavčani postavili pod veliko lipo ob mostu čez Pako, kjer sta kobilici z veseljem popasli travo. Dobro voljo so zbužali s harmonikarjem, tek pa z degustacijo domačih salam, špeha, čebule, redkve in kruha iz krušne peči. Po degustaciji hrane pa se je za žejo prilgel še kozarec pristnega pristavškega jabolčnika.

Povabilu na sejem pa so se odzvali tudi predstavniki Kulturnice Gaberke z že znanimi predstavniki: Pavel Pungartnik z izdelovanjem košev in košar, Tone Rezman s čevljarstvo obrtjo, Miha Goltnik je ponujal čebelje izdelke, gaberske gospodinje pa izvrstno pecivo. Sploh slednja stojnica je bila zelo oblegana in kmalu tudi izpraznjena.

Marija Lebar in A. Grudnik

Dež preprečil dirke

Letošnje deževno poletje je pokvarilo marsikatero poletno zabavo in veselico. Na žalost, tudi tradicionalne Kravje dirke. Na dan, ko naj bi potekala prireditev, je dopoldne močno deževalo, popoldne pa je kot za šalo nekajkrat posijalo sonce, vendar se dež kar ni dal ugnati. Deževalo je tudi že nekaj dni prej, zato je bil Cvenkov travnik že tako ali tako močno razmočen in je spominjal na močvirje. V takih razmerah pa tako velike prireditve ni bilo moč izvesti. Odločitev, da se prireditev prestavi za en teden, se je zdela dobra, a kaj, ko se je dež ulil ravno na tisti dan, ko naj bi v Gaberkah uživali ob zelo raznovrstni ponudbi dogajanj, ki vsako leto spremljajo Kravje dirke. Dež je nazadnje dokončno pokopal letošnje Kravje dirke, z njimi pa tudi veliko vložnega dela, časa in denarja. Žal, tokrat ni veljala dolgoletna trditev, da je v Gaberkah na vsaki veselici vedno lepo vreme.

Kljub vsemu je Kulturnica vsem ljudem in sponzorjem, ki so tako ali drugače pomagali pri neuspeli prireditvi, v zahvalo organizirala piknik pod našim novim kozolcem na lokaciji bivšega starega gasilskega doma v Gaberkah. Družabna prireditev je trajala ves dan, za zabavo pa je poskrbel ansambel Vilija Mravljaka. Vse skupaj se je zavleklo pozno v noč.

A. Grudnik

Vrtec na obisku

Na kmetiji Stropnik, po domače pri Madlešniku, v Skornem so imeli v četrtek, 13. oktobra, številan obisk. Lepo popoldne so otroci dveh skupin iz enote Brina, njihove vzgojiteljice in starši izkoristili za prijeten izlet.

Od šoštanske cerkve sv. Mihaela so se peš podali v hrib. Pot se vztrajno vzpenja, a otrok to ni oviralo. Nekateri so imeli toliko moči, da so na cilj, to je na kmetijo, kar pritekli. Tukaj so domači obiskovalce najprej lepo pozdravili, nato pa so se ti razdelili v skupine. Eni so se odločili za »kožuhanje« koruze, drugi za luščenje fižola, tretji pa za nekaj vmes. Gotovo je bilo najbolj zanimivo delo s koruzo, saj tega prej še niso videli. Kar pridno so se lotili dela in kup zlate koruze na eni strani in ličkanja na drugi je hitro rasel, seveda s pomočjo staršev. Koruzo so nato zvezali in jo obešali v »late« na kozolcu.

Tudi luščenje fižola je bilo zanimivo, saj so pri veliki vni zrna iz strokov letela daleč naokoli. Na vrsti pa je bilo tudi strašilo, ki so ga s pomočjo vzgojiteljic postavili na dvorišču. Kot se to pri kmečkih običajih spodobi, je domači sin veselo vlekel meh in dvorišče je polnila lepa pesem. Dvorišče pa je polnil tudi prijeten duh po dimu in pečenem kostanju. Zraven seveda sodi sladek jabolčnik. Ko so se malčki naveličali resnih opravil, so pod vodstvom vzgojiteljic pričeli z različnimi

Foto: Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

igrami. Na koncu pa je sledila obilna malica s svežim domačim kruhom iz krušne peči, potico, kostanjem in še čim, za odrasle pa se je našlo tudi kaj »močnejšega«.

Kot je za telesno zdravje otrok pomembno gibanje na svežem zraku in soncu, tako je za njihovo duševno zdravje pomembno, da so spoznali nekaj kmečkih običajev iz naše preteklosti in videli, koliko truda je bilo potrebno, da je kmet pridelal zdravo domačo hrano.

Marija Lebar

To je Pepi

Včasih v mojo pisarno pride sonce. Ne posije skozi okno, ampak vstopi skozi vrata, ki jih odpre kakšen prijazen človek. Tudi v pone-deljek je bilo tako. Že dolgo sva imela s Pepijem besedo, da se malo pogovoriva o tem in onem, kar počne. Pred kratkim pa me je od besed k dejanjem vzpodbudil nastop pristavške Štrajhbande, v kateri Pepi igra že od vsega začetka.

Pepi je pravzaprav Jožef Friškovec, star 26 let, iz Raven, ki je postal prepoznaven na pustnem karnevalu v Šoštanju že leta 1995, ko se je s prede-

Foto: Arhiv

lanim »fičotom« pojavil v povorki. Veselje do tega vozila ima baje že od nekdaj, od takrat, ko je iz lesenih vozičkov, ki jih je sam izdeloval ali prede- loval, prešel na avtomobile. »Čim je bil kje kak voz, ki je še vsaj malo dišal po svojem imenu, sem ga usposobil in se z njim spuščal po bregu navzdol,« se spominja Pepi svojih osnovnošolskih let. Potem so prišli nikoli uničljivi »fičaki«, katerim je Pepi rezal strehe, jih barval, spreminjal obliko in za pusta spravil na cesto. Kar mnogo karnevalov je obredel z njimi in povsod so mu priznali izvirnost in domiselnost. Ker seže dober glas v deveto vas, so ga celo povabili v oddajo Extra, ki jo predvajajo na A kanalu. V bistvu so televiziji prišli na dom k njemu in Pepi jim je v identičnem okolju pokazal, kako se rojevajo projekti in kje nastajajo ideje. Tudi na Pop TV je bil predvajan odlomek s šoštanjanskega karnevala, kjer so prikazovali, kako se je Bin Laden zaletel v WTC. Pepi se je pustovanju posvečal deset let, na letošnjem karnevalu pa je dal uradno slovo svojim prototipom. Pravi, da ima preveč posnemovalcev, ki menijo, da je dovolj, da vozilo pelje. »Stvar je nevarna in ne bi želel negativno vplivati,« se iz Pepijevih besed že razbere odgovoren odnos do lastnih dejanj. Seveda bo v povorki še sodeloval s kakšno drugo idejo. Razvedrilo pa si najde tudi drugod. Pred dvema letoma je izdelal sani in od miklavževega do novega leta nas je mnoge presenetilo pravilčno vozilo, vse svetleče in zvončkkljajoče. S sanmi ima veliko veselje, saj so še posebej nad njimi navdušeni otroci.

Od kod potem Štrajhbanda? Kar sama od sebe, kot se ponavadi zgodijo takšne stvari. Pepi je znan šaljivec, ki zna razdreti marsikatero po domače. Ob različnih priložnostih je zabaval ljudi in iz tega se je rodila tudi skupina, ki igra izključno na domače, kmečko orodje. Kose, klepi, štuk, cepec ipd. Ob spremljavi harmonike, ki jo igra Tadej Slamek, nastane izvirna glasba. Taka, da ji ljudje vsepovsod radi prisluhnejo.

Njegovih izvirnosti pa še ni konec. Za veliko noč izdeluje butare, skupaj z drugimi pa butaro velikanko, ki je iz leta v leto višja. Pepi je tudi šofer in pred leti se je poigraval z mislijo o vožnji rally-ja, pa je to misel opustil. Je pa bil mehanik pri eni velenjskih ekip in tako tudi tu ni čisto bos. Ker je še mlad, ga čaka še marsikaj v življenju. Predvsem upa na veliko lepega. Nekaj lepega se mu obeta že v kratkem, pa naj bo to njegova osebna stvar. Takšen je. Dobrovoljen, o ljudeh dobro misleč. Odprt, poln idej. Nasmejan in iskren. Zato je nekaj sonca vseeno ostalo na moji pisalni mizi tudi po tem, ko se je z nasmehom poslovil.

Milojka Komprej

Zakrivljeno palico v roki

Prvo oktobrsko soboto smo izkoristili za obisk pašne planine Stari stani, ki jo imajo v rabi člani Pašne skupnosti Ljubno, nas pa je zanimal pastirski par, ki pase njihovo živino.

Pastir Franc, ki se nam je predstavil v svoji »svečani« pastirski uniformi, za katero je prispeval kožo devetletni kozel, delo pa Nackov Franjo iz Ljubnega, pase na Starih stanih tretje leto, prej pa je pasel dve leti na Hlevišah, tako da ima že kar dolg pastirski staž in temu primerne izkušnje z živino, kmeti in pašniki. Pravi, da se še vedno zgodi kaj novega, kaj nepredvidenega. Prijazen pastirski par, Franca namreč spremlja vsako pole-tje tudi njegova žena Mira, poznajo ljudje od blizu in daleč.

Foto: Marija Lebar

Doma sta iz Belih Vod, sedaj pa imata hišo in družino v Florjanu pri Šoštanju, a planina je že nekaj časa njun drugi dom. Ko pričneta pripovedovati o lepotač okrog sebe, ki jih niti pozimi ne moreta pogrešati, saj prideta večkrat gor, se zaveš, kako ljubeč in pristen je njun odnos do narave in prav zato tudi do živali in ljudi. Vse skupaj pa prenašata na svoje tri vnuke, ki poletja preživljajo z njima in tudi že kar pomagajo pri paši. Če le imaš oči odprte, vidiš, da se lepota okrog nas spreminja iz dneva v dan, noben sončni zahod ni enak drugemu, pravita. »Ko je človek v »penzjonu«, mora ži-veti in delati za dušo in ne za denar!« meni Franc, ki je bolj mlad upokojenec. Kot jamski električar je delal v velenjskem rudniku. Morda ravno zato še bolj ceni svobodno naravo okrog sebe.

Letos je imel na skrbi 64 glav govedi in šest konj. Kljub neugodnim vremenskim razmeram je pašna sezona minila brez nesreč in hujših bolezni. Pastir vodi evidenco o živalih, zase pa dela še razne beležke, ki jih utegne potrebovati. In kakšen je pastirjev dan? Vsak dan obhodi ves pašnik, prešteje in opazuje živino in vreme, živalim poklada sol, po potrebi pa jih prestavi na drug pašnik. Pri tem včasih najde čas, da nabere košaro gob ali pa rožice za domači čaj.

Franc se pošali, da namerava pasti vsaj še naslednjih trideset let, ko ga vprašamo, če se še ni naveličal. Pravi, da ima s pašno skupnostjo odlične odnose, zato ga njegovo delo kljub težavnosti vese-li. In to se da razbrati tudi iz njegovega in ženinega nasmejanega obraza. Če ju boste kdaj obiskali, pa vam bosta prijazno ponudila kozarček domačega »katurovca«.

Marija Lebar

Informacije v prostoru

Edi Vučina

Ko se tla začnejo prekrivati z rumenimi listi, LIST pa se napolni s pisanimi čestitkami občanom, takrat vemo, da občina spet praznuje. Seveda, tudi tokrat ni manjkalo rezanje otvoritvenega traku ter številnih športnih, kulturnih in svečanih prireditev. Skoraj cel mesec traja povečana pogostost družabnih dogodkov, ki se začne s praznikom sosednje občine in konča s praznikom krajevne skupnosti Šoštanj.

Zgolj za mlajše občane naj omenim zanimivo dejstvo, da so Velenjčani 8. oktober, še nedavno skupni praznik bivše Občine Velenje, zamenjali z 20. septembrom, Šoštanjčani pa smo si prav tako izbrali nov, deset dni kasnejši datum. Da je bil 30. september izbran na podlagi pred 662 leti podeljenih trških pravic, je najbrž dovolj znano. Manj ljudi pa ve, da je 20. september posvečen ustanovitvi stranke, ki se je razvila v KPJ (komunistično partijo Jugoslavije). Otvoritev novega mestnega središča v Velenju je namreč leta 1959 potekala v čast KPJ, ki je takrat praznovala 40. rojstni dan.

Danes, po slabi polovici stoletja, lahko le zaključimo, da se je približno takrat začela krivulja razvoja Šoštanjja obračati strmo navzdol. Šoštanj je kmalu za tem izgubil tudi status občine, ki se je preselila v novo stavbo na Titovem trgu. Skupaj s sedežem občine pa je Velenje prevzelo tudi 8. oktober. Tako so dolga leta tudi Velenjčani praznovali dan, ko je leta 1941 skupina oboroženih mož napadla takratni Šoštanj. (Ameriška vlada bi skupini danes prav gotovo dodala pridevnik »terroristična«).

No, pred leti je tudi Svet KS Šoštanj poiskal še en skoraj pozabljen datum, ki obeležuje bolj vesel dogodek in sicer podelitev mestnih pravic (28. junij 1911), a da bi potolazili tiste, ki so se bali za 8. oktober, je slednji ostal uradni krajevni praznik. Še vedno torej praznujemo partizanski napad, ki se je dogajal pred 64 leti. A zadnja leta se zdi, da se praznovanje, za razliko od duhamornih kome-moracij na mestu ubitih, vendarle posveča aktualni sedanosti in upajoči prihodnosti. Na tokratni prireditvi smo lahko poslušali nastop vrhunskih glasbenic, ki pa so med drugim prepevale tudi nemške (!) domoljubne pesmi, v Kajuhovih pesmih pa smo lahko odkrivali tudi tisto mirovniško plat njegove poezije.

Že kar ironično, se je prav na dan praznovanja in seveda v čast predstavitve zanimive knjige, prvenca profesorja Mirana Aplinca, zgodil dogodek, ki je zasenčil vse ostale. Seveda imam v mislih obisk potomca znamenite družine Vošnjak (slika je na naslovnici), ki je pravzaprav prvič po šestdeset letih lahko (po nemško) spregovoril

tam zbranim Šoštanjčanom. V imenu družine se je v prenatrpani mali dvorani kulturnega doma (dogodek je očitno podcenjeval tudi organizator) zahvalil vsem nekdanjim delavcem, ki so pomagali ustvarjati takrat mogočno premoženje. Kot je znano, jim je povojna država zaplenila celotno imovino (ne samo v Šoštanju) in sledila so dolga leta izčrpavanja nekdanj močne industrije, ki je dokončno propadla šele nedavno. V zraku je ostalo vprašanje o dejanski gospodarski škodi, ki jo je zaradi propadanja tovarne v vseh teh letih utrpel prav Šoštanj.

Danes si podjetje, ki je prenovilo le del nekoč mogočne tovarne, prislužilo celo občinsko nagrado. Šestdeset let smo potrebovali, da smo se končno zavedli (vsaj upam) pomena rodbine, ki je zaslužna, da se danes sploh lahko pogovarjamo o Šoštanju, kot mestu. Vošnjakov, ki s(m)o jih po vojni pregnali, ne bo več nazaj. Soočiti se moramo s krutim dejstvom, da Šoštanju v prihodnje ne kaže najbolje. To je v svečanem nagovoru poudarila tudi predsednica sveta KS Šoštanj, ki je opozorila na katastrofalno izobrazbeno in neugodno starostno strukturo krajanov.

Ja, tudi pomanjkanje znanja je posledica dolgotrajne stagnacije in verjetno največja ovira, da bi krivuljo propada našega mesta še uspeli ustaviti ali celo usmeriti navzgor. Kako bomo torej omogočili, da se bo v Šoštanju spet razvilo na znanju temelječe podjetništvo in potegnilo voz razvoja iz blata, je zaenkrat še odprto vprašanje. Za začetek bi potrebovali vsaj mestu bolj naklonjenega župana, ki bi razumel resnost problema in podprl vsaj kakšen projekt mestne krajevne skupnosti.

Polis

Tanja Jenko

»Politika je kurba.«

Naslovna krilatica je nemara najkrajša in najpogosteje uporabljena »definicija« politike. Polne so je vse internetne klepetalnice, ki obdelujejo t.i. politične teme, pa tudi pri najbolj kultiviranih pripadnikih naše družbe ta brezsramna in prostaška psovka ne naleti na cenzuro in

ne povzroča zardevanja. Poslužujejo se je vsi »poznalci« politike, tudi tisti, ki zatrjujejo, da jih politika ne zanima. Resda je ta »definicija« kratka, ni pa tudi jasna. Verjetno je, da jo je prvič izustil nekdo, ki je klonil v zadregi pred vprašanjem, kaj je politika? Ta rokohitrski rešitev odraža določeno nelagodnost pri iskanju odgovora, saj jo personificira z osebo, s katero ne želimo imeti opravka. Sama sem v šolskem spisu pod naslovom Politika izpričala to splošno razdraženo stanje in generalno antipatijo družbe do političnega s trditvami, da je politika najhujša beseda, da je zelo zapletena in na koncu obupana priznala, da besede politika še zdaleč ne razumem.

Polis in politika sta tisti ključni besedi atenske antične zapuščine, ki ju noben jezik ni znal prevesti. Tudi zato ohranjata svojo nepojasnenost. Prav tako znanost do zdaj ni uspela podati zadovoljive definicije. Celo več, mnogi – ali premnogi – ki so skušali opredeliti politiko, so se morali na koncu omejiti na to, da so napisali zgodovino politične misli. Misli, ki pogosto sploh ni bila povezana s prakso, kaj šele s politiko.

Zgodovinski prerež dogajanja v tradiciji precej nazorno pokaže od kod izvirajo pričujoče frustracije s politiko. Atenci so se proslavili z izumom politike v 5.st. pred Kristusom, vendar je šla predstava o tem, v čem je štos politike, s propadom polis precej hitro v pozabo. Pojavila se je nekje na prehodu iz ustnega v pisni prenos izročila. Tako so nekaj malega o njej zapisali filozofi, seveda večinoma nenaklonjeno, saj je bilo aktivno življenje politične skupnosti med drugim v neskladju z njihovim samotarskim in izoliranim kontemplativnim načinom življenja. Še manj njenih elementov se nam je ohranilo z rimskim kopiranjem grških dosežkov. S propadom Rima je šla izkušnja političnega popolnoma v pozabo. Že renesančni prevajalci so z neznano in nerazumljivo besedo političen opravili rokohitrsko, tako da so jo nadomestili s tedaj prebujajočim se družbenim. Odslej je v tradiciji okrog politike polno zmede in predsodkov, saj povsem spregleda grške izkušnje, ko operira s pojmom politika.

Civilna družba, ki se je v francoski revoluciji s porazom Cerkve zacementirala v moderno državo, je postala totalna. Izven nje ni več ničesar. Tudi uiti ji ni

moč dlje kot do njenega roba. Država, nek predelan ostanek političnega, je za družbo nujno zlo, saj bi se brez njenega ogrodja razletela. Družba obglavljena kralja nadomesti s prav tako osvraženo vlado in vladanjem ter jo poimenuje politika in s tem ubije dve muhi na en mah. S krajo imena uniči politiko v izvornem smislu in ji onemogoči prostor pod soncem, obenem pa ves svoj gnev usmeri v nenehno blatenje tega, kar po novem imenuje politika, ki je tudi dežurni krivec in akumulator vsega negativnega.

V takem, družbenem, vzdušju je moč omenjeno klevetanje sprejemati povsem brez razburjanja. Obvelja celo za poznavalstvo par excellence ali naravnost rek ljudstva, ki naivno meni, da je tako govorjenje upravičeno s tem, da so nekateri zaposleni v politiki preprosto molopridneži.

Umetnost

Pjotr

Ponos

V razgibano, tudi kulturno-umetniško dogajanje v Šaleški dolini je posegla predstavitev knjige Nijaza Salkića z naslovom Mirisi iz nanine sehare, kar bi po slovensko pomenilo Dišave iz babičine skrinje. Glede na slog knjige bi se dalo najti kakšen bolj poetičen prevod. (Samo za primer: Cimet, klinčki in podobice moje mladosti.) V Velenju je letos ustanovljeno Bošnjaško mladinsko društvo v okviru svojih aktivnosti zgradilo Literarni most, ki pa mu vsaj v Salkićevem primeru manjka ograja za Slovence, saj, žal, njegove res kratke črtice niso prevedene v slovenščino.

Knjiga tako zaenkrat ostaja zapisana v sočnem bošnjaškem jeziku, kar povprečnemu Slovencu ne pomeni veliko. Za nas so bili nekaj, ko smo živeli v državi Jugoslaviji, vsi, ki živijo južno do Kolpe, zgolj južnjaki, sinonim zanje v naših krajih pa je bil »bosanci«. Tako sem se tudi jaz v tisti državi učil t. i. srbohrvaščine, kar je danes nepredstavljivo. Na območju med Slovenijo in Kosovom ter Makedonijo so zdaj živo navzoči vsaj trije jeziki, ki so podprti tudi z nacionalnim telesom - hrvaščina, srbsčina in bošnjaški jezik. Nas pa so dolga leta učili, da v Bosni in Hercegovini živijo pomešani različni narodi. Od razpada Jugoslavije dalje se le počasi utrjuje dejstvo, da v Bosni živijo Bošnjaki s svojo tradicijo, kulturo, nacionalno zavestjo in seveda vero. Drugačni, samosvoji in ponosni. Kaj vse je ta narod preživel v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko se je svet globaliziral in smo doživeli eksplozijo informacijske (r)evolucije, prihaja v našo zavest zelo, zelo počasi ... Pa še za to je treba videti katerega od najbolj brutalnih dokumentarnih posnetkov, kar jih je kdaj zabeležila kamera na tem planetu. Mislim na podobe priprav na pokol v Srebrenici, za katerega je Danilo Turk dejal, da imajo ZN ekskluzivno odgovornost in da še nekaj časa ne bomo izvedeli odgovora na vprašanje, zakaj je sve-

tozna skupnost pravzaprav dopustila pomore v Bosni, čeprav posvečeni odgovor poznajo že zdaj.

Nijaz Salkić je verski učitelj sunitsko hanefijsko šeriatske šole in predstavnik velenjske islamske skupnosti. Njegova knjiga je zbir trinštiridesetih kratkih črtic, iz katerih vejejo bošnjaška kultura in običaji, ki so po pričevanju avtorja in recenzentov knjigeže skoraj izginiti iz modernega življenja Bošnjakov. V knjigi je tudi močna verska, islamska nota in ima bralec tako možnost spoznavati zbir vrednot, ki jih uči islam in ki se bistveno razlikujejo od paranooidnih sporočil, s katerimi nam amerikanizirani mediji dnevno spirajo možgane. Literatura tako ponovno in še enkrat izkazuje tisto nadumetniško vrednost, ko poleg samega sladokusnega prebiranja ponuja tudi to, kar si je Bošnjaško mladinsko društvo zadalo. Most med kulturami ter sožitje, o katerem so na predstavitvi govorili vsi, vključno z vodjem velenjske knjižnice, Ladom Plankom.

Literarni del - prebiranje dveh zgodb Nijaza Salkića ob kitariski podpori - je bil dogodek sam zase. Pravi biser, za katerega se gre zahvaliti bralcema dveh Salkićevih črtic Jasmini Imširovič in Almiru Mediću ter kitaristu Nerminu Huremoviću.

Najprej je Almir prebral črtico Moj babo - Mojate, ki je odzvenela v prijetnem zvenu in melodiji besed. Te so tudi tistim, ki mislimo, da znamo »srbohrvaško« precej tuje. Besede kot sabah, ezan, kahne, dunjaluk, kundure, selamet ... so na predstavitvi knjige nežno padale v ušesa in pravzaprav pripravljale prostor za drugo zgodbo, ki jo je kasneje prebrala Jasmina. Kaj prebrala! Znala jo je na pamet, v oči nas je gledala in besede so prostor nabile z energijo in čustvi, da se je marsikatero oko orosilo in smo jih diskretno brisali, da si ne bi kdo kaj mislil! Padlo je kot z neba: »Nemoj se nikada zastiditi svoje majke in njenih dimija!« Ali: »Nikar se nikoli ne sramuj svoje mame in njene noše!« Kot bi v drugem kotu vstal nek cankarjanski duh in njegova bolečina, ki jo je čas naselil v dušo, ker se je sramoval matere v velikem rožastem krilu tako močno, da jo je zatajil! Tekst, ki ga ni za stran, nam je bil res predstavljen neverjetno iskreno - in čeprav je besedilo čista poezija, brez ene same trde besede, je vsem postalo jasno, zakaj je oziroma bo izkupiček od knjige, ki so jo prodajali v kotu dvorane, šel za pomoč bošnjaškim vojnim sirotam, še posebej tistim iz Srebrenice. In ... vsaka beseda je odveč ... morda misel moje žene, ki je dejala, da ne pozna pomena posameznih besed, da pa je vse razumela!

Morda, kot ob robu, naj pripomnim, da je bilo ob vsej bošnjaški ikonografiji in kulinariki kar imenitno pogledati po visokih gostih, ki so prišli na predstavitev na videz skromne knjižice. Najbrž ni mala reč, če se umetnini pokloni generalni konzul bošnjaške republike. To, da se na predstavitev ni uspelo pripeljati niti enemu od županov ali drugih osebkov iz kulturnih logov Šaleške doline, razen gostiteljev, seveda, iz knjižnice Velenje, samo po sebi ne pomeni nič. Pove pa veliko.

Porušene hiše v Gaberkah IX. del

A. Grudnik in Z. Mazej

Janova domačija

Družina Jan je nekoč živela v Gaberkah, natančneje v Žabji vasi s hišno številko Gaberke 6. V skupini treh hiš, ki so se nahajale pred Videčnikovo kmetijo (po domače pri Plešeju), je bila to zadnja hiša na levi strani glavne ceste Šoštanj-Gaberke.

Janova domačija, kot si jo je zamislil slikar.

Jani so prišli v Žabjo vas že leta 1963. Naselili so se v majhni neometani hiši, zgrajeni po drugi svetovni vojni. Poceni so jo kupili od starejše gospe Francke Cavnik. Otroci se je spominjajo kot velike ženske, ki pa je bila zelo varčna. Redko si je privoščila kaj novega, strgana oblačila pa je najraje pokrpal. Gospa Francka je na stara leta ostala sama, saj so vsi njeni odrasli otroci že odšli od doma. V času, ko se je odločila za prodajo hiše, pa si je družina Jan iskala nov dom. Gospa Francka in Janovi so podpisali pogodbo, v kateri si je gospa Francka izgovorila majhno stanovanje na podstrešju. Tega, žal, ni dolgo uporabljala, saj je eno leto po prodaji hiše, natančneje leta 1964, umrla. V naslednjih letih so Jani hišo dozidali, ometali in uredili njeno okolico.

Priimek Jan izvira iz Škal, kjer se je rodil oče Jože. Pri hiši se je reklo po domače pri Iraču. Mama Fanika pa je bila Polovšakova, po domače Rajšterjeva iz Raven pri Šoštanju. Prvi sin Jože se jima je rodil, ko sta še živela vsak na svojem domu. Po poroki sta se najprej skupaj preselila v Podgorje pri Podkrajju, kjer sta živela v majhni zidanici pri Špehu. V tem majhnem domu sta se jima rodila še sin Franc in hči Milena. Začasno bivališče v Podgorju je postalo za njih premajhno. Z doto in zaslužkom sta si Janova kasneje kupila manjšo hišo na vznožju Goric, na sedanji cesti Heroja Rozmana; hiša še danes stoji. V času, ko so Janovi živeli v tej hiši, pa so izvedeli, da njihov nov dom leži na območju izkopavanja takratnega Rudnika lignita Velenje in da bodo hišo kmalu porušili. Razočarana Janova sta hišo

hitro prodala in se preselila v Žabjo vas, misleč, da so v Žabji vasi varni pred rušilno grožnjo rudnika. Žal so se krepko zmotili. Družine se je že od začetka držala smola, da so bili njihovi domovi vedno ogroženi zaradi rudnika. Že leta 1960 je oče Jože izgubil svoj dom, Iračevo domačijo v Škalah, ki je šla med prvimi

Žetev pri Plešeju leta 1970. V ozadju na levi strani je Bizjakova domačija, na desni strani pa raste hmelj. Na sliki v zadnji vrsti z leve: ga. Pepelnikova, Franc Videčnik, Fanika Jan, Antonija Zajc, Štefka Videčnik, Linka Novak. V prvi vrsti z leve: Sonja Novak (roj. Videčnik), Milka Spital in Janez Kotnik. Na kosilnici sedi Branko Videčnik.

pod vodo zaradi rudnika. Družina je sicer v Žabji vasi preživela svoj najlepši del življenja, a neusmiljena potreba države po energiji jih je zopet pregnala. Že leta 1977 so Jani začeli iskati lokacijo za njihov novi dom. Odločili so se, da bodo v Gaberkah, v tako imenovani Cuckovi vasi zgradili novo hišo, ki bo stala daleč izven dosega premogovnika. Žal mama Fanika, ki si je zelo želela selitve v nov dom, tokrat varen pred premogovnikom, tega ni doživela. Njena življenjska pot se je končala leta 1983. Vse življenje je njo in njeno družino preganjala misel, da se bodo morali preseliti na varnejše ozemlje. Jani so kupili parcelo v Cuckovi vasi in začeli graditi novo, večjo hišo. Odškodnina, ki so jo dobili za staro domačijo, je štela le toliko, da so novo hišo pozidali do strehe. Iz stare hiše so se izselili avgusta leta 1984. Nato je Premogovnik Velenje hišo adaptiral, da so lahko stanovanje oddali v najem. V hišo se je leta 1988 priselila družina Perše, ki je v njej živela vse do spomladi leta 2002, ko so hišo porušili.

Jani so torej preživeli najlepši del življenja ravno v Žabji vasi. Že kmalu po preselitvi so se dobro vključili med sovaščane. V vasi so bili takrat trije večji kmeti: Jermani, Plešeji in Oroži. Oče Jože in mama Fanika sta bila rojena

kot kmečka otroka in sta znala opraviti veliko kmečkih opravil. Za sosede pa so bile pridne roke nepogrešljive, zato sta hodila velikokrat k sosedom v »taverh«. V zahvalo pa so Jani dobili od kmetov majhno njivico, kjer so lahko pridelovali hrano za svoje potrebe. V vasi je bilo veliko otrok približno enake starosti, ki so

Prvič je namizni tenis Jože Jan zaigral na »lojtnem« vozu. Miza na sliki pa še vedno služi svojemu namenu.

se med sabo cele dneve družili, ne da bi se naveličali. Otroci so bili predvsem poleti večinoma prepuščeni samim sebi, saj so bili starši takrat navadno cele dneve v službi ali pa so delali na kmetijah. Večino poletja so tako otroci od jutra do večera preživeli za Velunjo. Ko so zjutraj vstali, so doma dobili kos kruha, namazanega z ocvirki, nato pa so jo brž ucvrli za Velunjo. Tam so imeli skritega nekaj orodja, ki so ga potrebovali za gradnjo jez. Tako so se lahko kopali, lovili ribe in igrali. Njihove brezskrbne počitnice je občasno prekinilo neurje, ki jim je odneslo jez. Počakali so nekaj dni, da se je voda umirila, nato pa so zgradili nov jez. Tudi pozimi jim je Velunja prišla prav, saj so lahko na zamrznjenem potoku igrali hokej. V poletnih večerih pa je bilo najlepše, ko so starši končali z delom in so imeli na kmetiji »likof«. Ker so bili po celodnevem potepanju za Velunjo že pošteno izstradani, jim je prav prišla bogato obložena miza. Mama Fanika je sicer imela tudi doma veliko dela, saj so trije otroci umazali kar nekaj perila. Zato je vsake toliko časa naložila perilo v lesen voziček in ga peljala na pranje v Velunjo.

Oče Jože si je pred začetkom vojne našel delo kot železničar v Pliberku v Avstriji. Tam ga je dočakala tudi vojna. Začetek vojne je preživel dokaj mirno, a sredi vojne vihre so ga ob pomanjkanju vojakov mobilizirali v nemško vojsko. Imel je srečo, da je lahko služil vojsko v Avstriji, saj mu tam ni bilo hudega, pa tudi krogle mu niso švigale mimo glave. Ko je proti

koncu vojne prišel domov na dopust, mu je bila prva misel, kako zbežati v partizane. To mu je tudi uspelo. Po vojni je našel delo kot poštar na pošti v Velenju. Ko so živeli v Žabji vasi, mu je bila najbližja pot s kolesom mimo Jermana, čez Mlinarjevo brv, nato pa naprej po cesti do pošte v Velenju. Pošto je raznašal v Prelogah, Pesju, Stari vasi in po Velenju. Njegovi najbolj naporni službeni dnevi so bili okoli prvega v mesecu. V tistih časih so »penzije« raznašali poštarji. Seveda je bil vsak upokojenec vesel, ko mu je poštar prinesel »penzijo« na dom. V zahvalo je navadno dobil kakšen kozarček jabolčnika in nekaj »trinkelta«. Tako se mu je dan zavlekel. Ko mu je uspelo raznositi vse »penzije«, je bil že pošteno »utrujen« in vesel. Kljub temu pa se ni pozabil ustaviti v Čokovi gostilni. Po prvem je bila namreč gostilna

Foto: Arhiv Jože Jan

Gaberški mladinci pred starim gasilskim domom leta 1972. Na »tribzincih« sedijo z leve: Darko Grudnik, Jože Jan, Vlado Videmšek, Slavko Ramšak. Na motorjih stojita z leve: Branko Spital in Andrej Ravljen.

vedno polna zadovoljnih upokojencev, ki so bili veseli poštarja. Ob takih dneh je oče Jože, sicer malce bolj utrujen kot ponavadi, prihajal domov šele pozno zvečer.

Že v tistih časih je bil Šentilj pri Velenju poznan po tem, da so tam vedno imeli vino, če ne danes, pa jutri. Oče Jože je z desetlitrsko pletenko večkrat s kolesom odšel v Šentilj po vino. Nekoč je iz neznanega vzroka pri Pesku v Družmirju padel s kolesom in pri tem razbil pletenko. Vino se je razlilo, nekaj vina pa je takrat Jože le uspel prinesiti domov, in sicer v svojih škornjih.

Otroci so odraščali in za fante je tisti čas postal popularen »pink-ponk«. Loparje so si naredili iz lesa, žogico so si kupili, postavilo pa se je vprašanje, kje dobiti mizo. Na začetku so igrali kar na »lojtrnem« vozu, kamor so položili planke. Pri tem pa so imeli obilo težav, saj improvizirana igralna miza ni bila ravna. Nekaj časa so tuhtali, kako bi prišli do ravne mize. Ni bilo druge, kot da je moral mizo narediti pravi mizar. To sta bila Kresnikov Branko in njegov oče. Fantje so seveda rabili še les. Pa se je eden izmed fantov spomnil, da ima njegov oče na uti kar nekaj suhih desk in nekaj jih prav gotovo ne bo pogrešal. Akcija - reakcija in potrebne deske so bile kaj kmalu v Kresnikovi mizarški delavnici. Kresnikov Franc in Branko

sta sestavila mizo, jo pokitala in pobarvala. Ko je bila miza končana, so seveda vsi hoteli čim več igrati, a kaj ko je bilo kandidatov toliko, da je dolgo trajalo, preden je vsak prišel na vrsto. Zato so »nagrunтали«, da če bi igrali »lauferja«, bi jih naenkrat lahko igralo vseh osem. Posledice te igre pa so še dolgo ostale vidne na mestu, kjer je stala miza. Okrogli kolobarji, ki so jih shodili v travi, se dolgo niso obrasli.

Pozimi so bile Janovemu Jožetu, Sovičevemu Borisu, Ramšakovemu Janku, Luknerjevemu Janku, Spitalovemu Branku, Zaljuberškoveemu Jožetu, Skazovemu Marjanu in Kotnikovemu Dragu in Milanu najbolj všeč skakalnice in smuk proge. Smuči so jim izdelali razni mizarji in tesarji, saj so bile v trgovini predrage. Za smučišče jim je bil najbolj pri-

Zadnji ostanki Janove hiše aprila 2002.

ročeni Lomšekovi gozd. Neko zimo so si tam zgradili visoko skakalnico (lufterco). Fantje so se je navadili in so kar dobro skakali. Nekega dne pa se jim je pridružil tudi kaplan Polanič. Ker mu skakanje ni bila ravno vrlina, ga je po odskoku zavrtelo in ob padcu na tla si je zlomil nogo.

Fantje so ljubili tudi hitrost in njihova smuk proga je zahtevala kar nekaj izkušenosti. Progo so si pripravili tako, da so do vrha Lomškovega gozda steptali sneg, nato pa je Marjan Skaza, ki je veljal za najbolj izkušenega smučača, s smučmi urezal tire. Po teh tirih so se lahko vozili samo dobri smučarji. Po progi pa se je želel spustiti tudi Kotnikov Milan, ki pa je bil po njihovi oceni še premlad in neizkušen, zato mu vožnje po progi niso dovolili, saj bi lahko poškodoval tire. Milan je bil seveda užaljen in jezen. Da bi se fantom maščeval, je v času, ko so šli fantje s smučmi na vrh hriba, šel hitro domov po motiko in prekopal nevarni del proge. Smučači so na tem mestu en za drugim popadali. Takoj so pričeli iskati vzrok za padeč. Videli so Milana, kako je bežal proti domu in se jim smejal. Ko so stekli za njim, je spoznal, da tu ne bo šale. Doma se je zaklenil v sobo, misleč, da mu fantje nič ne morejo. Tako ga res niso mogli takoj »prebunkati«. Ker pa je bil njegov brat Drago tudi žrtev padca, so ga fantje pregovorili, naj Milana na lep način prepriča, da mu ne bodo naredili nič in da so že odšli. Ubogi Milan je nasedel bratovim besedam in prišel iz zaklenjene sobe in iz hiše. Za hišo pa so ga čakali fantje, ki so planili po njemu in se mu primerno oddolžili za prekopa-

no smuk progo in padce.

Ko so fantje odrasli, so začeli predvsem ob vikendih zvečer zahajati »ven«. Nekega dne so se iz pohajkovanja vrnili domov šele okrog četrte ure zjutraj in nekako se jim še ni dalo iti spat. Začeli so modrovati. Nikakor jim ni šlo v račun, da imajo lahko pri Plešeju kar tri stranišča in od tega dva lesena »štrbunka« v bližini hiše. Sklep modrovanja je bil, da imajo Plešeji eno stranišče preveč, nujno pa bi rabili eno stranišče na sredi travnika. Odločili so se, da bodo stranišče ob hlevu prestavili na travnik. Z železnim drogom so morali izdreti žeblje, s katerimi je bil »štrbunk« prabit k hlevu. V tihi noči je bilo izdiranje škripajočih žebeljev zelo glasno. Bali so se, da bo to koga zbudilo, a v hiši se ni premaknila živa duša. Stranišče

Foto: Arhiv Jan

Mladinci iz Žabje vasi gredo na izlet. V ozadju na levi strani je Janova domačija. Na sliki iz leve: Milena Jan, Slavko Ramšak, Jože Jan, Štefka Sovič (roj. Videčnik), Franc Jan, Hedvika Ramšak in Branko Videčnik.

so prestavili na travnik, na hruško pred hišo pa so obesili kolo, na katerem je bil usmerjen napis: »V primeru nuje uporabi«. Ko so se pri Plešeju zjutraj zbudili, so presenečeni opazovali kolo na hruški in lesen »štrbunk« sredi travnika. Neke hude jeze pri hiši sicer ni bilo, a so vseeno iskali krivca. Plešejevemu Francu se je zdel najbolj kriv Kresnikov Branko, čeprav ga v resnici sploh ni bilo zraven. Najbrž je upal, da bo krivec obžaloval dejanje in leseno stranišče vrnil na svoje staro mesto. Tako je Plešejev »štrbunk« stal sredi travnika cel teden, kar pa je opazila mlajša generacija gaberških fantov. Vodovnikov Branko se je takrat učil za »malerja« in se mu je zdel nov objekt sredi travnika zanimivo prizorišče za izkazovanje svoje ljubezni do domovine in prostor za nabiranje malerskih izkušenj. Neko noč je s svojimi prijatelji na ta Plešejev »štrbunk« narisal jugoslovansko zastavo z zvezdo. Ko je naslednje jutro Plešejev videl na novo obarvan »štrbunk«, je bil zelo hud, zato je stranišče še isti dan razrezal in pospravil s travnika.

Resnica pa je tudi to, da so neznani sovaščani enako burko s straniščem naredili že nekaj let prej. Cavnikova Francka, njihova sosedka, je imela god, a ga je zamolčala. Navihani sosednje so ji v opomin »štrbunk« pribili na vhodna vrata. Tako je uboga gospa, ko je prišla iz službe, morala vstopiti v hišo skozi okno.

Barve jeseni, vonj kostanja in spomini na poletje

»Ej, a že kaj pogrešaš skavte? Čas bi že bil, da se dobimo ...« Tako se je slišalo med vsemi, ki smo si ob začetku šolskega leta zaželeli skavtske družbe. Pa smo začeli! Novo skavtsko leto namreč. Kot običajno smo se mlajši in starejši skavti v začetku oktobra zbrali na prvem letošnjem srečanju. Bilo je nekaj posebnega in nikakor ne kot običajno.

Za začetek smo se skupaj zapodili v naravo. Ne sicer daleč od mestnega vrveža Velenja, a dovolj stran, da smo lahko v gozdu nad mestom sprostiti svojo energijo in se razživeli. Najprej malo zasopihali v strm hrib, nato pa se predali igri. Že ustanovitelj skavtskega gibanja Robert Baden Powell je rekel: »Vzemite življenje kot igro in svet kot igrišče.« Mi smo njegov nasvet, kot že tolikokrat poprej, vzeli resno. Mlajši in starejši, pomešani med seboj, smo razdeljeni v več skupin ob igri urili svoje spretnosti.

Ker si večina bralcev verjetno ne predstavlja, kako se lahko mladi, pravzaprav ne več otroci, še zabavajo v igricah, vam bom skavtske igre malo podrobneje opisala. Pravzaprav definicije, kaj so skavtske igre, ni. Velikokrat pa uporabljamo to ime za igre, ki jih je Baden Powell uporabljal pri delu s prvimi skavti na njihovih srečanjih oz. s fanti na prvem skavtskem taboru. Mnoge od njih je tudi opisoval v priročnikih za vse mlade, ki bi želeli živeti na način, kot je on učil svoje fante. Te igre vsebujejo predvsem veliko gibanja v naravi, izboljševanje gibalnih, plezalnih in drugih spretnosti ter velikokrat urjenje spomina. Zelo znana je preprosta igra, ki jo je naš ustanovitelj pogosto uporabljal. Na mizi je bilo okrog trideset najrazličnejših predmetov, ki jih je lahko vsak gledal določen čas in si jih skušal zapomniti. Nato so predmete pokrili, opazovalec pa se je moral spomniti čim večjega števila prej opazovanih stvari. Znane so še mnoge igre puščanja sledi: nekdo se v naravi skrije in za sabo pusti le nekaj sledi, drugi pa ga skuša neopazno izslediti. Še en primer zelo popularne igre našega ustanovitelja vam lahko povem. Verjetno ste že slišali za krajo zastave. Skavtom (pa tudi tabornikom in celo planincem) se lahko na taboru, kjer je čez noč postavljena straža, ukrade zastavo. Vendar se je B. P. (okrajšava za Baden Powell) spomnil še zanimivejšega vdiranja v tabor. Napadalci naj bi prišli v tabor z belo rokavico, ki je nimajo skrite v kakšnem žepu, temveč jo nosijo na ali v roki. Če se jim uspe neopaženim priplaziti v tabor in sredi tega pustiti na daleč opazno belo rokavico, je to za vse taboreče enaka sramota kot ukradena zastava.

Ampak na našem srečanju nismo kradli zastave ali puščali bele rokavice, temveč smo uživali v igri, ki je vsebovala več prvin opisanih.

Uživali smo v izboljševanju tistih veščin, ki jih je Baden Powell še posebej poudarjal. Spretnost gibanja po terenu, urjenje spomina, izvirnost, taktičnost, skupinski duh in obenem zdrava mera tekmovalnosti so bile kvalitete, ki smo jih nezavedno preko te igre pridobivali. Sredi gozda smo si izmišljevali najrazličnejše simbole, si skušali zapomniti simbole ostalih

skupin in tekali po strmih pobočjih gozda od tabora ene skupine do druge. Da vse skupaj ne bi bilo preveč enostavno, smo morali med potjo do domovanja druge skupine paziti še na vse postavljene stražarje, ki bi nas med potjo lahko ujeli. Kljub začetni negotovosti glede uspešnosti igre (saj so bila pravila mnogim nejasna) smo se vsi živili vsak v svojo vlogo in jo dobro opravljali. Ni manjkalo smeha, posvetovanj, norega divjanja med drevesi, neslišnega plazenja po tleh ali zadrege potem, ko si si zapomnil vseh deset zahtevanih znakov, pa pozabil, h kateri skupini se moraš odpraviti. Za motivacijo so skupine za vsak uspešen prenos informacij (simbolov) od ene skupine do druge dobile kostanj. Vsi smo vedeli, da se nam potem obeta kostanjev piknik, zato smo jih še toliko rajši zbirali. Ko se je stemnilo in se nam je zdelo, da bi se nam sedaj pa res prileglo nekaj pečene kostanja, smo igro za takrat končali in druženje nadaljevali ob kostanju, petju, obujanju spominov.

»Punce, povejte, kako je bilo na poletnem taboru?« Večina nas je bila radovednih, kako so štiri članice naše najstarejše skavtske veje preživele poletni tabor v dolini Trente. Zaradi nemogoče uskladiše datuma taborjenja se je pač zgodilo, da se je odvijal v manjšem krogu ljudi; so nam pa dekleta povedala, da je bilo zaradi tega toliko bolj nepozabno. Svojo pot so začele na Vršiču, od tam pa jo nadaljevale po Trenti, koder jih je spremljala naša lepota – Soča. Pred njimi je bil teden »peš potovanja«, na katerem so bile gostje domačinov, ki so jim za kakšno noč na voljo ponudili prenočišče – bodisi na seniku ali koščku vrta, kjer so si postavile šotor. Obenem so lahko v naravi in okolici občudovale naravne in kulturne znamenitosti. Od muzejev, botaničnih vrtov in rožic v naravi, slapov, korit, ... Za pravo avanturo na taboru je poskrbel rafting, poleg tega še kakšen štop, da je bilo treba prehoditi manj kilometrov. Pot so naše skavtinje končale v Kobaridu, od tam pa se odpravile nazaj proti Štajerski, da so lahko nadaljevale zdaj že tako oddaljene počitnice.

»Lepo vam je bilo, ni kaj ...« smo sanjarili ostali, »ampak kostanja pa sredi poletja le niste mogle jesti!« In smo se na našem srečanju raje veselili danega trenutka in radosti, ki nam jih prinaša, ter zapeli še eno skavtsko pesem, da bi bilo leto, ki je pred nami, prav tako uspešno, kot so bila vsa prejšnja. In da bi bili – kot pravi skavtski pozdrav – vedno pripravljeni!

Preudarna Levinja – Jerica Koren

Šoštanjka Marija Rožnovenska

Pred petnajstimi leti, to je 24. junija 1990, so na pobudo Krajevne skupnosti Šoštanj ponovno postavili na Trg bratov Mravljak kip Marije Rožnovenske iz kraškega marmorja.

Soho Matere božje je v začetku osemdesetih let na sredino glavnega trga dala postaviti usnjarska rodbina Woschnagg z namenom, da bi varovala prebivalce pred hudimi poplavlami reke Pake. V tistem času

je Paka ob dolgotrajnih nalivih pogosto poplavljala, tako da je bilo mogoče priti iz Družmirja v trg le na čolnih in konjih. Nekaj časa po drugi svetovni vojni je bilo mesto brez Marijine podobe. Odstranjena je bila leta 1952. Za kipom se je izgubila vsaka sled.

Iz arhiva g. Vlada Kojca je razvidno, da je 19. septembra leta 1972 takratni upravnik Napotnikove galerije na osnovni šoli Bibe Rocka, pokojni likovni učitelj g. Viktor Kojc, zaprosil Zvezo kulturnih organizacij Občine Laško, naj vrnejo kip Lurške Marije, ki je bil v tamkajšnji muzejski zbirki.

Leta 1991 je krajevna skupnost na lastno željo od takratnih upraviteljev muzejske zbirke Jožeta in Pavle Majcen prejela točen prepis zabeležbe dr. Pernata, upravitelja Valentiničeve muzejske zbirke, ki pravi, da ga je v muzejsko zbirko Laško dal bivši nameščenec odpada N. Šumečnik, ki pa je trdil, da ga je odkupil od takratne Občine Šoštanj in je zahteval izročitev kipa. Zdravko Jevšenak je povedal, da je bil N. Šumečnik nekdanji kamnosek v Družmirju. Po zaslugi g. Viktorja Kojca je bilo omenjeno delo nato poklonjeno mestu Šoštanj. Minilo je kar 38 let, da je kip našel pravo mesto.

Po pripovedovanju Antona Ocvirka so se septembra leta 1972 po ta dragoceni tovor na grad v Laško odpravili z vozilom Gasilskega društva Šoštanj: Viktor Kojc, kovač Ivan Šoln in njegova žena Justina Šoln, Mirko Ferk, Anton Ocvirk, Alojz Ocvirk, Alojz Dobnik in Zdravko Jevšenak. Nekaj časa je bil kip na varnem pri sodarstvu Jevšenak v Šoštanju, kasneje pa prepeljan v spremstvu policije in predstavnikov takratne Občine Velenje iz Šoštanja na Velenjski grad. Ponovno se je Marija vrnila, ko so jo prevzeli v krajevni skupnosti.

Za obnovo kipa je poskrbel kipar Franc Ravnjak, celotno sedanje podobo tega sakralnega objekta, ki je danes umaknjen na rob trga, pa je zasnoval arhitekt Edi Vučina. Mariji Rožnovenski in Šoštanjčanom je domačinka, pevka Agata Šumnik Zgonec, podarila pesem:

*V domači kraj si se vrnila,
spet trg krasiš, ti, mati mila.
Pod gradom zdaj ljubezen sije,
v srcih naših radost bije.*

*Marija Rožnovenska,
ljubo mi je, da spet si doma.
Zdaj ljubim kot ti, vse iz tega sveta.
Naj tisoče piščali sv. Mihaela tebe slave,
naj drevi zvonovi vsi zapoje,
tja do Slemena odmevajo.*

Rajko Zaleznik

Foto: Arhiv

Andrej

*Je čas, ki da, je čas, ki vzame,
je čas, ki v srcu ti ostane,
je čas, ki celi ti rane,
blaži bolečine
in je čas,
ki ohranja samo najlepše spomine.*

Globoko pretreseni smo sprejeli vest in razum se je upiral žalostni resnici. Andrej Kodrun, Šoštanjčan, mož in oče, sin in brat, сосед in prijatelj, kar tako znanec z ulice je nenadoma umrl. Star 40 let, poln načrtov, življenjske energije, ustvarjalnosti in želja za prihodnost. Umrl je daleč od doma, a med prijatelji. Sredi Jadrana, ki ga je hotel raziskati, a mu morje iz nam neznanega razloga tega ni dovolilo. Umrl je, ko se je po uspelem potapljaškem potopu že vrnil na površje. Prijatelji, ki so bili ob njem, ne morejo pozabiti nemoči, ki so jo občutili v trenutkih, ko je bilo še upanje zanj. Potem tudi tega več ni bilo. In Andrej se je vrnil domov, ne da bi mu v očeh sijalo sonce in ne da bi svojim dragim še lahko opisal, kako lepo se je bilo potopiti v globino ...

Od njega so se poslovili številni. Na grobu pa so mu sodelavci v slovo povedali naslednje:

Poln energije in ustvarjalnega duha je bil naš Andrej. Tako kot doma so ga tudi na delu v Termoelektrarni Šoštanj vedno zanimalo nenavadne reči. V varilski skupini je bil usposobljen za vsa potrebna dela, vodil posamezne skupine v kotlih blokov, vsi ekstremni posegi varjenja so bili njegovi, kajti bil je človek ekstremov, človek, ki je vedno in povsod rad priskočil na pomoč, skratka, bil je človek, vreden spoštovanja.

Med sodelavce se je v teh dneh naselila žalost, saj marsikdo še danes ne verjame, da v naslednjih dneh zgovornega, nasmejanega in dobrovoljnega Andreja ne bo več med njimi. Pogrešali ga bodo tudi člani nautično-potapljaške sekcije ŠKD TEŠ, ki pa Andreju kljub močnemu prizadevanju oživljanja niso mogli več pomagati. Tako je bil otok Murter blizu Šibenika usoden za že izkušenega potapljača Andreja, ki je imel za sabo že dvajset potopov.

Ni pa bil Andrej samo potapljač in nautik. Komaj trindvajsetletni je postal član Jamarskega kluba Topolšica, bil še danes aktiven in eden od prvih raziskovalcev Rotovnikove jame. Bil je tudi ljubitelj planin, skratka, vsega, kar je povezanega z naravo, še posebej morja in njegovih globin, ki mu je zapolnjevalo vsako minuto prostega časa.

Da, bil je tudi skrben oče in ljubeč mož, ki je ljubil razumevanje v družini. Zato ga bodo sopotnica Vlasta, petnajstletni sin Klemen in enajstletna hči Deja še kako pogrešali. Praznina bo še toliko večja, ker jo je Andrej zapolnjeval med domačimi. Poleg svoje družine je zelo cenil in spoštoval starše, še posebej bolno mamo, ki ji je poleg obeh bratov Leona in Mirana stal stalno ob strani. Pa kdo ga ne bi imel rad, tegale našega Andreja, ki se od nas poslavlja v teh otožnih jesenskih dneh, sredi polne ustvarjalnosti ...

Tako je ob grobu spregovorila Irena Semeč, besedam govornice pa sta besede v slovo dodala še Filip Vrabčič in Ivo Zadnik.

Njegovi domači: starša, žena Vlasta, otroka Klemen in Deja, brata Miran in Leon pa se zahvaljujejo vsem, ki so jim ob tej preizkušnji stali ob strani, darovali cvetje in sveče ter izrekli sožalje.

M.K.

Marija Tonec

Marija je bila rojena 14. 8. 1929. leta v Babnem pri Celju. Očetu in mami je verjetno postalo še topleje pri srcu, ko sta v vročem mesecu avgustu povila tretjega od devetih otrok, malo hčerko Marijo, ki jima je s svojo nagajivostjo dajala veselje.

Za Marijo so bila ta leta odraščanja težka, saj je bila rezinica kruha v tistem času tanka. Delavska družina Dolenc je na svojem domu skromno, a mirno in pošteno živila.

Po II. svetovni vojni pa je Marija odšla za kruhom v svet. Pot jo je pripeljala v Šoštanj, kjer se je zaposlila v tedanjem TOPRU. Pozneje se je njeno podjetje združilo z Elkrojem, ki mu je bila Marija zvesta vse do svoje upokojitve leta 1987. V času službovanja v Šoštanju je Marijino srce pričelo biti za Franca Tonca z Dolenjske, s katerim sta se srečala v Šoštanju, kjer je tudi on imel svojo zaposlitev. Medsebojna ljubezen ju je 1972. leta združila na skupno življenjsko pot in vse do teh dni je njuna ljubezen ostala trdna. Marija in Franc sta si uredila svoje mirno in tiho domovanje v Šoštanju. Družila ju je neizmerna medsebojna ljubezen, spoštovanje in občutek za sočloveka. To so tiste vrline, ki jih je Marija prinesla s sabo in sejala med svojimi najbližjimi.

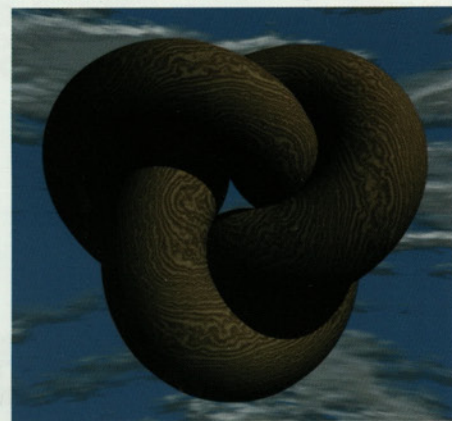
Zadnja leta svojega življenja je Marija preživela v boleznih. Njen vsakdan je bil odvisen od zdravniške pomoči in redne dialize. Vse svoje življenje je preživela v skromnosti, delu in ljubezni do svojih najdražjih. Bila je vedno dobre volje in nasmejana, tako da so jo sosede in prijatelji radi vabili medse. Uživala je v vsem lepem, predvsem pa v naravi na svojih sprehodih, dokler ji je zdravje to dopuščalo. Rada je imela rože, predvsem pa je bila celo življenje ob svojem delu še zelo dobra gospodinja.

Ta leta življenja so bila Mariji usojena. Misel na smrt ljudem s tako bogatim življenjem ni tuja. Nasprotno,

smrt je za njih nekaj tolažilnega, bolečina pa nekaj odrešilnega.

A. V.

Slavko Šmon

Z vsakim odhodom naših najdražjih odmrje tudi košček našega srca. In v srcu ostaja rana, ki se nikoli ne zaceli. Zavemo se, da ostajamo sami, sami in nemočni.

11. oktobra je minilo 79 let, odkar se je v Topolšici rodil Stanislav Šmon. Iz delavske družine je prinesel marljivost in vztrajnost, ki jo je s pogumom oplemenitil in z njo stopil na svojo življenjsko in poklicno pot. Že v domači Topolšici se je osamosvojil in postal obrtnik, krojač. Svoje delo je imel rad, opravljal ga je vestno, predano in s srcem.

Leta 1963 je Slavkovo srce pričelo biti za bodočo ženo Marijo. Stopila sta na skupno življenjsko pot. Tega leta se jima je na prvi poletni dan rodila hčerka Darja. Pred rojstvom druge hčerke Saše se je družina preselila v novo hišo, ki sta si jo zgradila v Šoštanju. V tem domu si je Slavko uredil krojaško delavnico.

Slavko se je v največji meri posvečal družini. Vanjo je prinašal vedrino in radost. Drobnosti je znal povezati v šopek ljubezni in razumevanja, nuditi zavetje in hkrati oporo. Ženo in hčerki je imel iskreno rad, vse tri so v njem našle moč, ki jo je podarjal z neizmernim hotenjem, z vsem svojim bitjem.

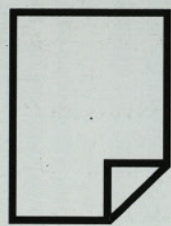
S ponosom je spremljal hčerki pri njunih majhnih in večjih korakih. Darja je postala vzgojiteljica, Saša pa diplomirana medicinska sestra. Leta 1990 sta mu podarili prvi par vnukov, Katjušo in Dareta, sedem let kasneje pa Lejo in Ožbeja. V njegovo naročje so hodili po pripovedi, po nasmeh in po tolažbo. »Kako čustven in nežen človek je dedek!« je zapisala o svojem dedku ena od vnukinj. »Ko ponoči ležim v svoji postelji in poskušam zaspiti, zaslišim, kako dedek vstane iz svoje postelje. Čisto tiho se mi približa in me pokrije. Takrat v srcu čutim, kako zelo ga imam rada.«

Prav zaradi pripadnosti sočloveku in s tem tudi domovini se je v času II. svetovne vojne na svoj 18. rojstni dan pridružil Šerčerjevi brigadi, v sestavi legendarne XIV. divizije. Do konca vojne je v njej opravljal odgovorne naloge, tako za prehrano, opremo, kurirsko službo in podobno.

Sedaj je vseh skupnih dejanj konec. Mož, oče, dedi: nikoli več ne bo prijazno pogledal, nikoli več ne bo namenil besede tolažbe in prijateljstva, nikoli več ne bo pomahal v pozdrav.

A. V.

Sredina

NAPOVEDNIK PRIREDITEV
november 2005

KDAJ	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden			
sreda, 2.11. ob 10:00	delavnica	Ustvarjalne delavnice za otroke	Kulturni dom Šoštanj
sreda, 2.11. ob 20:00	odbojka	Šoštanj Topolišica : Pomurje Galex MIR (tekma slovenskega pokala)	Športna dvorana Šoštanj
četrtek, 3.11. ob 10:00	delavnica	Ustvarjalne delavnice za otroke	Kulturni dom Šoštanj
četrtek, 3.11. ob 17:00	pravljice	Ura pravljic z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
petek, 4.11. ob 9:00	košarka	Košarkarski turnir za pionirje	Športna dvorana Šoštanj
petek, 4.11. ob 10:00	delavnica	Ustvarjalne delavnice za otroke	Kulturni dom Šoštanj
sobota, 5.11.	planinstvo	Planinski izlet v neznano	neznano
sobota, 5.11. ob 13:00	kegljanje	Šoštanj : Nafta (2. slovenska liga vzhod - ženske)	Kegljišče TEŠ
sobota, 5.11. ob 16:00	odbojka	Šoštanj Topolišica II : Turbina (3. državna odbojcarska liga)	Telovadnica OŠ Šoštanj
sobota, 5.11. ob 16:30	kegljanje	Šoštanj : Konjice II (2. slovenska liga vzhod - moški)	Kegljišče TEŠ
nedelja, 6.11. ob 16:00	lutkovna predstava	lutkovna predstava Bela mačica	Kulturni dom Šoštanj
2. teden			
torek, 8.11. ob 17:00	delavnica	Torkova peta: ustvarjalna delavnica za otroke in starše	Kulturni dom Šoštanj
sreda, 9.11. ob 8:00	pohodništvo	Izlet po Ravenski poti (lahka pot)	Ravne
sreda, 9.11. ob 20:00	košarka	Tekma pokala SPAR	Športna dvorana Šoštanj
četrtek, 10.11.	izlet	Martinovanje na Bizeljskem (izlet)	Bizeljsko
četrtek, 10.11. ob 17:00	pravljice	Ura pravljic z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 10.11. ob 19:00	razstava	Otvoritev likovne razstave Arpada Šalamona	Mestna galerija Šoštanj
petek, 11.11. ob 16:00	odbojka	MOK Rijeka: Czestochowa (mednarodni pokal CEV)	Športna dvorana Šoštanj
petek, 11.11. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolišica : Izmir (mednarodni pokal CEV)	Športna dvorana Šoštanj
sobota, 12.11.	planinstvo	Planinski izlet na Kraški rob	Kras
sobota, 12.11. ob 8:30	planinstvo	Planinsko orientacijsko tekmovanje	Športno igrišče v Ravnah
sobota, 12.11. ob 16:00	odbojka	Izmir: Czestochowa (mednarodni pokal CEV)	Športna dvorana Šoštanj
sobota, 12.11. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolišica : MOK Rijeka (mednarodni pokal CEV)	Športna dvorana Šoštanj
sobota, 12.11. ob 19:00	košarka	Elektra Esotech : Kraški zidar (1. A slovenska košarkarska liga)	Telovadnica OŠ Šoštanj
nedelja, 13.11. ob 16:00	odbojka	MOK Rijeka : Izmir (mednarodni pokal CEV)	Športna dvorana Šoštanj
nedelja, 13.11. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolišica : Czestochowa (mednarodni pokal CEV)	Športna dvorana Šoštanj
3. teden			
četrtek, 17.11. ob 17:00	pravljice	Ura pravljic z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 17.11. ob 18:00	bridge	Bridge - razmigajmo možgane	Kavarna Šoštanj
petek, 18.11. ob 19:00	gledališka predstava	Gledališka predstava SOBE	Kulturni dom Šoštanj
sobota, 19.11. ob 13:00	kegljanje	Šoštanj : Miroteks III (2. slovenska liga vzhod - ženske)	Kegljišče TEŠ
sobota, 19.11. ob 16:00	odbojka	Šoštanj Topolišica II : Beltinci (3. državna odbojcarska liga)	Telovadnica OŠ Šoštanj
sobota, 19.11. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolišica : Varaždin (HR) (mednarodna tekma Interlige)	Telovadnica OŠ Šoštanj
sobota, 19.11. ob 19:00	košarka	Elektra Esotech : Rogla Zreče (1. A slovenska košarkarska liga)	Športna dvorana Šoštanj
4. in 5. teden			
sreda, 23.11. ob 20:00	odbojka	Šoštanj Topolišica : Marchiol Prvačina (tekma slovenskega pokala)	Športna dvorana Šoštanj
četrtek, 24.11. ob 17:00	pravljice	Ura pravljic z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
sreda, 30.11. ob 20:00	košarka	Elektra Esotech : Helios Domžale (1. A slovenska košarkarska liga)	Športna dvorana Šoštanj

Podoba kulture

Ob 80. obletnici Pihalnega orkestra Zarja Ko Zarja zažari

Svečani koncert »naše Zarje« ob 80-letnici delovanja, ki je izzvenel v šoštanjskem kulturnem domu v začetku oktobra, je napolnil dvorano skoraj do zadnjega kottička. Kako tudi ne, saj so na svečanosti poleg dobrega programa godbenikom podelili tudi Gallusova priznanja in priznanja ter medalje Zveze slovenskih godbenikov. Prazničnost orkestra so še povečale čestitke gostov iz različnih društev od doma in tudi iz tujine. Podpredsednik šoštanjske godbe Srečko Potočnik in dirigent Jani Šuligoj, ki godbo vodi že od leta 1998, sta orisala delovanje in zgodovino orkestra. Ob 80. obletnici je bil izdan Almanah.

Godba je na čast obletnici zažarela kot sončna zarja.

Zgodbo sedanjega obdobja Zarje piše prof. Jani Šuligoj.

Program skladb, kar devet so jih odigrali skozi dvourni program, je bil skrbno izbran in je prehajal iz težjega v bolj zabavni del. Med programom je tekla podelitev priznanj in medalj, hkrati z veznim tekstom in govori posameznikov. Skladbe so napovedovali godbeniki sami, program pa je povezovala Milojka Komprij. Najprej so zbrani zaploskali dobitnikom Gallusovih priznanj, katerim je ob tem čestitala vodja območne izpostave JSKD Nina Mavec Krenker. Sedem jih je prejelo priznanje za pet let dela v orkestru, štirje, to so Mateja Es, Andrej Hudobreznik, Peter Obšteter in Bojan Škruba, za petnajstletno delovanje, ter trije: Franc Vrčkovnik, Jože Justin in Jani Šuligoj za 25 let zvestobe orkestru.

V drugem sklopu podelitve je godbenike s priznanji nagradil predstavnik odbora ZSG Alojz Zupan. Mednarodno priznanje CIMS je prejel Alojz Dobnik, ki je v orkestru že čez petdeset let. Zlato medaljo Bojana Adamiča so prejeli Jože Turinek, Franc Vačovnik, Rudi Rožič, Franci Klanfer in Viktor Živkovič. Zlato medaljo ZSG pa sta svečano prejela Janez-Viktor Zacirkovnik in Zvonko Ledinek. Zdravko Zupančič, Silvo Tamše, Branko Škruba in Anton Irgolič so bili kot kapelniki posebej omenjeni, saj so pustili godbi svoj pečat. Na svečanosti so se spomnili tudi letos umrlega Mirka Biliča, dolgoletnega obveščevalca, ki so ga vsi spoštovali. Godba, ki šteje čez petdeset članov, je v zadnjem času zelo pomladila svoje vrste. Pod njihovim okriljem je tudi mažoretna skupina, katere ustanovitelj je Viktor Živkovič. Orkester je letos na tekmovanju pihalnih orkestrrov Slovenije v zabavnem programu za pokal Ormoža prejel zlato plaketo s pohvalo, na festivalu koračnic v Mengšu pa osvojil drugo mesto. Najstarejši člani orkestra so: Zdravko Zupančič, Franc Obreza in Karel Pungartnik. Godbenikom so čestitali tudi gostje godbe iz Strassa, s katerim Zarja sodeluje že dolga leta. Veljalo bi omeniti tudi to, da so godbeniki praznovali v povsem novih uniformah, katerih nakup so omogočili različni sponzorji. Tem so se na svečanosti tudi zahvalili.

O osemdesetletni zgodovini pihalnega orkestra, ki je bil ustanovljen leta 1925 z dobro voljo zanesenjakov takratne tovarne usnja in se je imenoval Delavsko godbeno društvo Zarja, bi lahko veliko pisali. V izdanem Almanahu, ki ga je uredil Franc Klanfer s sodelavci, so lepo opisani tako dogodki kot prelomnice v življenju orkestra. Pestro je, kot je pester tudi čas in življenje vsakega godbenika iz tega sestava. Ob stoti obletnici in še prej devetdeseti pa se bo nabralo seveda še več.

Dve uri sta sicer dolgi, a v družbi dobre glasbe je čas drugotnega pomena. Tako se je zdelo, kajti poslušalci v dvorani na koncu kar niso hoteli spustiti naših godbenikov z odra. A priložnosti za uživanje ob njihovem nastopu bo še več. Če ne prej, ob njihovem tradicionalnem novoletnem koncertu, ki ga z gosti pripravljajo že vrsto let.

Živa Živa

Živini plesni dnevi, ki so bili 13. in 14. oktobra v Kulturnem domu Šoštanj in Mladinskem centru Velenje, nosijo v sebi sporočilnost Žive Kraigher, umetnice slovenskega sodobnega plesa, ki letos praznuje 85. rojstni dan, prav tako pa tudi raznolikost tematike in plesnega izraza iz doživljajskega sveta mladih po izboru Daliborke Podboj.

20. Živini plesni dnevi so v organizaciji Javnega sklada Slovenije za kulturne dejavnosti in velenjske izpostave navdušili vedno polno dvorano mladih in prav gotov v zavest mnogih vtisnili lepoto sodobnega plesnega izraza, kakovost in profesionalnost posameznikov in skupin, nenavadno sceno, gibčna telesa in eleganco, ki preveva ples.

Izrazni ples amaterjev je postal profesionalen.

Sodelovalo je preko trideset skupin in posameznikov iz Velenja, Celja, Maribora, Ljubljane, Kranja, Sežane, Trbovelj, Postojne, Kostanjevica na Krki, Metlike, Ptuj, Izole, Pirana in Šempetra pri Gorici, že tradicionalno pa je bila v gosteh skupina iz Hrvaške, to pot Vidni iz Varaždina. V Kulturnem domu v Šoštanju je v četrtek tekkel program po sporedu Plesna paleta, kratke koreografije izbranih skupin, v Mladinskem centru pa popoldan Plesni utrinki, izbor plesnih solov in duov. Žal je odpadla odlična predstava Metro. Program je sicer tekkel bolj ali manj tekoče, še posebej je navdušila Urša Rupnik pod vodstvom Jasne Knez in pa predstava Plesnega teatra Ljubljana 4 plus 1 po zamisli Igorja Sviderskega v koreografiji Matjaža Fariča, Sinje Ožbolt, Branka Potočana in Tanje Zgonc. In pa še Vmesni čas Rosane Horvat v izvedbi Plesnega teatra Velenje.

Vodja območen izpostave JSKD Nina Mavec Krenker, ki je bdela nad projektom, je ob tem povedala: *Kljub vsem tehničnim zaprekam in prostorski neustreznosti so predstave uspele, sodelovanje s skupinami in ekipo pa je prineslo prijetne vtise in nove izkušnje.*

Nina Mavec Krenker je letos poskrbela, da je Živa zaživela v Šoštanju.

Skupaj s plesnim programom je potekala podelitev priznanj JSKD za področje plesne dejavnosti, listina Mete Vidmar, zlati znak JSKD in plaketa Mete Vidmar, ki jih je nagradjencem podelil Igor Teršar, direktor JSKD.

32. Mala Napotnikova kiparska kolonija

Dleta so ječala in les je pel

Sredi septembra so se v Zavodnjah spet združile ideje z ustvarjalnostjo in zaživele preko skulptur mladih kiparjev, ki so ustvarjali na Mali Napotnikovi kiparski koloniji. Dvodnevno kiparjenje, povezano z druženjem, ki mu streho in toplino daje tamkajšnja podružnična šola, je med udeleženci gotovo rodilo kakšno novo prijateljstvo in simpatijo, hkrati pa so uspeli izdelati kar 16 zanimivih lesenih skulptur. Dela, ki so bila ob zaključku razstavljena, se lahko mirno kosajo s katerim koli kiparskim izdelkom.

Kolonije se je udeležilo 32 šolarjev iz osmih šol Šaleške doline, pridružili so jim še šolarji iz Prebolda, Mozirja in Celja. Ustvarjali so učenci višjih razredov pod mentorstvom likovnih pedagogov, kolonijo pa je obiskal tudi kipar iz Šoštanjja Franc Ravnjak, ki je sodelujoče tudi osebno pohvalil.

Gozdna košarica, OŠ Miha Pintar Toledo iz Velenja.

Mala Napotnikova kolonija, ki že vrsto let teče pod okriljem MZPM Velenje, je lepa iztočnica učencem, ki se kasneje odločijo za kiparjenje, hkrati pa obuditev spomina na Napotnika, enega največjih kiparjev na Slovenskem. Mlade ustvarjalce je obiskal tudi šoštanjski župan Milan Kopušar, ki je bil nad njihovim delom zelo navdušen. Skulpture so bile poleg razstave v Zavodnjah prvič na ogled javnosti ob odprtju nove šole.

Grabežljivost, OŠ Prebold.

Glina in les

V Mestni galeriji Šoštanj se ta hip s svojimi skulpturami predstavlja ustvarjalec iz Kočevja Milan Matko. Razstava obsega avtorjeva dela v glini in lesu, kakor tudi v kombinaciji teh dveh, na njej pa je mogoče zaslediti tudi reliefe in fotografije. Besedo o avtorju in razstavi je na odprtju podal dr. Mirko Juteršek, ki je tudi sicer zasledil v avtorjevem delu prepoznavno enotnost. Za kulturni program so na Zavodu za kulturo Šoštanj pripravili odlomek iz večera Kočevarskih pesmi, ki je bil identičen avtorjevemu ustvarjanju in kakor okolju, iz katerega prihaja. Avtor se je na razstavi zahvalil za povabilo, ni pa ob tem odveč povedati, da je bil njegov prispevek h kasnejšemu družabnemu

delu tudi zelo zanimiv. Domači sok, ki ga kuha s svojo ženo iz domačih jabol in hrušk, s prepoznavno etiketo je šel v korak z vinom njegovega pokrovitelja Planinca. Razstava bo na ogled do prve polovice novembra.

O avtorju je treba povedati tudi to, da je sicer samostojni kulturni delavec, ki je pred kratkim izdal knjigo, v kateri je uredil zbirko razglednic iz Kočevja s kratkim spremljajočim besedilom. Matko je v slovenskem prostoru znan tudi kot ekolog in zgodovinar. Posebej je razpoznaven po Pleterškem razpelo in po motivih, s katerimi predstavlja Kočevje. Njegov zaščitni znak pa je na nek način petelin. Dr. Mirko Juteršek je o avtorju med drugim navedel:

Matjaž Matko, rojen 1958, je samostojni ustvarjalec na področju kulture. Oblikovanja in gnetenja glin se je učil v delavnici patra Wolfganga Koeglerja iz Kartuzije Pleterje. Svoje unikatne in umetniško osebno izpovedne izdelke iz glin, poimenovane dolenske zgnetenke, je razstavil na števil-

Matjaž Matko.

nih samostojnih in skupinskih razstavah. Sprva je živel in ustvarjal v Novem mestu, zdaj pa sredi kočevskih gozdov v Koprivniku pri Kočevju.

Kiparstvo, v katerega vlaga v zadnjih letih Matjaž Matko vse več energije, s težnjo po izpostavitvi ter ločitvi od njegovih prvotnih oblikovno bolj dekorativnih kiparsko uporabnih izhodišč, ne moremo obravnnavati brez sklicevanja na korenine v domači, dolenski ljudski keramični dediščini. Že bežen vpogled v izbor kiparjevih starejših del opozarja, prav s pestrostjo lončarsko keramičnih in figurativnih izdelkov, na vse mogoče naloge, katerim morajo tudi sodobni keramiki zadostiti. Toda odgovoren kipar je s svojo bogato domišljijo uspel dodati izdelkom svojo osebno noto in s tem, kot pomensko učeno rečemo, vsekakor zadostil tako svoji lastni umetniški imaginaciji kot tudi potrebam potrošnje. Ob tokratnem soočenju z likovnimi deli kiparja Matjaža Matka se torej srečujemo z umetniškimi stvaritvami v slovenskem prostoru že uveljavljene ga umetnika.

Dan odprtih vrat VDC centra Saša, Ježek

Ježek brez bodic

Ježek ima že dolgoletno tradicijo, čeprav je pred dvema letoma dobil nov naziv. Varstveno delovni center Saša s 34 varovanci ima poleg enote Ježek v Velenju še enote v Mozirju in Žalcu. Če ne drugače nam je ime Ježek znano po prisrčnih voščilnicah, izdelkih iz glin in lesa, ki jih kupimo pod to oznako in za katere vemo, da jih izdelujejo varovanci tega centra. Varovanci centra pa še posebej vedo, kaj jim pomeni bivanje v okolju, ki jim je prijazno in prilagojeno njihovim potrebam in ustvarjalnosti.

20. oktobra je bil dan odprtih vrat, ne samo v Velenju, ampak tudi v Žalcu, Mozirju. Varovanci so se predstavili preko vsakdana, ki ga preživljajo v centru, izdelke, ki jih izdelujejo, pa je bilo mogoče tudi kupiti. Obiskovalce so

Foto: M. K.

pozdravili tako varovanci centa kot njihovi mentorji in direktorica Darja Lesnjak.

Prijazen pozdrav in nasmeh na obrazu. Pohvala njihovevemu trudu. Vsaj enkrat na leto. Je to preveč za nas, ki nas je življenje, ne vem po katerem ključu, obdarilo z zdravjem? Mislim, da ne.

Sicer pa je varstveno delovni center Saša javni socialni zavod, ki pokriva potrebe odraslih invalidnih oseb z motnjami v duševnem in telesnem razvoju na področju treh upravnih enot Velenja, Mozirja in Žalca, že drugo leto.

Vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji predstavljajo postopke in opravila, namenjena varovancem, da z njimi pridobivajo in ohranjajo nova znanja in delovne sposobnosti, pridobivajo delovne in socialne navade, razvijajo svojo individualnost in se vključujejo v širšo skupnost in lokalno okolje.

Poleg osnovne dejavnosti potekajo v VDC še programi za zabavo, rekreacijo in nadstandardno dejavnost.

»Nov« dom

O mestni hiši oziroma domu Društva upokojencev Šoštanj smo že pisali v eni od prejšnjih števil, zato se tokrat omejujemo samo na zapis o uradnem zaključku del. V petek, 23. septembra, je bil svečani »likof«, na katerem so se zbrali številni gostje, predvsem upokojenci. Pred mestno hišo je bil kratak kulturni program, ki ga je izvedel pevski zbor upokojencev, zbrani pa so prisluhnili besedam govornikov: župana občine Milana Kopušarja, predstavnika ZDUS-a Vinka Gobca in predsednika društva upokojencev Leopolda Kušarja. Po uradnem delu so bili vsi prisotni povabljeni na kozarček in ogled notranjosti doma.

Vinko Gobec, Leopold Kušar in Milan Kopušar.

Dom društva upokojencev ima sedaj novo streho, obnovljene notranje prostore in novo fasado. Hiša, ki je stara več sto let in katere vsebina se je skozi čas spreminjala in prilagajala potrebam lastnikov, je po zadnji prenovi spet v čast kraju in svojim lastnikom. Sredstva za obnovo so sicer bremenila občinski proračun, velik delež pa so prispevali upokojenci s prostovoljnimi delom in iznajdljivo organizacijo. Prav gotovo sta med zaslužnimi Leopold Kušar in Stane Mazej.

Foto: M. K.

Intervju z dr. Urošom Rotnikom, direktorjem TEŠ-a

Optimizem prinese veliko pozitivnih stvari

Milojka Komprej

Nadzorni svet je konec septembra podaljšal mandat dr. Urošu Rotniku, dosedanjemu direktorju TEŠ. Človek »od doma«, ki se je v prvem mandatnem obdobju izkazal kot odličen strateg, menedžer, dober in celo priljubljen vodja, namerava tudi v prihodnje delati na temelju razvoja tehnologije in konkurenčnega delovanja TEŠ. Pred kratkim jim je uspel največji remont doslej, remont kotlovnega dela bloka štiri, ki je bil brežhibno izveden predvsem zaradi odličnih predpriprav in planskih raziskav. Usoda TEŠ pa je v prihodnosti vezana na že sprejete razvojne plane, ki bodo zahtevali ogromno dela. TEŠ za to okolje ne predstavlja samo gospodarski gigant, ampak predstavlja razvojne možnosti doline v prihodnosti in s tem življenje na teh tleh.

Dr. Uroš Rotnik, vem, da so vprašanja o remontu za vas že mimo, pa vendar bi bilo za bralce Lista dobro obnoviti dogajanje. V mesecu juliju ste začeli z remontom bloka 4, ki bi naj bil najobsežnejši doslej. Blok obratuje že od leta 1972 in ima menda skupno opravljenih že ogromno obratovalnih ur. Kaj pomeni remont?

Remont bloka 4 je bil najobsežnejši z vidika elektro del, saj smo na njem zamenjali praktično celotno upravljanje bloka, s celotno kotlovsko in delno turbinsko regulacijo.

Remont je težko opisati na kratko, saj sama izvedba del zahteva veliko medsebojne koordinacije in logistike, da lahko opravimo vsa načrtovana dela v zelo kratkem času. V letošnjem remontu smo za to porabili 70 dni. Glede na to, da sta tako elektrarna kot sam blok 4 sestavljena iz številnih postrojenj, v grobem kotlovskega, turbinskega, razžveplalnega in pomožnega področja, se v vsakem remontu odločimo, katero postrojenje bomo samo pregledali, katero popravili in katero zamenjali. Te odločitve temeljito proučimo, preden pridemo k dejanjem. Takšne odločitve sprejemajo naši odlični strokovnjaki s tehničnega področja in za vsa ta dela se temeljito pripravljajo že nekaj časa pred remontom, nekatera celo dve leti prej. Učinkovite rešitve, kaj se bo delalo med remontom, pa je možno doreči le z dobrim sodelovanjem tehničnega, vzdrževalnega in obratovalnega osebja. Prav po dobrem sodelovanju je značilna naša

elektrarna, zato dosegamo tako fantastične rezultate. Kljub temu se zavedamo, da lahko sodelovanje še bolj izpopolnimo in s tem tudi rezultate. V takšnem energetskem gigantu si je iluzorno predstavljati, da lahko eden naredi vse. Pomembna je ekipa, v kateri pa je zaželeno, da nihče ne zataji. Očitno zelo malokrat zatajimo, zato imamo tako dobre remontne in konec koncev tudi obratovalne dosežke. Zato sem zelo ponosen, da imamo takšne sodelavce.

Med največja letošnja remontna dela uvrščamo zamenjavo parovoda ponovno pregrete pare, zbirnih kolektorjev in kotlovskega končnega pregrevalnika, obnovo gumiranja razžveplalne naprave in elektro predelav celotnega vodenja in krmiljenja bloka.

Kdo vse je izvajal dela?

Vodilni so bili vsekakor teševi strokovnjaki, ki so do potankosti vedeli, kako se lotiti slehernega dela. Vsako delo je zahtevalo različno stopnjo pomoči zunanjih izvajalcev, tako da je težko navesti vsa podjetja, ki so bila letos prisotna na remontu. V največji remontni konici je bilo pri nas okrog 1200 izvajalcev. Med najbolj številne pa lahko vsekakor uvrščamo podjetja, kot so Esotech, Montavar, DBSS, ATM, Hidromontaža, Siemens in še vsa ostala podjetja, ki v energetiki za slovenska merila kaj pomenijo.

Kako je obratovala elektrarna v času remonta?

V času remonta je elektrarna obratovala brez vseh težav z bloki 1, 2, 3 in 5. Zelo sem ponosen na obratovalno osebje, da je tako učinkovito opravljalo z obratujočimi bloki, kljub temu da je bila praktično vsa pozornost usmerjena na resnično zelo zahteven remont četrtega bloka. Bilo je nekaj drobnih težav, ki niso omembe vredne, glede na proizvodnjo prepotrebne električne energije v polletnih mesecih.

Pomeni remont tudi večjo varnost in zanesljivost?

Tako je. Po dobro opravljenem remontu mora blok 4 obratovati učinkovito do naslednjega remonta.

Kolikšni so materialni stroški in iz česa gredo sredstva za izvedbo remonta?

Elektrarna je za remont odštela slabe tri milijarde slovenskih tolarjev. Sredstva gredo iz sredstev tekočega poslovanja.

Vemo, da je bil remont dokončan pred rokom in ste vsa potrebna preizkušanja opravili že prej. Blok ste ob tem tudi sinhronizirali v omrežje. Do kraj bo zdaj blok nemoteno obratoval?

Delo smo z velikimi napori uspešno končali en teden pred rokom. Glede na to, da smo zamenjali tako zahtevno reč, kot je regulacija in upravljanje bloka, so se porajali različni dvomi o našem uspehu. Mi niti za trenutek nismo podvomili v naš uspeh, zato so dali fantje vse od sebe in rezultat tega je bil predčasen zaključek remonta.

Delovanje bloka bo potekalo bolj ali manj nemoteno, naša želja je vsekakor nemoteno, do leta 2009. Kar pa bo v tem času motilo obratovanje bloka, pa sem prepričan, da bo glede na naše znanje iz izkušnje hitro odpravljeno. Termoelektrarna Šoštanj se lahko pohvali z 99-odstotno obratovalno razpoložljivostjo, kar nas uvršča v sam evropski vrh termoelektrarn.

Vodja sektorja tehnike in vzdrževanja TEŠ Jože Lenart, ki je na nek način vodil dela, je čestital vsem, ki so sodelovali. Kaj pa pravite vi?

Te čestitke lahko samo velikokrat nadgradim, ker brez take ekipe, kot jo imamo na tehničnem področju in področju obratovanja, takšnih uspehov, ki nam jih zavidajo vse evropske elektrarne, ne bi mogli dosežati.

Še na kratko o TEŠ. TEŠ je družba z omejeno odgovornostjo, ki zaposluje okoli 550 delavcev. Kaj za vas ta trenutek pomeni podatek, da se povprečna letna proizvodnja giblje med 3400 in 3600 GWh električne energije? Bo letos zaradi remonta kaj manj?

Ne, letos bo proizvodnja enaka, veliko smo obratovali v spomladanskem času, nadoknadili bomo tudi v zimskem in tudi letos bomo proizvedli okoli 3500 GWh električne energije.

TEŠ je tudi proizvajalec toplotne energije. Kako je na tem področju?

To področje ostane nespremenjeno. Mi smo zanesljiv in velik oskrbovalec toplotne energije v dolini. Imamo dve toplotni postaji, ki delujeta glede na potrebe. Okoli 420 GWh toplotne energije oddamo okolici in to bo tudi v naslednjem letu enako. To tudi zadostuje potrebam tega okolja.

Na kratko o razvoju TEŠ v prihodnosti, predvsem kar se tiče uporabe lignita in kostne moke kot virov energije.

Največji cilj naslednjih petih let je vsekakor izgradnja bloka 6. Blok 6 bo nadomestil ekološko, tehnološko in ekonomsko neopravičljivo proizvodnjo električne energije iz blokov 1, 2, 3 in 4. Zaradi izgradnje bloka 6 bo potrebno zaustaviti blok 1 in 2, katerih proizvodnjo bosta nadomestili dve plinski turbini moči 2 X 42 MW, ki bosta dograjeni k bloku 5. S tem pridobi šoštanjaska energetska lokacija kot drugo gorivo plin, ki je ekološko dobro sprejemljiv za okolico in dolgoročno

zagotavlja proizvodnjo električne energije v Termoelektrarni Šoštanj. Po letu 2011 predvidevamo, da bo elektrarna obratovala z blokom 5 (345 MW - premog, 84 MW - plin) in blokom 6 (500 MW - premog). Takšno obratovanje bi naj bilo do leta 2025, potem pa še samo obratovanje bloka 6 z lignitom do leta 2045 in plinom, upam, da čim dlje, da bodo generacije za nami imele kaj delati. Verjetno bomo doživeli še kakšne nove tehnologije, ki jih mora v bližnji prihodnosti realizirati svet energetike, da bomo imeli zadostne količine električne energije.

Naši razvojni cilji so bili konec septembra potrjeni na 3. konferenci Holdinga slovenskih elektrarn, z željo, da bodo čim prej realizirani. Potrudili se bomo, da bo temu tako, saj s tem zmanjšamo obremenjenost okolja in zaradi boljših izkoristkov izboljšamo poslovni izid elektrarne.

Govorite pravzaprav o velikem projektu, ki bo najbrž zahteval še kaj več kot samo gradnjo. Kje je predviden blok šest v kompleksu TEŠ?

Blok šest bo stal na območju, kjer stoji upravna stavba in hladilni stolpi prvih treh blokov. Predhodno bomo porušili te. Seveda se takoj pojavi vprašanje manjše proizvodnje, ki jo bomo nadomestili z dvema plinskima turbinami, te pa bomo priključili k bloku 5. Priključitev bi naj bila po naših načrtih med aprilom in oktobrom 2008.

Dotaknimo se še vprašanja kostne moke. Leta 2001, ko smo jo začeli kuriti, smo jo pokurili okoli 18.000 ton na leto, zdaj je ta količina že več kot pol manjša. Kot veste, so bile narejene študije vplivov na okolje in pridobljeno soglasje lokalne skupnosti preko občinskega sveta. Potrjujejo se rezultati študij, da mesno-kostna moka ne vpliva škodljivo na okolje, s tem da ima pa visoko energetska vrednost (dvakrat večjo kot lignit) in iz nje v skupnem kurilšču z lignitom pridobivamo električno energijo.

Prihodek se deli v prid občine 60 odstotkov, 40 pa jih ima TEŠ. V TEŠ s temi odstotki praktično krijemo stroške, ostalo damo občini.

Dokler bom jaz vodil elektrarno, se bom zavzemal, da bomo v elektrarni proizvajali električno energijo iz premoga in plina. V elektrarni nimamo nobenih želja postati sežigalnica odpadkov. Želimo poslovati transparentno, odprto za javnost, po ekoloških, tehnoloških in ekonomskih načelih in v sodelovanju z lokalno skupnostjo.

Dolgoročno TEŠ ne bo sežigalnica kakršnih koli odpadkov. To ni naša primarna dejavnost.

Pred vami so torej ogromne spremembe in novi izzivi. Nekaj sva že govorila o ekologiji tako vmes, pa vseeno: problem žveplovega oksida in dušikovega oksida. Sanacijski program, ki ga izvajate že šestnajst let, se je najbrž spreminjal tudi glede na kurjenje kostne moke.

Sanacijski program se spreminja glede na zakonodajo. Ves čas se trudimo, da imamo vse emisijske koncentracije pod dovoljenimi mejami, že preden so te sprejete. Zavedamo se problematike delovanja prvih treh blokov glede SO₂ in NO_x in bloka 4 zaradi NO_x. Tudi zaradi tega bomo te bloke nadomestili z blokom 6, ki bo vsekakor do potankosti izpolnjeval vse ekološke zahteve, tako emisije dimnih plinov kot emisije hrupa. K bloku 5 pa bomo verjetno leta 2011 dogradili napravo za zmanjševanje NO_x, čeprav bo to potrebno šele od leta 2016 dalje.

Pa še vprašanje o nadzornem svetu. Nov nadzorni odbor, ki je bil potrjen v letošnjem letu, sestavljajo ljudje iz doline. Kdo ga določi in kakšen se zdi vam?

Dva od treh članov nadzornega sveta predlagajo družbeniki, enega pa Svet delavcev Termoelektrarne Šoštanj. Nadzorni svet potrjuje Skupščina družbe. Večinski lastnik, to je Holding slovenske elektrarne HSE, ki ima 80-odstotno glasovno pravico, je predlagal g. Ivana Atelška in g. Franca Severja. Franca Rosca, ki je vodja strojnega področja TEŠ, pa je imenoval Svet delavcev Termoelektrarne. Nadzorni svet je zelo konstruktiven, v njem je visoki gospodarstvenik Ivan Atelšek, Franc Sever je velik borec za razvoj Šaleške doline, Franc Rosca pa zelo dobro pozna delovanje TEŠ. Člani pravzaprav tudi pokrivajo tri občine naše doline. Nadzorni svet je že sprejel prej omenjeni razvojni program TEŠ in gleda nanj optimistično, z željo, da se izgradnje čim prej zaključijo. Prav veselim se sodelovanja s takšno sestavo, saj delujejo v duhu dobrega gospodarja, z željo po napredku, kar je edini pogoj za razvoj naše doline. Mislim, da bo delovanje tega nadzornega sveta bolj plodno, kot je bilo delovanje prejšnjega.

NO je v septembru tudi dal razpis za direktorja TEŠ. Vam mandat poteče 10. decembra. Lahko uradno potrdite informacijo, da ste bili ponovno imenovani za naslednje mandatno obdobje?

Ja, potrjen sem bil 22. septembra za naslednja štiri leta.

Že v prejšnjem delu ste nakazali pot, po kateri bo hodila TEŠ v naslednjih desetih letih in še več. Se pravi, da ste se v tem mandatnem obdobju že ogromno ukvarjali z načrti vnaprej.

Jasno mi je, da podjetje brez strategije ni podjetje in podjetje brez razvoja nima kaj iskati v svetu konkurenčnosti. Čeprav se za energetiko to malo čudno sliši, je tudi tukaj tako. Edina možnost, da energetika v dolini obstane, je razvoj Termoelektrarne Šoštanj z izgradnjo bloka šest, k nam bo omogočil poslovanje s pozitivnim poslovnim izidom. Če ne bomo konkurenčni glede na evropski trg, bo iz leta v leto manj tistih, ki bi nam lahko pomagali. Z blokom šest bomo konkurenčni, to pa pomeni tudi razvoj za okolico.

Priložnost izkoriščam tudi za čestitke k pridobitvi doktorskega naziva. Naslov doktorske disertacije je bil Mehanizem degradacije dušikovega nerjavnega jekla v kombinaciji napetostne in erozivne korozije. Najbrž se stvari navezujejo na vaše delo v TEŠ.

Svojo doktorsko temo sem začel razvijati na delovnem mestu inženir razžveplalnih naprav od leta 1997 dalje. Na prvi razžveplalni napravi v Šoštanju, to je bila RDP na bloku 4, smo imeli velike težave z rotorji obtočnih črpalk, razpršilnimi cevovodi, skratka, z nerjavnimi materiali. Začel sem se podrobneje ukvarjati z nerjavnimi jekli in njihovimi možnimi legirnimi elementi. Tako sem prišel do zaključka, da jekla, ki jih legiramo z dušikom, dosegajo boljše rezultate kot ostala nerjavna jekla. To sem zaključil z dokazi že leta 2002, vendar zaradi narave dela, ki ga opravljam, sem lahko pisal disertacijo v prostem času, večinoma ponoči. Rezultat tega je malo kasnejše dokončanje naloge in zagovarjanje disertacije 5. avgusta letošnjega leta.

Pa še vprašanje pred koncem. Kot sem rekla uvodoma, ste človek tega okolja. Vaši starši živijo tukaj, sami ste ostali v domačem okolju, ne glede na to, da so se vam verjetno tudi zunaj ponujale možnosti. Kot vemo, imate družino. Res sta vaši dve deklici še majhni, pa vendar: glede na vaša videnja, menite, da je prihodnost naše doline tudi za naše otroke?

Več kot jasno je, da smo to sedanost podedovali od naših predhodnikov in edino mi se lahko trudimo, da ustvarimo sprejemljivo prihodnost za naše otroke. Zavedam se, da bo potrebno veliko postoriti, da bodo lahko naši otroci živeli v tej dolini solidno življenje. Želim jim vsekakor čim boljše življenje. Energetika v tem okolju povzroča kar nekaj negativizma, vendar lahko z optimizmom prinese tudi veliko pozitivnih stvari. To ni panoga, ki se bo bliskovito razvijala, je pa zelo stabilna hrbtenica za bliskovite razvoje novih dejavnosti, ki jih moramo že nujno mi zasnovati. Rezultati bodo vsekakor boljši, če bomo ljudje med sabo sodelovali, se spodbujali, lahko celo tekmovali, ne glede na to, od kod prihajajo in kakšne miselnosti si. Nujno moramo ustvariti nova delovna mesta, predvsem za nove gospodarske dejavnosti, ki bodo prinašala nove dobrine in s tem boljše upanje za prihodnost. Z vedno bolj verjetno avtocestno povezavo iz Koroške proti slovenski notranjosti pa zelo optimistično gledam tudi na razvojne možnosti mojih vnukov ob turistično jezerskem mestu Šoštanj.

Hvala za pogovor in po začrtani poti naprej.

Zopet doma

Milojka Komprij / Foto: Dejan Tonkli

List je leta 2003 v večih nadaljevanjih objavil »zgodovino« Vošnjakov izpod peresa prof. Mirana Aplinca. Pisanje je bilo takrat deležno velike pozornosti in najbrž je tudi to po svoje prispevalo k odločitvi avtorja, da je gradivo pripravil za knjižno izdajo. Knjiga je izdal Zavod za kulturo Šoštanj, pri urejanju je pomagal dr. Tone Ravnikar, oblikoval jo je Rok Poles, natisnila pa tiskarna Erograf d.o.o.

Komu bo čez leta padala svetloba skozi rozete v vilo Široko?

Kot kaže, bo imela knjiga Vošnjaki prof. Mirana Aplinca veliko bralcev. Vsaj tako je razumeti iz odličnega obiska na predstavitvi knjige, ki je bila 8. oktobra. Avtorja je predstavil doc. dr. Tone Ravnikar, svoje nagibe, občutke in dogajanje ob pisanju knjige pa je zbranim pojasnil avtor sam.

Predstavitve se je udeležil tudi predstavnik družine Vošnjak, kar je bilo za nekatere izredno presenečenje. Benno Brinkaus je potomec Vošnjakovih, in sicer vnuk Herberta in Malvine Vošnjak. Na predstavitev je prišel skupaj s svojo družino in se v svojem govoru zelo pozitivno opredelil do dogodka. Zahvalil se je avtorju, ker se je odločil napisati zgodovino njihove družine, in izrazil hvaležnost, da je lahko bil osebno prisoten na predstavitvi.

Knjigi na pot je nekaj besed povedal tudi direktor Zavoda za kulturo Šoštanj Kajatjan Čop; izrazil je prepričanje, da bo pod imenom *Lapis bellus* (latinski prevod Lepi kamen) izdano še veliko dobrih knjig.

Knjigo, ki je izdana v 500 izvodih, je bilo mogoče tudi kupiti, v prodaji pa bo tudi v Mestni galeriji Šoštanj.

Predhodno se je gospod Brinkhaus z družino ustavil tudi na Vili Široko, domu svojega deda Herberta. Veliko je okoliščin, da se najbrž še ne zavedamo povsem pomena dogodka, ki je bil v Kulturnem domu v Šoštanju. Čas in zgodovina pa ga bosta zanesljivo postavila na pravo mesto, tako kot knjigo Mirana Aplinca.

Gostitelji: predstavniki izdajatelja in lokalne oblasti so avtorja knjige in gosta Benna Brinkausa, vnuka bivšega lastnika Vile Široko, sprejeli na - Vili Široko.

Velik dogodek se je tiščal v (pre)mali dvorani Kulturnega doma Šoštanj.

Miran Aplinc je žarel od zadovoljstva po opravljenem delu.

V pozabi ni rešitve

O letošnjem poletju bi imela mnogo povedati. Slabega. Še najmanj, kar lahko obremenilnega rečem o njem, je: »Saj ga sploh ni bilo!« Za prgišče sonca v kotlu dežja. Kakšna poletna juha pa je to? Vseeno se moram osebno zahvaliti nekim neznanim vezam v veselju, ki so naklonile deset dni sonca ravno v terminu mojega dopusta. In to so bili res krasni dnevi. Ravno prav sveža jutra, začinjena s svežim kruhom iz pekarnice, z zajtrkom na terasi med rožami Portoroža in dopustniškim premlevanjem življenjsko važnega vprašanja: »Kako čim bolj zanimivo preživeti dan?« Da ne omenjam dni, preživetih na strunjanskih solinah, in vožnje s kolesom skozi stari tunel ozkotirne železnice. Skromno, a neskončno vredno. Poletje pač. Tisto, ki ti vrne nasmeh in porjavi lice, da oči žarijo svetleje tudi zato.

Hladen tuš je prišel takoj ob vrnitvi domov. Nič ni bilo z razkazovanjem porjavele kože, treba je bilo navleči jopico in se oborožiti z dežnikom pa hajd v službo. In tako celo poletje. Potem so se začele katastrofalne poplave. Televizijski dnevnik kar ni uspel prikazati vseh katastrof po svetu in grozljivih posnetkov potopljenih vasi, cest, travnikov, polj. In tudi ljudje so umirali, da tudi ljudje so umirali v poplavah. Dež pa je kar padal in padal in

naenkrat so posnetki iz Nemčije, Francije in drugod dobili podnapis: Mura, celjska regija, Sava in tako dalje. Katastrofe so se preselile na naša tla in mnogo domačij je še zdaj razdrtih.

In ob vsakem takem pogledu sem se znova zahvaljevala bogu, da je naša ljuba rečica Paka ostala v mejah svoje struge. Tudi Savinja je mirovala in svet katastrof je bil vseeno malo odmaknjen ob dejstvu, da mi voda ni zalivala praga.

To se je namreč že zgodilo, ampak o tem le na kratko. To je pač davek, če stanuješ blizu reke, se znova in znova tolažim ob poplavah, ko saniramo škodo.

Potem pa mi nasproti prileti članek Braneta Piana, ki v petkovem delu 26. avgusta spregovori o vojni ujmi v osrednji Sloveniji. V članku *Pa vendar je kriva oblast* in v temi dneva *S polnimi žepi do vratu v vodi* je najbrž zadel glavo žeblja. Tudi kar se tiče mene osebno. In ker je svet posameznika lahko zelo ozek ali pa širok, se je najbrž našel še kdo, ki je v mislih čestital novinarjevim komentarjem.

Stvari so bile zapisane približno tako.

V članku *Pa vendar je kriva oblast*, novinar navaja, da so se sestali župani celjske regije in se udeležili sestanka na agenciji Savinja v Celju in na Ministrstvo za okolje in prostor naslovili vrsto zahtev, ki opozarjajo na brezbržnost državnih oblasti do vodnega gospodarstva v zadnjem desetletju. Ker je škoda po neurju velika, pričakujejo, da bi morala odobriti nujna dela in prevzeti določeno mero odgovornosti prav agencija za okolje in predstavniki strugarstva. Župani so namreč vzrok za veliko škodo pripisali pomanjkljivemu vzdrževanju vodotokov in neučinkovitemu nadzoru nad posegi v okolje. Agenciji očitajo, da ne skrbi za poglobljanje strug in vzdrževanje brežin. Župani od vlade zahtevajo, da nameni več denarja za redno

vzdrževanje vodotokov in zagotovi večjo poplavno varnost.

Isti avtor nato v temi dneva *S polnimi žepi do vratu v vodi* postreže s še zanimivejšimi podatki. Naša dežela ima na kvadratni kilometer 1,33 kilometrov rečnih vodotokov, vseh skupaj jih je 27000 kilometrov. To je ogromno in težko obvladljivo, pa vendar je Slovenija vodnemu gospodarstvu še zmanjšala sredstva. »O, ti grda vlada, ti!« sem vzkliknila, a brala dalje. Po podatkih za predlani in lani je skladu namreč ostalo 2,4 milijarde neporabljenega denarja. Na čigav račun? Ker so, namesto da bi zvečali naložbe, pustili denar neporabljen. Avtor članka lepo zaključuje temo. »Nič hudega, če je denarja za vodno gospodarstvo premalo oziroma ga država namenja manj, saj še tistega, ki je, ne porabijo.« Kdor se ukvarja s proračunom, že ve, da to ne pomeni dobro gospodarjenje, ampak nesposobnost planiranja.

Ob prebranem sem se spet zazrla v svojo ljubo Pako in zemljo okoli naše hiše. In nisem mogla mimo nostalgичnega spomina na kozolček, ki je stal na naši parceli, pa ga je voda leta 1990 odnesla s seboj. S seboj je odnesla tudi veliko zemlje z naše parcele, pustila pa razpoke na gospodarskem posloplju in hiši. Ker je nabrežina močno poškodovana, se škoda nadaljuje ob vsaki večji vodi. In na hiši je razpoka tudi čedalje večja. In Paka mi je čedalje bliže. Bolj kot bi si želela!

Ne bom opisovala svojih kregarij in izkušenj z agencijo. In odgovorov, da je situacija pri nas baje »zakomplicirana«. Te niso predmet tega zapisa, ampak stvar moje osebne mape. Lahko pa svojo izkušnjo povežem s prej opisanimi dejstvi in razkritji Planovega raziskovanja in rečem samo: Res je!

Milojka Komprij / Foto: arhiv List, leto 1995, Velunja

Varstvo narave na Smrekovcu skozi oči mladih

Tina Šetina

Prvo oktobrsko soboto so se na Smrekovcu zbrali učenci treh okoliških osnovnih šol z namenom, da se med njimi ustvarijo tesnejše vezi pri ohranjanju narave Smrekovca. Dan je bil pester in poln zanimivih dogodivščin. Preko sproščenih naravoslovnih iger smo skupaj odkrivali pisani svet živalstva in rastlinstva, se po kosilu podali na vrh Smrekovca, zvečer pa se greli ob tabornem ognju in poslušali napete zgodbe lovca.

Foto: Arhiv

Na enem izmed postankov pohoda na vrh Smrekovca smo se pogovarjali, kaj bi se zgodilo, če bi se taki lepi travniki zarasli z gozdom.

Smrekovec, pred milijoni let podmorski vulkan, dandanes pa obsežno pogorje, poraslo s smrekovimi gozdovi, je bil že zgodaj spoznan kot vredna narava, ki jo je potrebno zavarovati. Zaradi neapnenčaste kamninske podlage, ki sega nad gozdno mejo, rastejo na Smrekovcu za slovenske razmere zelo redke rastline, kralj živali pa je zagotovo divji petelin, ki ima tu največji sklenjen življenjski prostor v južni Evropi. Prepoznano vrednost ima Smrekovec tudi z mednarodnega, evropskega vidika, saj je bil ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo uvrščen v evropsko pomembno ekološko omrežje Natura 2000.

Kaj pa Smrekovec pomeni nam, ki v njegovi neposredni bližini živimo oziroma nas tja pogosto zanese pot? Ali sodimo v skupino tistih, ki imajo v naravi več opravka s fotografskimi aparati in klepetanjem kot pa s tihim občudovanjem? Otroci in mladi so v svoji neposrednosti in pustolovskem duhu najbolj dovzetni za doživljanje lepote in harmonije, čeprav bi morda mimoidoči ob vsem živzavu menil drugače. Le kdo

še ni videl zatopljenega pogleda otroka ob opazovanju živali ali rastline, na katero je slučajno naletel? Njihovo veselo navdušenje nad naravo je nalezljivo!

Prav tako izkušnjo smo doživeli nedavno, na jesensko obarvano soboto na Smrekovcu. Letošnje šolsko leto je namreč na treh osnovnih šolah: v Ljubnem, Črni na Koroškem in Šoštanj učenec začel celoletni projekt Zavzemi se za Smrekovec. Projekt organizira Naravovarstvena zveza Smrekovec, namen pa je spodbuditi mlade za odgovorno ravnanje z naravo. Sobotni dan je pomenil prvo, začetno srečanje učencev naravoslovnih študijskih krožkov omenjenih šol, v nadaljevanju pa bo delo potekalo pod vodstvom njihovih mentoric. Tekom šolskega leta bodo poglobljeno spoznavali naravo Smrekovca, njegov živalski in rastlinski svet, ugibali o možnih usodah Smrekovca in predlagali rešitve. Projekt bo sklenjen z zaključno proslavo in otvoritvijo razstave, ki jo bodo pripravili otroci, o celoletnem poteku aktivnosti pa bo posnet tudi kratek dokumentarni film.

Foto: Arhiv

Pri igri Lov za zakladom je vsak v naravi poiskal predmet, ki mu je najbolj všeč. Rok je izbral kamen v obliki srca.

V soboto smo dan začeli zgodaj. Kljub neobetavnim vremenski napovedi je čez goste sloje smrek začelo prodirati jutranje sonce in dajalo hoji do kočice na Smrekovcu še bolj vesel korak. Po toplem čaju in začetnem spoznavanju smo se razdelili v dve skupini, v katerih smo vse do kosila preko naravoslovnih iger spoznavali okoliško naravo. Igre so bile zasnovane tako, da so bodisi prebujale razigrano navdušenje bodisi urile izostrenost zaznavanja s čuti in tiho zbranost. Po kosilu smo se odpravili na pohod na vrh Smrekovca, kjer je gosta megla z malo domišljije spominjala

na valeči se dim ugaslega pradavnega vulkana. Ob poti smo spoznavali tamkaj živeče živali in rastline, opazovali rdeče mušnice, raznobarvne gosenice in borovnice ter se prepustili petju ptic. Premraženi smo se popoldne vrnili h koči in zakurili taborni ogenj. Kmalu je zadišalo po pečenem krompirju in kostanju. Večer je popestril še obisk lovca, ki je buril domišljijo s pripovedovanjem lovskih pripetij.

Upam, da bodo tovrstne dejavnosti in ideje še naprej našle dober odziv in pripravljenost na sodelovanje in da bomo naravi znali dopustiti, da nas vedno znova navdušuje in poučuje, tako nas kot naše otroke.

Foto: Arhiv

Zavzemi se za Smrekovec

V soboto, 8. oktobra, smo učenci, ki smo v šoli vpisani h krožku Zavzemi se za Smrekovec, odšli raziskovat naravne značilnosti Smrekovca.

Zjutraj smo se zbrali pred našo novo šolo v Šoštanju, od koder smo se s kombijem odpeljali na Bukov stan. Tu smo se srečali z otroki drugih šol (iz Črne in Ljubnega). Pot smo vsi skupaj nadaljevali peš. Na koči smo se razdelili v dve skupini. Delali smo različne raziskovalne naloge, seveda pa smo se tudi malo igrali. Vodili in usmerjali so nas zanimivi ljudje, ki naravo na Smrekovcu dobro poznajo. Po kosilu smo se odpravili do vrha, kjer je bilo nekoč vulkansko žrelo. Ker je Smrekovec visok, je z vrha zelo dober razgled. Na žalost pa tega mi zaradi goste megle nismo bili deležni. Ob vračanju smo nabrali nekaj suhih vej. Pri koči smo zakurili taborni ogenj. Tu smo pekli kostanj in krompir. Bilo je zelo zabavno. Lovca nam je ob ognju pripovedoval razne pripovedke o živalih, ki živijo na tem področju. Tako se je počasi zaključil naš raziskovalni izlet na Smrekovec, kljub precej hladnemu vremenu poln lepih vtisov in sklenjenih novih prijateljstev.

Urška Katanec, 5. d OŠ Šoštanj

Slovenj Gradec - glasnik miru

18. letna skupščina Mednarodnega združenja mest Glasnikov miru Združenih narodov v Slovenj Gradcu

Slovenj Gradec, eno najmanjših mest v ugledni družini svetovnih metro-pol, je gostil delegate Mednarodnega združenja mest Glasnikov miru. Tudi v bodoče bo tako kot prej svoje poslanstvo »mirovniškega« mesta skušal uveljaviti v domačem mestu in regiji, Sloveniji in mednarodnih povezavah.

Župan Matjaž Zanoškar je gostil tudi ministra za kulturo Vaska Simonitija.

Udeleženci konference z vsega sveta.

Mesto Slovenj Gradec je bilo od 1. do 9. septembra 2005 gostitelj osemnajste letne skupščine Mednarodnega združenja mest Glasnikov miru Združenih narodov. Udeležili so se je predstavniki devetnajstih mest glasnikov miru. Prisotni so bili tudi predstavniki opazovalcev, partnerskih mest Slovenj Gradca, Voec-klabruck iz Avstrije in Gornjega Milanovca iz Srbije in Črne gore. Skupno je na konferenci sodelovalo enainpetdeset udeležencev.

Temeljno delovno sporočilo konference, vpeto v naslov izbrane teme, je bilo KULTURNA RAZNOLIKOST – MESTA IN GLOBALIZACIJA. Posebna pozornost je bila namenjena tudi iskanju možnosti za ponovno oživitvev in krepitev kampanje za prepoved jedrskega orožja.

Predstavniki mest Glasnikov miru so na konferen-

ci med drugim sprejeli tudi Slovenjgraško deklaracijo za mir in še dve resoluciji, eno o zahtevi Organizaciji združenih narodov po vzpostavitvi posebnega statusa mest kot vmesnega nivoja med nevladnimi in vladnimi organizacijami, in drugo, s katero združenje IAPMC (International Association of Peace Messenger Cities) soglasno sprejema resolucijo 58/71 Organizacije združenih narodov, ki govori o razoroževanju.

Na plenarnem delu zasedanja so na predlog Slovenj Gradca mesta medse sprejela tudi Sarajevo in provinco Milano.

Dogovorili so se, da bo maja prihodnje leto sestanek izvršnega odbora IAPMC v Volgogradu v Rusiji, junija pa bo v okviru obsežnega svetovnega mirovniškega foruma (World peace forum 2006) Vancouver v Kanadi organiziral 19. generalno skupščino mest Glasnikov miru.

Župan MO Slovenj Gradec Matajž Zanoškar je povzel rezultate tokratne skupščine: »Mestna občina Slovenj Gradec je v celoti izpolnila zaupanje, ki smo ga dobili za organiziranje 18. generalne skupščine mest Glasnikov miru. Nalogo, ki vsebuje koordinacijo med mesti Glasniki miru na Balkanu, smo prav tako izpolnili s povezovanjem obstoječih mest. Tudi naš predlog, da mesto Sarajevo postane novi član, je bil na skupščini sprejet.

Vsebina (Kulturna raznolikost: mesta in globalizacija), ki smo jo predlagali, je bila sodobna in aktualna. Prav tako je bil skoraj v celoti potrjen osnutek zaključne deklaracije, ki se imenuje Slovenjgraška deklaracija 2005. Ta je posredovana generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov Kofi Annanu, vsem službam in komisijam OZN ter vladam vseh držav sveta.«

Mesta Glasniki miru so svojevrstni oblikovalci mirovniške zavesti državljanov. Prizadevajo si za »graditev bolj humanega sveta z manj nasilja; za svet strpnosti in medsebojnega razumevanja na temeljih pravičnosti in spoštovanja človekovih pravic kot nujnih predpostavkah kulture miru«. Mednarodno združenje mest Glasnikov miru in njegovi člani, ki delujejo v vmesnem področju med vladnimi organi posameznih držav in nevladnimi organizacijami civilne družbe, so izjemno pomemben člen v neneh- nem spopadanju s problemi sodobnega sveta in ambasadorji iskanja poti v boljše življenje za vse v veliki družini svetovnih narodov.

Soočajo se z globalnimi problemi, danes so to globalizacijski trendi in vse bolj neusmiljen boj za prevlado v sodobnem svetu, ekološke rane, ki jih planetu povzročata neusmiljeno izkoriščanje naravnih virov, vključno s pitno vodo, in prisotna nevarnost nakopičenega jedrskega orožja.

Leta 1989 je generalni sekretar Združenih narodov Perez de Cuellar Slovenj Gradec imenoval Mesto glasnik miru Združenih narodov. Začelo se je leta 1986, ko so Združeni narodi naziv Glasnik miru podelili dvainšestdesetim mestom z vseh celin sveta. Mesta se redno sestajajo na letnih konferencah, lani je bila v New Havenu v ZDA.

Leta 1992 so se mesta povezala v Mednarodno združenje mest glasnikov miru (International Association of Peace Messenger Cities, IAPMC). Na čelu organizacije, ki trenutno šteje dvainosemdeset članov – mest z vseh kontinentov sveta, je desetčlanski izvrš-

ni odbor. Že drugi mandat zapored je član izvršnega odbora tudi Slovenj Gradec, saj se je v preteklih letih zelo aktivno vključeval v dejavnost organizacije, zlasti mobilizacijo svetovne javnosti v zvezi z vojno na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini.

Mednarodno združenje mest Glasnikov miru je nevladna organizacija s posebnim statusom pri Združenih narodih, kjer se lahko udeležuje vseh zasedanj.

Temeljno delovno sporočilo konference: KULTURNA RAZNOLIKOST – MESTA IN GLOBALIZACIJA

V sklopu Mednarodne konference mest Glasnikov miru so 1. septembra 2005 v Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec odprli mednarodno fotografsko razstavo Živeti – To Live! Pogled razstave je evropski, začinjjen s pogledi umetnikov z drugih celin. Na otvoritvi je zbrane nagovoril minister za kulturo Republike Slovenije dr. Vasko Simoniti. Del govora se je glasil takole: »Nepoznavanje in nevednost vodita v nestrpnost in konflikte. Izobraževanje in kultura jih lahko uspešno blažita, če jih že ne moreta odpraviti. Prizadevanja za kulturo nenasilja, strpnost in dialog med drugačnimi bodo zato morala postati stalnica medsebojne komunikacije in merilo za sožitje v kulturni raznolikosti. Tem visokim idealom se že leta skuša približati Slovenj Gradec. Z razstavami, posvečenimi obletnicami Združenih narodov, je postal že v šestdesetih letih prejšnjega stoletja pomembno mednarodno središče sodobne umetnosti, saj so v tukajšnji galeriji razstavljali vrhunski umetniki z vsega sveta ... Slovenj Gradec tako z umetniškimi projekti in dejavnostjo v okviru mednarodnega združenja mest Glasnikov miru, dodaja dragocen kamenček v mozaik vrednot, ki jih v globaliziranem svetu pogosto ne zmoremo prepoznati, tudi tistih najbolj pomembnih ne: med njimi osnovne pravice – živeti ...

Še kako smiselno je torej z mednarodno razstavo del umetnikov, katerih medij je fotografija, začeti konferenco mest Glasnikov miru, ki bo v Slovenj Gradcu potekala na temo Kulturna raznolikost: mesta in globalizacija.

Združenju mest Glasnikov miru želim dobro delovno vzdušje in kompetentne zaključke, ki se bodo slišali čim dlje in čim glasneje, umetnikom, ki sodelujejo na razstavi Živeti, pa se želim zahvaliti, saj bodo obogatili slovenski kulturni prostor in nas simbolično povezali z vsem svetom.«

Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec je v cerkvi sv. Duha v Slovenj Gradcu v sklopu mirovniškega gibanja ob mednarodni konferenci mest Glasnikov miru postavil razstavo fotografij Barbare Jakše Jeršič in Staneta Jeršiča Fragmenti časa in prostora v fotografiji: Diskretni šarm miru. Fotografije se navezujejo na temo konference v Slovenj Gradcu, ki je bila posvečena kulturni raznolikosti, eni od pomembnih vrednot v modernem svetu, ki je vsak dan bolj globaliziran. Avtorja opažata, da se ta svet spreminja po enem samem kalupu, njuna fotografija je angažirana kritika sodobnega načina življenja, ki drvi v svojem potrošništvu mimo vseh vrednot, ki so temelj naše zahodne civilizacije.

Ajda Prislan

Evripid / MEDEJA

Premiera predstave Medeja je bila v celjskem gledališču 23. september 2005 in sodi v letošnji repertoar Talijinega hrama ob Savinji.

Dramo je režiral Jernej Lorenci, Evripido-vo umetnino pa je prevedel Marko Marinčič. Dramaturg predstave je Nebojša Pop Tasić, lektorica Metka Damjan. Sceno je postavil Branko Hojnik, igralci pa nastopajo v kostumih Belinde Škarica. Avtor glasbe je Branko Rožman, oblikovalec luči pa David Orešič.

V vlogi Medeje nastopa Barbara Vidovič, Jazona igra Vladimir Vlaškalič, Kreona pa Kristijan Guček. Vloga Ajegeja odigra David Čeh, Medejino dojljo Natša Železnik, vzgojitelj njenih otrok Tarek Rashid, otroka pa Manca Ogorevc in Minca Lorenci. Sel je aljoša Koltak.

Mitsko ozadje

Medejina zgodba je tesno povezana z mitom o Argonavtih. Različni avtorji v svojih delavah mita zajemajo različne dele zgodbe oziroma neprestano omenjajo preteklo dogajanje oz. zgodbo o Argonavtih, katere ključna oseba je Jazon, kasnejši Medejin mož in oče njunih otrok.

Jazon je eden izmed številnih grških junakov, ki so morali s podvigi dokazati svojo pravico do nasledstva in oblasti. Njegov brat Pelias je nezakonito prevzel prestol v Jolku, malega Jazona pa so, da bi ga obvarovali, poslali v uk h kentavru Hironu. Ko odraste, se Jazon vrne v Jolk, da bi prevzel prestol, vendar ga Pelias, prestrašen zaradi prerokbe, takoj pošlje na smrtonosno odpravo, da iz Kolhida na obali Črnega morja prinese čarobno zlato runo. Jazonu je uspelo, da je na odpravo pritegnil cvet grških junakov, nekaterih smrtnih in nekaterih že nesmrtnih: Orfeja, Herakla, dvojčka Dioskura in številne druge. Proti skrivnostnemu severovzhodu so se podali na magični ladji Argo? od tudi naziv za udeležence odprave Argonavti. Na poti so doživeli niz dogodivščin.

Medeja je imela bolj slavne in nekoliko strah navdajajoče prednike: njen ded je bil sam bog sonca Helij, njeni teti Kirka in Pasifaja, mati pa ena izmed Okeanid, po drugi različici mita naj bi bila njena mati celo sama Hekata, boginja noči in čarovniških

skrivnosti. Medeja je bila torej po ženski družinski liniji dobro izurjena čarovnica. Po za Jazona srečnem naključju se je vanj zaljubila in se odločila, da grškim junakom pomaga ukrasti zlato runo. Brez Medejine pomoči bi pri premagovanju številnih ovir na poti do zlatega runa, med drugim tudi zmajevih sinov, varuhov runa, grški junaki v tem drznem početju le stežka uspeli. Ajet je za Argonavti poslal ladjevje, ki mu je poveljeval njegov sin Absirt. Medeja ima že pripravljen nov zločinski načrt. Z Jazonom skupaj pripravita zasedo: ko pride Absirt ponoči na sveti otok k Artemidinemu svetišču, ga Jazon iz zasede napade in ubije. (Po drugi varianti mita je bila Medeja tista, ki je zaklala svojega še mladega brata Absirta, ki ga je na begu vzela s sabo, njegovo razkosano truplo pa je raztresla po morju, da bi tako zadržala očeta, ki je zbiral sinove ostanke.) Argonavti so nadaljevali pot domov, vendar se je oglasila preroška deska: Argonavti ne bodo ušli Zevsovi jezi in blodnjam po morju, če jih boginja Kirka ne očisti umora Absirta. Argonavti so srečno prispeli do Kirkeinega otoka, kjer sta Jazon in Medeja prosila Kirko za varstvo in očiščenje za umor. Po očiščenju so Argonavti nadaljevali pot proti domu in se ustavili na otoku, kjer je vladal kralj Alkinoos. Kolhijci so jih ponovno dohiteli in zahtevali izročitev Medeje. Kralj je odločil, da bo Medeja izročil očetu, če pa je že poročena, naj ostane pri možu. Jazon in Medeja sta to pravočasno izvedela in se še v isti noči poročila.

Ko so Argonavti končno prispeli v Jolk, Pelias ni hotel izpolniti svoje obljube. Jazon se je za te grozote Peliu maščeval po Medejini, ki je zaklala starega ovna, njegovo truplo razsekala in ga vrgla v kotel ter ga kuhala z raznimi čarovnimi zelišči. Čez nekaj časa je skočil iz kotla jagenjček. Medeja je Pelieve hčere prepričala, da so očeta razkosale in ga vrgle v kotel, vendar jim namenoma ni dala učinkovitih zeli, tako da so hčere nevede zakrivilo očetomor. Prestol v Jolku je zasedel Peliev sin Akast, Jazon in Medeja pa sta zbežala v Korint.

Deset let pozneje se je Jazon pričel igrati z idejo, kako bi se hkrati otresel soproge in emigrantskega načina življenja. Če bi se namreč poročil z Glavko, hčerko korintskega kralja, bi lahko pričakoval nasledstvo na oblasti. Edina ovira pri tem je bila Medeja, ki v letih zakona in materinstva ni pozabila nobene svojih čarovniških spretnosti. Tukaj se začne Evripidova tragedija.

(Odlomek iz raziskovalne naloge Mete Dobnik. Naloga je dosegla 1. mesto na regijskem in državnem srečanju mladih raziskovalcev. Mentor Robert Čepon.)

Medeja v Celju

Evripidova Medeja se je poročila iz čiste ljubezni. Za ljubljenejšega moškega se je bila pripravljena odpovedati vsemu - družini, domovini - in slediti samo klicu srca. Ko jo je Jazon zapustil, se je v njej porodila maščevalnost, enako intenzivna in strastna kot prej ljubezen.

Evripidova dramatika se odmika od starega in tedaj obveznega mitosa. Njegovi ljudje nočejo več biti igrača v rokah bogov, zato jih njihova avtonomnost vodi v vedno nove in še temačnejše eksistenčne položaje. Evripid ni nič več verjel v heroičnost svojega časa niti v apriorno pravičnost bogov, skušal pa se je vrniti k izvirovni tragediji in tragičnega. Je prvi veliki oblikovalec ženskih likov v evropski dramatik (Alkestis, Hekaba, Medeja, Elektra, Iokasta), ki jih evropska dramatika vedno znova oživlja kot nosilke avtentičnih človeških vrednot.

Antična tragedija Medeja je slika vsakdanjega, resničnega in neherojskega življenja. Evripid se je, edini izmed velikih grških tragedov, poglobil v dušo prave, resnično živeče ženske. V Medejini natančno naslika strastno, ljubečo žensko, ki je iz ljubezni do moškega žrtvovala svoje najdražje in svojo domovino, on pa jo je izdal, prevaral, zapustil in si poiskal drugo žensko.

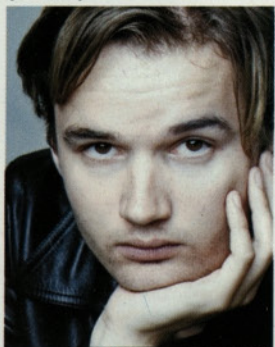
V Evripidovi Medejini lahko prvič v dramatik zasledimo opis trpljenja zapuščene in prevarane ženske. Avtor se je poglobil v zapletene duševne procese prevarane ženske, ki hlepi po maščevanju in ustvaril tragedijo, ki je po vsebini še danes moderna. Njegovo slikanje Medejine stiske, njenega duševnega boja pred detomomom, boja med maščevalnostjo in materinsko ljubeznijo, je gotovo vrhunski dosežek v svetovni dramatik.

Barbara Vidovič (Medeja)

Vladimir Vlaškalič (Jazon)

Kristijan Guček (Kreon)

mednarodni javni publikli in umetnostnim kritikom.

Predstavil se je v kategoriji video - art (video umetnost) z delom TOALETA.

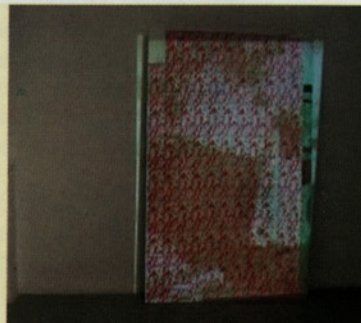
Želatinast stvor, želatinasta torta (jelly cake - TOALETA). Je samo ničvreden živ pojav. TOALETA živi v svojem čudnem prostoru in uspeva. Toaleta je vizualno živ hibrid, zato se zdi, da

je čustven. Ekran živo bitje. Odpaden hibrid, ki ima samo eno nalogo, nalogo, da je. Z enostranskim flirtom komunicira z ljudmi. Ljudje lahko vstopijo v oživiljen med prostor ter se dotikajo z njim. Pojav z imenom Toaleta se hrani sama vase kot krožna baterija.

O umetniku Mladenu Stropniku bomo več zapisali v eni od prihodnjih števil.

Mladen Stropnik

V letošnjem letu, v mesecu septembru 2005 je bil Mladen Stropnik iz Velenja (s svojimi koreninami v Gaberkah), povabljen na 12. Mednarodni bienale mladih umetnikov, Neapelj-Italija. S skupino 6 umetnikov in umetnic iz Slovenije je predstavljal zadnje dosežke na področju vizualne umetnosti širši

Kmet, oficir, general al' feldmaršal?

Zapisa Špela Janežič

Leta 1908 je slikar Karel Kramaršič na stropu ladje velike cerkve sv. Križa v Belih Vodah upodobil svetokriško legendo – začetek čaščenja sv. križa na Kriški gori. Pod razpelom kleči vol in molijo domačini. Za nekatere od njih ljudski spomin še pomni imena, ki so bila zapisana v knjigi *Znamenja v Belih Vodah*. Predstavljeno bo ljudsko izročilo, zbrano po izidu knjige.

slikal. Župnik naj bi bil Anton Šorn, ki je služboval v Belih Vodah od leta 1904 do 1911. Na njegovi desni stoji ženska z rumeno ruto, Neža Goličnik (Počvalska Neža). Ob njej naj bi bili drugi člani družine Počvalnik, menda takratni »cehmeštri«.

Deklica sredi freske, ki kleči in drži košaro s cvetjem, naj bi bila Marija Ovcjak, p. d. Prešar, rojena leta 1894. Deček ob njej, v krilcu, naj bi bil njen mlajši brat Janez Ovcjak, rojen leta 1906. Njuni starši so bili do leta 1910 mežnarji pri sv. Križu. Nato so se preselili k Ravsu v Topolšico.

Na levi polovici kleči prileten moški, ki je odložil palico. Po zatrjevanju nekaterih naj bil takratni gospodar domačije pri Luku oz. Reberšák, ker je Lukovo včasih spadalo pod Reberšaka. Po drugi različici naj bi bil upodobljen mežnar pri sv. Križu, stari Prešar.

Na freski skrajno levo brkat moški srednjih let kleči na desni nogi in se opira na sabljo. Ker je v vojaški uniformi in zato nekaj posebnega, najbolj buri ljudsko domišljijo. Po večinskem mnenju domačinov je upodobljen *Gornji Brložnik*, takratni gospodar ene najbogatejših belovoških kmetij. Njegovo posestvo je obsegalo preko 200 ha. Imel je lastno lovišče. Izročilo o tem, da bi imel takratni Zgornji Brložnik kakršen koli čin in zato pravico nositi temu ustrezno uniformo, ni ohranjeno.

Po mnenju kustodinje mariborskega Pokrajinskega muzeja, mag. Andreje Vrišer, je to uniforma avstro-ogrškega oficirja. Srečko Rože, strokovnjak za vojaške uniforme iz Vojaškega muzeja v Lokvi* meni, da je upodobljen eden od 400 avstro-ogrskih generalov. Na generalski čin kažejo detajli na uniformi.

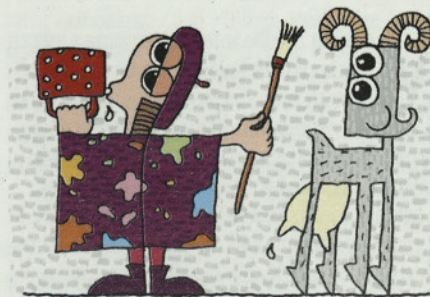
Po opredelitvi S. Rožeta gre za značilno službeno uniformo generala, model 1888, t. i. *Waffenrock* uniformo. Črne hlače imajo na zunanji strani hlačnic široke

Detajl freske. General ne moli kot ostali verniki, vendar z gestami izkazuje spoštovanje najdenemu razpelo na Kriški gori (kleči, odloži je kapo, snel pas, sabljo je v nožnici).

Foto: Š. Janežič

lampase (po dve rdeči črti, našiti po celi dolžini vsake od hlačnic, kar je značilno samo za generale in maršale). Moder suknjič je spodaj zlato obrobljen, čeprav bi obroba morala biti rdeča. Zlata obroba okrog stoječega ovratnika je t. i. *zigzag* obroba. Na ovratniku uniforme generalov so štiri vzdolžne zlate črte (oficirji imajo tri).

General nosi bele rokavice. Ostroge na čevljih bi lahko kazale na pripadnost konjenici. Po mnenju S. Rožeta ni običajno, da je general upodobljen brez gamaš (ščitnikov meč), kot so jih nosili konjeniki (navadni vojaki so imeli meča povita z onukami ali platnenimi trakovi, generali in oficirji pa so imeli usnjene ščitnike ali škornje). General je iz spoštovanja odložil črno službeno čako – kapo iz blaga, ki ima zlato avstro-ogrsko kokardo in kratek ščitnik.

Ilustracija: R. Poles

Ljudje pripovedujejo, da je slikar, ki je poslikal cerkev, želel piti kravje mleko. Ker ga na Sv. Križu niso imeli, so mu ponudili kozjega. Čeprav ga je odklonil, mu ga je gospodinja vseeno podtaknila. Ko ga je spil, je dejal, da boljšega mleka še ni pil.

Častniška oficirska sablja je model iz leta 1861 s portepujem. Je star model, ker ima obokano nožnico. Nosila se je pripeta za usnjen pas, ki ga je general snel. Sablja s snetim pasom v navpičnem položaju z rezilnim delom navzdol pomeni konec bitke oz. bojevanja. Nenavadno je, da ima general pehotno sabljo in hkrati ostroge.

Nekateri menijo, da je naslikan avstrijski cesar Franc Jožef I. v spremstvu žene v sivi obleki s klobukom. Prišel naj bi nadzorovat, »kako se porablja velike vsote denarja«. Vendar je malo verjetno, da je cesar povezan s Sv. Križem. V času poslikave cerkve je bil star 78 let. Ker je bil cesar vrhovni poveljnik avstro-ogrške armade oz. feldmaršal, kar je najvišji čin, bi nosil drugačno uniformo.

* V *Vojaškem muzeju v Lokvi na Krasu* je razstavljenih 218 od skupaj 4.495 vojaških uniform v zbirki Srečka Rožeta. Ena od uniform v zbirki je prav taka, v kakršni je upodobljen general na freski.

Stropna poslikava ladje velike cerkve sv. Križa upodablja svetokriško legendo in domačine. Foto: Š. Janežič

Osamelec Kriška gora se je nekdaj imenoval *Oslovska gora* – po oslih. Na njih so prijezdili menihi iz Gornjega Grada v Bele Vode opravljat dušno pastirstvo. Njihovi osli so se medtem pasli na gori. – Stoletja kasneje je tam pasel svoje vole belovoški kmet Savinek. Ker eden od volov ni prišel s paše domov, ga je kmet šel iskat. Našel ga je na Oslovski gori: vol je klečal pod drevosom z dvema vrhoma, med katerima je bilo razpelo s Križanim. Območju se zato reče Kriška gora in je priljubljen božjepotni kraj z dvema cerkvama in svetimi stopnicami.

Velika cerkev je bila zgrajena leta 1857, ladja pa poslikana leta 1908. Po pripovedovanju je slikar razvrstil domačine v zamišljeno kompozicijo in jih na-

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Maja Rezman

Nisem se hecala, ko sem prejšnji mesec napisala, da bo v oktobru več novih knjig. Polica novosti je občutno boljše založena s knjigami vseh vrst.

Za najmlajše sem tokrat izbrala dve knjigi.

Prvo zgodbo je napisal **Stefan Boonen**, ilustriral (ilustracije so res lepe in prijazne) pa jo je **Frank Daenen**. Naslov slikanice je *Vou, kakšen volk!*

To je povest o zajčku. O čisto mlajšem mlademu zajčku. Ime mu je bilo Uhaček. »Uhaček mini-zajček,« so se prijatelji radi norčevali iz njega. Nič čudnega, ko pa je bila še njegova mlajša sestra večja od njega. Zato je Uhaček sklenil, da bo odšel od doma in poiskal strašnega volka. Ta ga bo gotovo naučil, kako postati velik in močan, si je mislil. Naučil ga bo, kako postati volk. A kaj, ko imajo volkovi zajčke še najrajši, če so na krožniku ...

Nežna povest o nevarnih sanjarijah in mehkem volčjem srcu.

Prevedel: Uroš Kalčič; založba: Kres, Ljubljana.

Druga za otroke je knjiga ugank **Jane Kolarič**, ilustracije je »prispeval« **Alojz Zorman Fojž**. Knjiga nosi naslov *Ugibanke male, oblečene v šale*. Ugank je 34, tako da bodo imeli mladi možgančki kar nekaj dela ... prav tako so »ugibanke« zelo domiselne in hudomušno ilustriране.

Uganite, kaj je to ...

Jaz kosmato sem letalo.

ki na cvetki je pristalo!

Cvetka, naj ne bo te strah,

le medeni zbiram prah.

Namig dobite na koncu članka.

Založba Miš, Dob pri Domžalah.

Za odrasle bralce:

Prva knjiga nosi naslov *Vrt na hitro: rastline za nestrpne vrtnarje*, angleške avtorice **Sue Fisher**. Številni so razlogi, zakaj si želimo, da bi naš vrt dobil zeleno podobo kar se da hitro. Mogoče hočemo več miru in zasebnosti ali pa bi radi le za-

krili kaj nepriljubljene. Mogoče bi radi iz nič oblikovali svoj prvi vrt in ne moremo dočakati, da se rastline razrastejo. Zdaj so hitrorastoče rastline prvič izbrane in zbrane v posebni knjigi. Pospremljene so s podatki o tem, kako vrt načrtujemo, kam rastline sadimo in kako zanje skrbimo.

To je po besedah urednikov edina knjiga, ki na enem mestu predstavlja hitrorastoče rastline, dosegljive vrtnarjem. V knjigi so zbrana podrobna navodila o izboru, gojenju in - kar je najpomembnejše - o tem, kako nadzorujemo te »hitrorastoče privalce« gred in obronkov.

Da nam ne uidejo k sosedom ...

Prevedla: Meta Kres; založba: Mladinska knjiga, Ljubljana.

Arpad Šalamon je znano in cenjeno ime med slovenskimi likovniki, predvsem pa med grafiki; saj se tej tehniki nedvomno najbolj posveča.

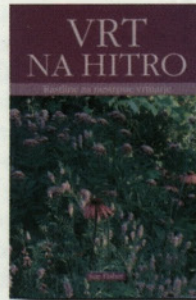
V rokah imam knjižico z *Ex librisi*, ki imajo v njegovem opusu prav posebno mesto. Ex libris kot pečat označuje lastnika neke knjige, ne le z imenom in priimkom osebe ali nazivom ustanove, marveč tudi s pomočjo določenega znaka, simbola ali podobe, ki kar najbolj opredeli imetnika. V knjigi je zbranih veliko zanimivih in izvirnih ex librisov - celo Janu Plestenjaku je naredil posebnega.

Lepo je imeti svoj pečat v knjigah. Tako jih lahko dobiš še kdaj nazaj ... če jo posodiš kolegu iz gimnazije. :-)

Arpad Šalamon se na samostojnih razstavah doma in v tujini predstavlja z likovnimi deli v različnih tehnikah, prednost pa daje, kot sem že omenila, ravno grafiki. Je član Društva Exlibris Sloveniae, Društva konjiških in Društva šaleških likovnikov v Velenju, kjer je vodil več let tudi grafično delavnico (tudi v Šoštanju!). Sedaj živi v Konjicah, kjer ustvarja v svojem ataljeju.

Samozaložba.

Zadnja ta mesec nosi naslov *Košček zemlje*, avtorice **Elizabeth Laird**, ki je roman napisala v sodelovanju s Sonio Nimr. To je zgodba o palestinskih fantih, ki živijo pod izraelsko vojaško zasedbo. Njihova izkušnja je posebna, v posebnem času in

prostoru, toda vse takšne okupacije so krute, saj povzročajo veliko trpljenja okupiranim ljudem in bridkost okupacijski vojski. Fantje v tej knjigi predstavljajo vse tiste, ki živijo v takšnih okoliščinah in jim - v nasprotju z vsemi pričakovanji - uspe odraščati.

Za prvi vtis naj vam predstavim uvodno stran romana.

Deset najboljših stvari, ki jih želim početi v življenju, je napisal, sestavil Karim Aboudi, Džaffa 15, Ramala, Palestina ...

1. Svetovni nogometni prvak (celo jaz lahko sanjam).
2. Zelo frajerski, priljubljen, lep in visok vsaj 1,9 m (vsekakor večji kot Džamal).
3. Osvoboditelj Palestine in narodni heroj.
4. Slaven televizijski voditelj ali igravec (vsekakor slaven).
5. Najboljši ustvarjalec računalniških igrice vseh časov.
6. Samosvoja osebnost, da bom lahko počel kar želim, ne da bi mi za vratom ves čas sedeli starši, starejši brat ali učitelji.
7. Izumitelj formule za kislino, ki bo razžrla ojačeno steklo, uporabljeno pri tankih in (izraelskih) vojnih helikopterjih.
8. Močnejši od Jonija in drugih mojih tovarišev (ne zahtevam veliko).

Nehal je pisati ... v daljavi je sirena rešilca zatulila skozi popoldanski zrak. Dvignil je glavo in se zastrmel v okno. Njegove oči, velike in temne, so pokukale izpod gladkih črnih las, ki so mu obdajali ozki, od sonca ogoreli obraz.

Spet je začel pisati.

9. ŽIV. Poleg tega, če me že bodo ustrelili, naj bom ustreljen le na mesta, ki se bodo zacelila. Ne v glavo ali hrbtenico, inshallah.
  10. A številka deset ga je premagala. Odločil se je, da bo pustil vrstico prazno, če se mu bo kasneje porodila dobra zamisel ...
- Aktualno, mestoma kruto in zelo realistično pisanje.

Prevod: Karmen Vidmar; založba: Grica, Ljubljana.

Lep jesenski pozdrav, novembra pa ... mogoče se beremo, mogoče ne.

Rešitev uganke: čebela.

Ajli je bolj všeč čmrli. :-)

pripravila Ajda Prislan

DRŽAVNO TEKMOVANJE ZA URŠKINO NAGRADO ZA NAJBOLJŠE LITERARNO DELO MLADIH: »Podoba pesnik na ogled postavi« so poimenovali predstavitev novih literarnih dela mladih avtorjev, ki so letos sodelovali na festivalu mlade literature Urška. Program so si zamislili in izvedli člani gimnazijske gledališke skupine SPUNK skupaj z literarnimi avtorji na različnih prizoriščih v izložbah trgovin na Glavnem trgu v Slovenj Gradcu. Popoldne so v Mestni kavarni predstavili roman Tri pike iz zbirke Prvenke lanske najgrajenke festivala EVE KOVAČ. Obiskovalci festivala so lahko spoznali tudi Malo šo(a)lo kreativnega pisanja avtorja Gorana Gluviča, v programu sta nastopila oba avtorja in igralka Jerca Mrzel.

Festival mlade literature Urška 2005 je sklepna

prireditve literarnega natečaja revije Mentor, predstavitev desetih najboljših pesnikov in pisateljev, izbranih med sto petinpetdesetimi avtorji, ki so sodelovali na letošnjem literarnem natečaju. Izbira nominirancev je potekala najprej na medobmočnih srečanjih, nato je zadnji izbor opravil državni selektor Marko Kravos, pesnik, pisatelj prevajalec, esejist ter avtor radijskih iger in pravljic iz Trsta. Med petindvajsetimi jih je izbral deset: Tanja Petelinek iz Celja, Aljaž Torkar iz Kopra, Mitja Blažič iz Šempetra pri Gorici, Jasna Karnar iz Slovenj Gradca, Barbara Jurič in Marija Remškar, obe iz Ljubljane, Katja Klun iz Postojne, Sergej Učakar z Jesenic, Manja Kisner in Gregor Lozar, oba iz Maribora.

Prvi večer festivala so se udeleženci festivala mlade literature Urška 2005 in drugi obiskovalci zbrali na plesno-glasbeno-literarni prireditvi in podelitvi nagrade zmagovalki festivala Urška 2005, pesnici TANJIPETELINEK. Prvič so podelili tudi nagrado za najboljšo samozaložniško knjigo, dobil jo je TOMAŽ ŠTURM za pesniško zbirko Kralj svojega sveta.

Naslednji dan je uredništvo revije Mentor z Drago Breškvar pripravilo okroglo mizo o samozaložbah z naslovom Sam svoj gospodar(?), nato so si v Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec ogledali mednarodno fotografsko razstavo Živeti, ki so jo pripravili ob konferenci mest Glasnikov miru pri OZN v Slovenj Gradcu.

Koroška knjižna bera je bogatejša kar za nekaj knjig. Pri založbi Cerdonis v Slovenj Gradcu je izšla nova knjiga PETRA PETOVIČA z naslovom LISIČINA. Predstavili so jo že na Ravnah in v Slovenj Gradcu.

Besedo za zaključek knjige Lisičina je zapisal Tone Partljič: »... To je tudi roman o nekakšni dihotimiji med uspešnostjo junaka pri študiju, poklicu, karieri, celo v erotiki, in med praznino, dvomom, odtujenostjo v njegovem čustvovanju, čutenju in doživljanju samega sebe in okolice. In prav tako gre za nekoliko zgodovinsko ironično dvojnost med razvojem socialistične družbe, industrije, delavskega samoupravljanja, standarda in med razkrojem in koncem te »uspešne družbe« in njene lažne podobe in resnice. Tako to tudi ni več roman enega junaka, »uspešnega« komercialista, ampak roman generacije in dobe.

Pred nami je zrelo prozno delo z nekaterimi presunljivimi spoznanji o človekovem bivanju in iskanju smisla. Vse to je oblikovano v nekaj več kot dvajsetih poglavjih, ki jih uokvirja sprehod na pokopališče in junakov konec med grobovi v lisičini in med morda steklimi lisičami. Metaforično je tudi spoznanje bralca, da pa glavna ženska junakinja (lisička bi ji morda lahko rekli) najde izhod, ki ga moški ne najde...«

VKoroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika na gradu na Ravnah na Koroškem so predstavili novo knjigo MARIJE VAČUN KOLAR z naslovom MLADI BRALEC. Knjiga Mladi bralec: rast osnovnošolskega bralca v stiku z umetnostnim besedilom je izšla pri slovenjgraški založbi Cerdonis. Spremnemu besedi sta zapisala Matjaž Kmecl in Meta Grossman.

Marija Vačun Kolar se je rodila leta 1941 v delavski družini na Lomu nad Mežico. Po študiju slavistike na Filozofski fakulteti v Ljubljani je učila v Osnovni šoli Prežihovega Vrance na Ravnah. Leta 1988 je zaključila magistrski študij z delom Besedna umetnost in jezikovni razvoj osnovnošolskega učenca pri mentorjih. Do leta 1991 je delala na Pedagoški akademiji in fakulteti v Mariboru, od upokojitve dalje pa živi v Kotljah.

Zadnji dve knjigi, ki ju je napisala mag. Marija Vačun Kolar, sta bili natisnjeni lani. To sta Ime na-

šega imena, Možnosti in nemožnosti obstajanja (poetični eseji) in Jožeta Vačuna Iz Kašče, Rime in storije; spremna beseda: Kultura narave - ukaščen spomin in občutenje sveta.

Knjiga Mladi bralec razkriva in utemeljuje nekaj načinov, s katerimi more umetnostno besedilo v vzgojno-izobraževalnem procesu spodbujati bralčevo jezikovno dejavnost. Utrjuje se spoznanje, da razvoj otrokovih bralnih zmožnosti poteka skladno z njegovim sprejemanjem sveta. To pa se nadgrajuje z otrokovim jezikovnim izražanjem - govornim in pisnim. Tako more njegovo znanje branja (hitrost branja, primernost izgovorjave in sposobnost razumevanja) postopno rasti v jezikovno ustvarjalnost.

Na Brdah nad Turiško vasjo so se zgodile že četrte likovne komunikacije - BRDA 2005. Zbrani so ustvarjali v čudoviti naravi na pobočju Pohorja in v cerkvi sv. Magdalene na Br-

Štefan Marflak, Zoran Ogrinc, Rudi Skočir in Niko Kolar

dah, ki ne služi več mašnim obredom. Organizator NIKO R. KOLAR je povedal, da so slikarji in kiparji prišli iz Dutovlja, Maribora, Ljubljane, Raven na Koroškem, Radelj ob Dravi, Žiberja pri Logatcu in Kranja. Čez nekaj dni so dela razstavili v Galeriji Kolar v Slovenj Gradcu.

Ob mednarodni fotografski razstavi ŽIVETI v Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec potekajo tudi projekcije znane kulturne trilogije Godfreyja Reggia. Vsi filmi se predvajajo z dovoljenjem avtorja.

Naslov prvega filma trilogije Koyaanisqatsi v je-

KOYAANISQATSI

ziku Hopi Indijancev pomeni »življenje brez ravnovesja«. Je poetični film, ki gledalcu ponuja posebno izkušnjo, saj avtor gradi na dolgih prizorih z različno motiviko, ki skupaj z glasbo, ki jo je napisal Philip Glass, tvorijo svojstven ritem. Film je vizija soočenja tehnologije in sodobnega življenja na eni strani - z naravo na drugi.

Mala galerija je razstavni prostor Moderne galerije v najožjem središču Ljubljane. Namenjena je predstaviti najnovejših, inovativnih praks domačih in tujih umetnikov, kar omogoča tesnejše sodelovanje umetnika in kustosa pri celotnem procesu razstave.

Slikar mlajše generacije mag. SAŠO VRABIČ iz Slovenj Gradca je tam predstavil novo serijo slik z naslovom *Obrigado meu amor*: črno belo stensko poslikavo, štiri platna in zvočni zapis, narejen prav za to razstavo.

Svoj način slikanja imenuje hitri realizem, kar natančneje pomeni prevajanje digitalnih elektronskih podob v klasično slikarstvo. Rojen je leta 1974 v Slovenj Gradcu. Končal je redni študij in magistrirjal na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Ukvarja se s slikarstvom, videom, grafiko, zvokom, glasbo. Trenutno dela kot kustos in oblikovalec v Koroški galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu ter sodeluje kot vokalni bobnar z glasbeno skupino Perpetuum Jazzile. Je eden tistih vsestranskih umetnikov, ki so sodelovali skorajda na vseh večjih in pomembnejših predstavah likovne umetnosti v Sloveniji v zadnjih letih. Prav tako je bil prisoten na mnogih mednarodnih prireditvah.

nja zoreti multikulturna identiteta Evrope, od katere smo še vedno oddaljeni vsaj toliko kot vходи v basis.tunel zaradi trajanja del. Dela tega projekta bodo trajala namreč najmanj 5000 let“.

Na državnem prvenstvu avtoakustike AVTO-SHOW GROSUPLJE 2005, finalni tekmi v avtoakustiki EMMA (European media music association) v razredu 2WOOFER je med amaterji zmagal MARKO ZAVERŠNIK iz Žerjave, ki je v tej tekmi premagal letošnjega državnega prvaka (državni prvak v istem razredu je Aleš Breznik iz Pameč pri Slovenj Gradcu). Tekmovanja organizira Avtoakustično društvo dBastards Team. Zaveršnik se odpravlja tudi na evropsko prvenstvo, EMMA finale, ki bo od 18. do 26. oktobra 2005 v Atenah v Grčiji.

Lastniki avtoakustike so preizkušali in testirali zvočni sistem, čistost zvoka, kakovost zvoka, DB-drug. DBDRA (dB Drag Association) je največja svetovna avtoakustična organizacija, ki prireja tekmovanja v glasnosti avtoakustičnih sistemov, kjer se meri največji zvočni pritisk v vozilu (meritev decibelov). Najprej so na vrsti kvalifikacije, kjer ima tekmovalac možnost poizkusnega merjenja, nato pa se v 30 sekundah izmeri največja dosežena glasnost. Po končanem merjenju se v vsakem razredu izbere 8 najglasnejših, ki nato po dva istočasno, eden proti drugemu, tekmujeta, ravno tako imajo tekmovalci na voljo 30 sekund, da ustvarijo najvišji rezultat. Za lažjo predstavo lahko primerjamo glasnost reaktivnega letala 100 metrov nad tlemi, ki meri okrog 130 decibelov, v samem vozilu pa so že izmerili 178 decibelov.

Sodniki so tekmovalcem v Grosupljem ocenjevali tudi izvirnost opremljenosti notranjosti in zunanosti avtomobila. Razdeljeni so bili v razreda: multimedija, zvočna kvaliteta (SQ) in merjenje največje glasnosti (SPL). Pri SQ-ju se ocenjuje tehnični del (montaža, varnost, varovalke, preseki kablov, estetika, čistost avtomobila, ...) in zvočni del (ocenjuje se frekvenčni obseg, kakovost reprodukcije, širina, globina, višina navideznega glasbenega odra, postavitve instrumentov na odru, dinamika, ...).

EMMA se je razvila iz ideje, ustvariti enakovredna tekmovanja v kvaliteti zvoka po vsej Evropi in poenotiti pravilnike po vsem kontinentu.

V letu 2003 je bilo v Ameriki organiziranih več kot 300 tovrstnih tekmovanj, ki se jih je udeležilo okrog 10000 tekmovalcev. V Sloveniji se tekme po licenci DBDRA organizirajo že več let, od leta 2004 pa ta tekmovanja organizira Avtoakustično dru-

štvo dBastards Team.

Zmagovalec na finalnem tekmovanju v Grosupljem Marko Zaveršnik je že pred tem dokazal kakovost izvajanja glasnega zvoka v svojem jeklenem konjičku. V sezoni 2005 pred tem je na tekmovanju EMMA 2WOOFER AMATER dosegal tretja in četrta mesta, DB-DRAG druga in tretja mesta. Te dni se je pripravljaj na evropsko prvenstvo, EMMA finale, ki je od 18. do 26. oktobra 2005 v Atenah v Grčiji.

4. oktobra 1874 se je na Berneškem vrhu na Gradišču pri Slovenj Gradcu rodil prvi slovenski kipar moderne Fran Berneker. Zato so domačini v organizaciji Turističnega društva Legen v soboto pred obletnico rojstva odšli na pohod po Bernekerjevi poti po obronkih Pohorja do zapuščene kiparjeve rojstne domačije.

Pot se začne pri Plesniku na Legnu pri Slovenj Gradcu. Bernekerjevo, kjer se je kipar rodil, je v lasti gostilne Plesnik, zato je tudi Marija Rotovnik povezana s potjo. Povedala je, da je bila Bernekerjeva pot do zdaj le teoretično označena. V okviru Podjetniškega centra Slovenj Gradec so organizirali študijski krožek z naslovom Zanimivosti mojega kraja, ki se dotika Bernekerjeve poti. Njegovi udeleženci so prepričani, da bodo spoznanja in užitki pohodnikov po tej poti pripomogli k poglobitvi okoljevarstvene zavesti, odkrivanju idiličnih lepote tega dela Pohorja, vrednot mogočnih klimatskih gozdov

in spoznali trdo delo in življenja domačinov na teh strmih pobočjih, ki navdihujejo s pozitivno energijo in omogočajo doživeti globok mir daleč od urbanega hrupa. Profesorica biologije Marija Rotovnik je spisala kratko besedilo, opremljeno s fotografijami Aleša Skrta, povzetek dela udeležencev krožka: »Zaradi kislih tal srečamo številne acidofilne rastline, kjer se oko v jesenskem času težko loči od prelepih strnjenih modro-vijoličnih rastišč jesenske rese in svečnika, ki cvetita vse do prve slane. Navadno metliko z majhnimi belimi cvetovi domačini imenujejo očesnik, ker z njenim poparkom zdravijo vnete oči. Od cerkve sv. Barbare dalje vidimo naravni areal gozdnega jereba, ki ga varuje Ptičja direktiva NATURA 2000. Preden pridemo do Berneškega, lahko občudujemo drevesnega posebnega, katerega krošnja v premeru meri okoli 7 metrov.« Med drugim sta omenjena »žegnani studenec« in z železom bogat Barbarski potok. V njem živijo tudi potočni raki, ki so indikatorji čiste pitne vode.

Ljudje se radi podajajo po Bernekerjevi poti, kajti narava, ki jo obkroža, poživilja. Letos so jo ob 131. kiparjevi obletnici rojstva obhodili tudi konjeniki in ugotovili, da je odlična tudi za sprehode s konji.

Vokviru Štajerske jeseni, tradicionalnih in odmevnih kulturnih prireditev v avstrijskem Gradcu, so obiskovalci tega festivala obiskali Slovenj Gradec. Z avtobusom so se na pot odpravili po trasi Basis tunela.

Med Delavnico Gradec - Werkstadt Graz in slovenjgraško galerijo likovnih umetnosti poteka BASIS.TUNEL pod orientacijsko črto v dolžini 67900 metrov. Presek tunela je zasnovan tako, da se v njem lahko srečujejo ljudje in obračajo osli. Izkopavanja so se začela lansko jesen z obeh strani tunela. Jernej Kožar iz Koroške galerije likovnih umetnosti, ki je gostila potnike avtobusa iz Gradca, o srečanju v Slovenj Gradcu in tunelu nasploh dodaja: „Z raziskovanjem orientacijske črte, ki v ravni liniji poteka nad tunelom od avstrijskega Gradca do Slovenj Gradca in seveda obratno, zač-

Za nami je že lepo število let samostojnosti in še vedno se sprašujem, zakaj smo se leta devetdesetega odločili za demokracijo. Verjetno iz čisto preprostega razloga: v nas je tlela želja po boljšem življenju. Za med in mleko, ki se sedaj cedita in tečeta v potokih. Vsem je jasno, da je resnica daleč od tega, a se vseeno lepo sliši. Da pa se danes lahko valjamo v blaginji, se moramo vseeno zahvaliti borcem, ki so se borili v desetdnevni vojni za demokratično Slovenijo. Ne moremo se hvaliti, da blaginjo spremlja sreča. Imeli pa smo srečo v vojni. Bila je kratka in brez hujših posledic za prebivalstvo. In bili smo eni redkih. Dejstvo je, da Bosna ni imela te sreče, Sarajevo še manj. Čeprav se mesto pridno trga iz posledic vojne, so le-te še vedno vidne. In sovraštvo je še vedno globoko zakoreninjeno v ljudeh. Še zlasti je to sovraštvo čutiti pri tistih Sarajevčanih, ki so bili med vojno v mestu. Povsem razumljivo! Po tem, kar se je dogajalo v tem mestu med vojno, bi vsak koga sovražil. Pred vami pa so pričevanja ljudi, s katerimi sem se pogovarjal med obiskom v Sarajevu.

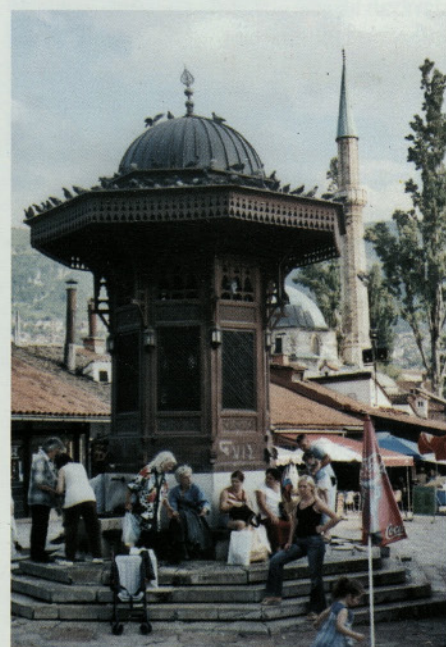
Vse skupaj se je začelo na železniški postaji v Sarajevu. Po naporni vožnji z vlakom se prileže hladno pivo in s prijateljem Mitjem sva sklenila žejo pogasiti. Na presenečenje so imeli na izbiri samo dve vrsti piva: laško in sarajevsko. Mladenka, ki je stregla, nama je seveda priporočila laško. Ni kaj, naši izdelki še vedno kotirajo zelo visoko.

Če potuješ, moraš nekje prenočiti. Nasproti postaje je bil hotel, vendar je bila cena visoka glede na kakovost ponudbe. Kasneje mi je taksist povedal, da tja še kokoši ne bi zaprl. Seveda sva njegovo mnenje spoštovala. Kmalu sem zagledal starejšo žensko, ki je očitno nekaj radovedno iskala. Občutek sem imel, da je pravi naslov za pomoč. Zato sem ji požvižgal. (Ni bilo lepo, ampak bila je plodna odločitev.) Pristopila je simpatična ženska. Kljub temu da je bila stara preko petdeset let, krhke postave in nič več kot meter in petdeset visoka, so njene oči kazale veselje in optimizem. Za povrh pa sem spoznal, da ima bogat besedni zaklad, ki ga ni zdrževala zase. Še lepše je bilo, da oddaja sobe v centru mesta. In to zelo ugodno! Res se je splačalo počakati na pravi trenutek. Zada, tako ji je bilo ime, je ena od desetih odstotkov pravih Sarajevčanov (Sarajlije), ki še bivajo v mestu. Bila je priča krute vojne, za katero se mnogi sprašujejo, čemu je bila potrebna.

Najtežja vojna situacija je bila prav v Sarajevu. Mesto je bilo

Sarajevo

Dejan Tonkli

obkoljeno z vseh strani. Oskrba ni bila mogoča. Bili so brez osnovnih življenjskih potrebščin, odrezani od sveta. Kako jim je uspelo skoraj štiri leta preživeti ta pek-
kel? Neverjetno je, kako je človeška volja močna in iznajdljiva v kriznih trenutkih.
Samo v Sarajevu je umrlo preko deset tisoč ljudi. Nekateri med tem, ko so čakali na
kruh, drugi pa, ko so čakali na vodo. Naj omenim zločin ostrostrelca: družina je
tekla preko ceste in ostrostrelec si je izbral otroka za tarčo!

Kaj je rešilo mesto pred pogubo? Bilo je obkoljeno z vseh strani. Letališče v Sa-
rajevu je bila meja s preostankom svobodnega ozemlja Bosne in Hercegovine. Po
tej poti so prinašali hrano v mesto. To ni bilo preprosto. Zopet so imeli ostrostrelci
poligon za pobijanje nedolžnih ljudi. Letališče so morali preteči, sicer bi bili lahka
tarča. Nekaj stotim ljudem to ni uspelo. V tej težki situaciji se je porodila ideja, da
bi zgradili tunel pod letališčem. Najprej so poskusili najti drenažno cev pod leta-
liščem, a niso našli načrta. A projekt zaradi tega ni padel v pozabo - bil je nuja. V
nasprotnem primeru bi mesto padlo. Drugi poskus so poimenovali D - B (Dobri-
nja- Butmir). Kopati so začeli leta 1993, konec januarja. Delali so samo tri do štiri
ure na dan in delo je potekalo zelo počasi. Pestile so jih težave: vremenski pogoji,
pomanjkanje orodja in ljudi. Obstreljevanja pa so še dodatno poglobila pesimizem.
A projekt je moral potekati nemoteno. Zato so začeli kopati iz obeh smeri, in to 24
ur dnevno. Vseskozi je podtalna voda zalivala tunel. Praznili so ga na roke - bil je vedri.
Nakopano zemljo so uporabili za zaščito tunela pred izstrelki. Zemljo, prepojeno
z vodo, so odvažali z majhnimi samokolnicami. Zelo garaško delo. Medtem pa so
nasprotniki izvedeli za gradnjo rova. Z intenzivnim obstreljevanjem so poskušali
prekiniti kopanje. Pošiljali so tudi pisma na UNPROFOR, ki je tedaj imel nadzor
nad letališčem. A na srečo ti niso nikoli reagirali. Mogoče iz razloga, ker niso imeli
dokazov ali enostavno niso hoteli vedeti nič o tem. Jasno pa je bilo, da so vsi vedeli,
kaj se dogaja. Kljub vsem težavam se je po štirih mesecih končno obrestoval trud.
Tunel je bil izkopan in je postal glavna žila dovodnica že tako obupanemu mestu
Sarajevu. Še isti večer so pretovorili dvanajst ton vojnega materiala. Iz mesta pa so
šli vojaki na planino Igman. Ravno takrat so namreč nasprotniki izvajali veliko
ofenzivo. Cilj je bil, da bi prekinili oskrbovalno pot preko Igmana v Sarajevu. Če
bi se to zgodilo, bi bil ves trud pri kopanju tunela zaman. Na začetku so material
tovorili na ramenih. Vsakdo je na ramenih prenašal povprečno petdeset kilogra-
mov. Dnevno je prehodilo tunel tudi do 4000 ljudi. Nekateri so potrebovali tudi
do dve uri za to. Tako so dnevno pretovorili povprečno dvajset ton hrane. Kasne-
je so izdelali improvizirane tirnice, na katerih so z majhnimi vagoni vozili tristo
kilogramov naenkrat. Pred koncem vojne so imeli že 24 vagonov. Ker je v mestu
primanjkovalo tudi nafte, so skozi predor napeljali cev, po kateri so črpali gorivo.
Tisti, ki je prevažal nafto do tunela, je bil v veliki nevarnosti. Če bi granata zadela
cisterno, bi uničila tunel. Na srečo niso bili nikoli precizni z izstrelki. Po isti poti je
bil napeljan visokonapetostni vod, ob katerem so ljudje do kolen v vodi prenašali
živež. Ena granata na pravo mesto in vsi upi za mesto bi bili pokopani. Dvokrat
je v bližino tunela padla granata in povzročila pokol. Kljub temu je tunel moral
delovati naprej.

Ta vojni prehod je odigral neprecenljivo vlogo za mesto Sarajevu. Za prebivalce v mestu je omogočal osnovno hrano in vojni material. Brez tega bi mesto padlo pod roke agresorja. Rešil je 300.000 ljudi - dokaz, kako močna je volja in iznajdljivost ljudi.

Svetloba

Meditacija

Če se posvetimo najpomembnejšemu na tem in onem svetu, torej Meditaciji, se lahko povsem sprostim. Ko smo povsem sproščeni, smo lahko zavestni in iz tega lahko potem tudi delujemo. Delujemo na pravilen način, v skladu z vesoljnim redom, rezultat pa je univerzalen. Bog nam je podaril ogromno, a se tega malokdo zaveda. Vsak dan smo deležni neizmernih daril, ki nas vzpodbujajo k rasti in večjemu zavedanju, mi pa smo pozabili na to, kaj posedujemo in kaj dobivamo. Imamo precej več, kot si zaslužimo, pa vendarle nismo nikoli dovolj hvaležni za to, kar imamo. Ker nismo zadovoljni, smo vedno napeti in hlepimo po več in več. Ta več se odraža v nenehnem spreminjanju materialnega, osvajanju znanja, pridobivanju nečesa in spreminjanju sveta. Um in intelekt nas nenehno silita v brezplodno vrtenje v krogu in nam dajeta občutek, da smo mi tisti, ki delujemo. Ker smo pozabili, kdo v resnici smo, se počutimo ločeni drug od drugega in iz tega sledi vsa žalost in tudi trpljenje tega sveta. S tem napačnim vedenjem prihaja tudi do tega, da mislimo, da smo mi tisti, ki delujemo, namesto da bi to prepustili Bogu. Bog bo za vse poskrbel, mi pa se lahko samo sprostim in zavedamo. Naša navada je, da kar naprej nekaj popravljamo in predvsem kritiziramo. Popravljamo stvari, predmete, svet in celo ljudi hočemo narediti popolne. Toda te popolnosti nikdar ne moremo doseči, kajti vsaka sprememba v boljše in približek k popolnosti zahteva nov premik. Vidimo, da do konca ne moremo priti in vsak premik je poseg v božje delo, v popolnost, ki zunaj nas že obstaja. Med nami ljudmi je zelo razširjeno, da kritiziramo tisto, kar je. Z obstoječim se ne moremo sprijazniti in potem smo v nenehnem delovanju. Za meditacijo

in negibnost pa nam zmanjka časa. Iz navade po nezadostnem se rojeva slabo govorjenje in popravljanje. Za vsako stvar in vsakega človeka najdemo tisto, kar bi bilo potrebno popraviti ali izboljšati. Kot pri stroju, ki zahteva večne popravke, je potrebno človeka spraviti v popolnost. Potem govorimo o vsakem najslabše in vedno imamo na loku pripravljeno puščico, da je ustrelimo v bližnjega, ker vidimo samo slabo. Tudi če vidimo, da kdo resnično laže ali počne kaj slabega, bi morali to sprejeti in poskušati človeka samo ozavešiti, ne pa kritizirati ali celo sovražiti. V večini primerov hočemo spreminjati iz svojega nezadovoljstva, iz tega da se dvignemo nad druge, predvsem pa zaradi svoje nesposobnosti biti meditativen ali vsaj v meditaciji. Ne znamo uporabiti lastnih potencialov za svoj duhovni napredek, ampak raje čas posvečamo spreminjanju zunanjega in nikoli nam do konca popolnega. Tam kjer so skupine ljudi, na primer družbe, nacionalnosti, parlamenti in druge anomalije, kjer se posameznik čuti še močnejšega v kritiziranju, je kvarna energija še močnejša. Ta potem prerašča v spore, vojne ali pa zatiranje svobode ljudstev in posameznika.

Da bi ne prihajalo do takšnih bolečih stvari, si pogledimo primer na višjem duhovnem planu. Vidimo človeka, ki je po naravi počasen in nespreten, morda se celo v primerjavi z drugimi slabše uči, mu ne gre v glavo. Takšen človek je že od malega deležen nenehne kritike, najprej od nezavednih staršev, potem od učiteljev in na koncu od celotne družbe. Ko pridemo v stik s takšnim človekom, se vzbudi misel, um in intelekt se razbohotita in nam položita v usta kritične besede in takoj sledi dejanje in hotenje po spremembi. Hočemo ga narediti boljšega, hitrejšega in učenegega. Sprememba je prišla iz naše nezadovoljnosti po obstoječem, iz te pa se lahko rodi samo še hujše, nasilje. Ker smo naredili primerjavo z nečim drugim, za kar mislimo, da je boljše, smo zgrešili. Iz kritičnosti se je rodilo nasilje, ki pa zahteva novo nasilje. Mi ne vemo vzroka, zakaj je nekdo počasen, zakaj nespreten in mu ne gre v glavo, pa vseeno ukrepamo. Ali imamo pravico po tem spreminjanju, po poseganju v božje delo? Mislimo, da imamo znanje in moč, da lahko spreminjamo človeka in svet. Imamo svobodno voljo in lahko naredimo kar želimo, vendar pa se moramo zavedati, da bomo za vse, kar smo spreminili, morali plačati karmični dolg. Zakon vzroka in posledice čaka na nas, kajti nimamo dovoljenja kritizirati in ne spreminjati, ne grajati in ne hvaliti. Razsvetljeni človek Sant Kabir je rekel: tisti, ki me obrekuje in kritizira je moj najboljši prijatelj. Nihče drug mi ne more biti v večjo korist. Tisti odstranjuje nečistočo z moje obleke in to zastoj. Ne pere je, ampak izsesava z usti, ne odstranjuje, ampak vpija vase. Vse vsesava nase. Dela mi ogromno uslugo in do njega, ki me obrekuje kritizira in popravlja, bom vedno ljubezniv. Zahvaljujoč njegovi dobroti, milosti

in vdanosti bom lahko prečkal neizmerne oceane, on pa se bo v njih utopil.

Nimamo nobene pravice po tem, da bi spreminjali kar je, kajti ne vemo, kaj je prav in kaj ne. Delujemo pa iz tega, ki z umom delujeta na višjem nivoju in se zoperstavljata božjemu delovanju. Naše videnje je omejeno in iz te omejenosti delujemo napačno.

Kdaj lahko pravzaprav delujemo? Samo takrat, ko imamo spoznanje o tem, da Bog deluje na višjih nivojih in da so stvaritve tega sveta od uma, ega in intelekta, ne prej. Mi ne smemo spreminjati ali kritizirati, zavedati pa se moramo, da lahko spreminja samo Bog, ki ve, kaj je popolnost. Tega poskušajmo najti v Meditaciji, na poti v notranjost. Če ostajamo v zunanosti in jo spreminjamo, bomo nosili vsa bremena na svojih plečih. Ne samo zdaj, ampak tudi v drugem svetu, ki čaka na nas.

Zen Aj

Zaključek žrebanja Slovenskega knjižnega kviza 2005

V petek, 30.09.2005, je bilo v KNJIŽNICI VELENJE zaključno žrebanje SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA KVIZA 2005, tokrat zadnjega tovrstnega kviza.

Med izžrebanci kviza iz osnovnih šol Šaleške doline so bili tudi učenci naše šole, OŠ Šoštanj, in sicer:

Tjaša Slemenšek, 5.a

Domen Mazej, 7.b

Sead Durić, 8.a

Nejc Borovnik, 8.b

Tanja Potočnik, 9.b

Vsi učenci so prejeli knjižne nagrade.

Poleg tega pa je dobil Sead Durić 1. nagrado. Z reševanjem kviza si je prislužil potovanje v Ljubljano pod spremstvom gospe knjižničarke Andreje Stvarnik, in sicer v torek, 04.10.2005. Ta pester dan, z ogledom gledališke predstave Kekec ter pozdravnim nagovorom gospe Tilke Jamnik in predsednika bralne značke Slavka Pregla v Slovenskem mladinskem gledališču, snemanja oddaje na RTV Ljubljana, prav gotovo ne bo pozabil.

NJEMU IN VSEM IZZREBANIM UČENCEM ISKRENE ČESTITKE!

Knjižničarki:
Andreja Kolenc, Lidija Volk

November 2005

Oona

Za vsa znamenja: V času od 2. 10. 2005 do 10. 12. 2005 ne opravljajte operativnih posegov, ki niso nujni! Ne sklepajte in ne podpisujte dolgoročnih pogodb z bankami, povezanih z nepremičninami. Ne kupujte avtomobila! Čas tudi ni ugoden za sklepanje poroke. Pričakujte več prepirljivosti, nasilja, težav, povezanih s hrano (npr. nore krave), zastupitev in obolenja ustne votline (angine ...). Želim vam miren čas kljub planetni nenaklonjenosti. Nove začetke priporočam šele aprila 2006!

Oven

Načrti povezani s krediti se bodo nadaljevali tudi v tem mesecu. Posvečali se boste učenju in izobraževanju. Začetek meseca je ugoden za vpis na seminar ali za učenje tujih jezikov. Novo znanje vas bo obogatilo, vi pa boste bolj zadovoljni. Sodelovanje s predpostavljanimi bo plodno in uspešno. Šarmantno magnetični boste.

Bik

Imeli boste ambiciozne finančne načrte. Želeli si boste več kot lahko ustvarite. Dobro bi bilo, če bi malce bolj poslušali mišljenje in nasvet drugih preden realizirate svoje načrte. Možno je, da bo plača kasnila, morali boste poseči po svojih prihrankih. Pazite na svoje zdravje, stres vas bo izčrpal. Možnost operativnega posega je velika.

Dvojčka

Morda se boste v tem mesecu odločili za menjavo službe ali pa boste v že obstoječi službi lažje izražali svoje ideje in načrte. Dobili boste priznanje, morda tudi povišico. Posvetili se boste partnerskim odnosom in tako manj razmišljali o sebi. Mesec je zelo ugoden za tiste, ki ste začeli z novo zvezo.

Rak

Optimistični in dobro razpoloženi boste. Čakajo vas novi ljubezenski začetki, lahko bi se odločili za materinstvo. Samski bi se lahko znašli v objemu osebe, pri kateri bi lahko začutili nesluteno strast. Znatno se vam bo izboljšalo finančno stanje. Posli bodo cveteli, razumevanje s sodelavci bo tudi dobro. Zadovoljni boste.

Lev

Planeti vam v tem mesecu niso naklonjeni, zato pazite kaj delate. Opravljali vas bodo, zdravje pa bo ogroženo zaradi vsak

danjih stresnih situacij in vašega nezdravega načina življenja. Če govorimo o ljubezni, bi vas lahko privlačil nekdo iz delovnega okolja. Če se boste zapletli s to osebo računajte na plaz težav, na katere niste niti pomislili. Poskusili boste diplomatsko rešiti nastalo situacijo, a težko boste zaustavili intrige.

Devica

Dober mesec skoraj na vseh področjih, le da tega ne boste opazili. Drugi bodo zelo pozorni do vas, vi pa boste ves čas napadalno nastrojeni. Po 5. novembru se začenejo boljše prilike za vas. Dobro se boste razumeli z otroci, razmišljali boste o potomstvu. Varujte se le svoje razdražljivosti in pozabljivosti.

Tehtnica

Ukvarjali se boste s finančniki vprašanji in s svojo eksistenco, to je s stanovanjem. Posli bi lahko povsem okupirali vaše življenje, zaradi tega boste povsem zapostavili svoje privatno življenje. Partner ne bo imel posluha za to. Bodite pazljivi pri finančnih transakcijah in pogodbah. V drugi polovici meseca boste izgubili voljo za učenje, dogodki se bodo upočasnili, načrti bodo predstavljeni za nekaj časa.

Škorpion

Preokupirani boste z delom in financami. Možno je, da s boste omislili zamenjati avtomobil ali preurediti stanovanje. Vežani se bodo veliko prepirali s partnerjem, čustveni nemira vas bo navdajal. Pazite na obnašanje, lahko bi odgnali tiste, ki ste jim bili zelo všeč. Komunikacija bo problematična, občasno boste užalili tiste, ki jih imate najraje. V zadnjih dneh meseca to popravite.

Strelec

Čutili boste potrebo, da se umaknete iz družabnega življenja, se umirite in sprostiti. Mesec ni ugoden za večje poslovne napore. Posvetite se dejavnostim, ki jih odlagate že nekaj časa in vse skupaj glejte s strani. Čas ni ugoden za nikakršne podvige. Kaže se nekaj sreče pri vprašanih finančne narave.

Kozorog

Obeta se vam prijeten in uspešen mesec, še posebej na čustvenem področju. Vedeli boste kaj si želite in tudi to, kako do tega priti. Pred vami je obdobje pogostih zabav in večerov v družbi. Pomembno vam bo, kako vas vidijo drugi. Obnovili boste garderobo in se posvetili hobijem. Veselite se prijetnega meseca.

Vodnar

Vse kar ste v poslovnem smislu začeli prejšnji mesec, se bo tudi v tem mesecu nadaljevalo s polno paro. Prevzeli boste večje odgovornosti ali pa začeli povsem novo poslovno pot. Stresi bodo veliki, težko boste usklajevali privatno in poslovno življenje. Povsod bodo pritiskali na vas, zato se poskusite izogniti preprirom.

Ribi

Čaka vas dinamičen a zahteven mesec. V službi boste raztreseni, zamujali boste in pozabljali na pomembne stvari. Pazite kaj govorite, da vas kasneje ne bodo držali za jezik. V prometu pazite, spoštujte predpise in ne vozite prehitro. V ljubezni mirno in zadovoljivo.

Varnost je vrednota.

Tudi, ko je govor o denarju.

Ponujamo vam varno in donosno naložbo v investicijske sklade Raiffeisen Capital Management. Izkoristite možnost izbire med desetimi različnimi skladi. Svoje prihranke lahko vplačate z enkratnim pogonom ali se odločite za dolgoročno varčevanje z rednimi vplačili.

Za dodatne informacije obiščite poslovalnico v Šoštanju, ki je za vas odprta med 8.00 in 18.00 uro ali pokličite na tel. 03 898 68 90 in z veseljem vam bomo svetovali.

ib@r-kb.si
www.r-kb.si
03/ 898 68 90

Raiffeisen-Osteuropa-Aktien
 je imel v zadnjem letu *
kar 54,92 % donos.
* (od 1. 9. 2004 do 1. 9. 2005)

Raiffeisen-Eurasien-Aktien
 je imel v zadnjem letu *
kar 45,07 % donos.
* (od 1. 9. 2004 do 1. 9. 2005)

Raiffeisen KREKOVA BANKA
 Z nami gre lažje

Investicijske sklade Raiffeisen Capital Management upravlja Raiffeisen Kapitalanlage - Gesellschaft m. b. H. Trženje, distribucijo in vplačila teh skladov v Sloveniji opravlja Raiffeisen Krekova banka d.d. Investicijski skladi niso bančni produkti in niso zajeti v sistem zagotovljenih vlog, ki velja za depozite. Banka ne jamči za donosnost naložbe sredstev v sklade. Prospekti, izvelek prospekta, zadnje objavljeno letno in polletno poročilo so brezplačno dostopni na spletni strani www.rkb.si, svedču podjetja in v vseh poslovalnicah. Zaradi nihanj letnej vrednostni papirjev in valut je mogoče, da vlagatelj v obdobju investiranja ne dobi povrnjenih vseh sredstev, ki jih je vložil v investicijski sklad. Podatki o gibanju vrednosti enote premoženja investicijskega sklada so dnevno objavljeni v časopisih Finance in Delo ter na spletni strani www.rkb.si. Vstopna provizija znaša od 2 do 5 odstotkov vplačanega zneska, odvisno od posameznega sklada. Izstopne provizije ni, upravljavska provizija pa na letnem nivoju ne presega dveh odstotkov. Prosimo, da ob sklenitvi pogodbe v banki preverite veljavne pogoje in lastnosti storitve.

Raiffeisen Krekova banka d.d. Šteflov trg 18, 2000 Mavčev

Listnek za steljo

Listnek

Električni ali električarski pastir?

Ali rečemo pastirju, ki je po poklicu električar električni ali električarski pastir?

Ne eno, ne drugo. Rečemo mu Franc Urbanc.

Zdaj pa raste grmovje in zelene trave ...

Sredi Šoštanja v neposredni bližini najlepše obarvanih stavb je prava oaza za pajke in plevel. Vse pod geslom Nazaj k naravi!

Abraham

Milan Gruden iz Šmartnega ob Paki je pred kratkim srečal Abrahama. Ni ga sramežljivo skrival, ampak ga je slavil skupaj s številnimi prijatelji. Kdor Milana pozna ve, da je bilo veselo. In kdor pozna ansambel Spev, ve da je bilo še dvakrat bolj veselo. A tudi povabljeni niso bili od muh in so Milanu in sebi pripravili številna presenečenja in ga domiselno obdarili. Ker je Milan gurman med darili ni manjkala alfa, ker pa je tudi ribič, so mu prijatelji pod trnek pripravili še živega krapa, zraven pa obilno malico. Da bo Milan še naprej lahko vestno kot do zdaj opravljal svojo službo. In skrbel za red in lep izgled svojega domačega kraja.

So praznovanja in so praznovanja. Milan Gruden zna praznovati. Saj ve, da če veselje deliš, ga hkrati množiš.

Listje nagrabili Marija in Milojka

Velenje
Sp Do 35
LIST
2005

352(497.4 šoštanj)

9002879,10

COBISS

KNJARNICA VELENJE

Veseleje, da je kaj! OŠŠ, 30. september 2005.

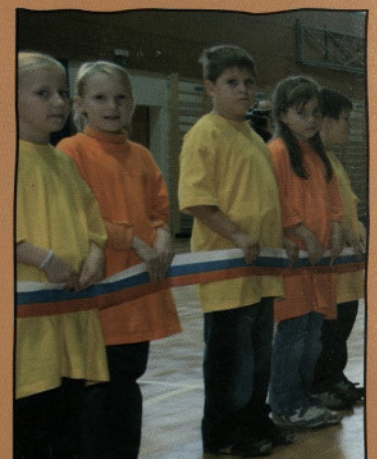

Foto: Jože Miklavc